

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segéd-szerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153—079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Erdélyi próbacsendőrök.

Még mindig érkeznek hozzánk a levelek és tudósítások Erdélyből bajtársaink fogadtatásáról, az első szolgálatokról, az első nyomozásokról, bajtársak, ismerősök és erdélyi napilapok közlik ezt velünk és minden sorban ott fénylik a magyar csendőr értéke. A régi nagyok és az elődök útjain haladó mai bajtársak munkájának dícsérete ez. Nem csodálatos tehát cseppet sem, hogy erdélyi őrszínken ott állanak sorban a jelentkezők, akiknek rég melengetett vágya, hogy felölthessék azt a ruhát, mely annyi tisztességet és oly sok munkát jelent.

Ott állanak sorban az őrsparancsnok előtt és a régi, százados küzdelmekben nevelődött katonás, kemény tartással jelentik, hogy magyar csendőrök szeretnének lenni. Hiába volt, hogy ezek a szomorú gyermekkorú és most mégis virágos kedvű fiatalok nem kaptak puskát a kezükbe a régi uralom alatt, hiába volt, hogy nem lehettek gyermekeikben kiskatonák, leventék, mégis ott van a szemükben a harc szeretete, a katonaelet vágya, egész testükben ott izzik a fegyver kívánsága.

A jelentkező tiszta magyar nyelven beszél: az anyáknak köszönhető, hogy nem felejtette el a magyar szót. Csak ők, az anyák, az erdélyi anyák tudnák elmondani, hogy micsoda hittel, fajtájuk micsoda szeretetével szoltak két évtizeden át gyermekeikhez és micsoda félelemmel néztek azokra akkor, amidőn az iskolából hazajövet eléjük tartották az irkát, amelyben már más szavak, más betűvetés voltak!

Ezek a meleg, kínzott szeretettel nevelt gyermekek ma felnőttek és első szabadon kifejezhető gondolatuk: katona, a legszebb katona: csendőr szeretnék lenni. Ezekben a fiatalokban ott él egy régi véráram: őseik küzdelme a földdel, a természettel, az időjárással és a mindig jelen volt emberi ellenséggel. Ez teszi őket szívóssá, igénytelenné, ügyessé, kitartóvá és becsületessé.

Szeretettel köszöntjük őket, akik most az erdélyi őrszínen próbairást írnak, de micsoda próbaírást! Sok betű felett vagy alatt valami furesa görbe vonal és a csendőr helyett cendőrt írnak ezzel a furesa jellel... Ne felejtjük el: ez a furesa jel a nyelv- és nemzetiség elleni gyilkos harc első töre volt! Úgy kell azokra tekinteni. Ezzel a tu-

dattal kell majd az iskolákban és az őrszínön nézni ezekre az utódokra, akiket nagyon nagy szeretettel kell tanítani a tiszta magyar betűvetésre. Mert lelkükben tiszták ők, azt esztorgályozni, csiszolni a legkevésbé kell!

A jelentkezők mögött ott állnak mások is. Mondják a nevüket: Szabó, Kiss, Varga és a többi, mindennapos név. Ha szólnak, már nem magyarul szólnak. Csodálatosnak azonban ne tűnjék ez fel.

Ezek ősei is valamikor ott verekedtek az első sorban állók őseivel, s valamikor szívük, lelkük, imádságuk szava is magyar volt. Ma is azok lélekben, istenfélő, tisztességtudó, jószándékú, igénytelen, becsületes emberek. A történelem malomkövei között őrlődtek ezek, elverettek a családi tűzhelytől, a tisztas munkától, a hegyek és erdők meghuzódottjai lettek, kenyér után áhítoztak és mindennek bére az volt, hogy a körülményekhez alkalmazkodva, elfelejtsék a magyar szót, az istentisztelet szavát. A szolgasors, az elhagyatottság hajtotta őket más irányba, megtörték hibájukon kívül, de azok mesterkedése folytán, akik a Kárpátok ölében másról álmodoztak, mint a magyar teljesség, mint a magyar államiság.

Ezek a magyarnevű és magyarul nem beszélők ép úgy testvérek, ép úgy jó katonák és jó csendőrök voltak és lesznek, mint a régié és a többiek. Nem néz rájuk egyetlen laktanyában senki másként, mint így és ezzel a nézéssel és érzéssel viszik őket az őrszínre, az iskolákban vissza a kemény talajú, de jó kenyeret adó magyar világba.

Még vannak a jelentkezők sorában mások is. Azok, akik sem névben, sem nyelvben nem magyarok. Nem kell csodálni azt sem, hogy ilyenek állanak az erdélyi laktanyák udvaraiban. Nem kell csodálni és ezeknek is kezét kell nyújtani. Bátor-talanok, annál inkább meg kell fogni a kezüket. Elhagyatottak, támogatást várnak és lesnek a csendőrlaktanyákból. Még bennük él a régi világ emléke. Talán senki sem tisztelte bajtársainkat annyira két évtized előtt, mint ezek. A bátorság, a kitartás, a szakadatlan munka, amit végeztünk, tanította őket ezeknek az erényeknek — szinte babonás — tiszteletére és így látják most is bajtársainkat. Nemcsak látják, hanem vágyódnak is részesei lenni azoknak annál jobban, mennél inkább elhagyatottaknak érzik magukat.

Valami félsz dereng bennük, mert így nevelődtek, de a félsz annál halványabb bennük, minél inkább sugárzik feléjük az előttük leghatalmasabbnak, a csendőrnek a szeretete.

Szeretettel üdvözljük valamennyiüket.

Újabb érdekes kúriai döntvények.*

Írta: ZSOLDOS BENŐ, nyug. kir. ítélőtáblai bíró.

Büntető-jogszolgáltatásunknak már hosszabb idő óta követett állandó gyakorlata szerint a gondatlanságot nem zárja ki az, hogy a sértett is gondatlan volt s az ő gondatlansága nélkül a jogsértő eredmény nem állott volna elő.

A most szóváteendő döntés alapjául az a vádbeli eset szolgált, hogy egy társasgépkocsi vezetője az úttesten szolgálatot teljesítő rendőrtörzsőrmeestert kocsijával elütötte és a sérültet az ekkor szenvedett balesetéből származott szolgálatképtelensége folytán, később nyugalomba kellett helyezni. Az alsóbíróságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a sérült a baleset előidézésében egyáltalában nem volt hibás.

A Kúria ezzel ellentétes álláspontot feltüntető mostani döntésében a sérült terhére az irányadó tényállás alapján a következőket állapította meg: — Sérült a szóbanforgó alkalommal a balesetet okozó társasgépkocsi közeledését már meglehetősen távolságról — mintegy 150 lépésről — észlelte. Ha már most a sérültnek, mint szolgálatot teljesítő rendőrnek, nem állott is kötelességében az, hogy az úttestről, vagy akár annak a társasgépkocsi haladási irányába eső részéről eltávozzék, a saját testi

* Az előző hasonló közleményeket l. a Csendőrségi Lapok f. évi április 15-iki és augusztus 15-iki számaiban.

Erdélyi kaland.

Írta: DIENES ANDOR.

*Gyűlésbe indulván jórúhás legényekkel,
Hozzám hasonlókkal, vitéz ifiakkal,
Nem kehegős vénekkel...*

(Balassa Bálint.)

Mikor hajnalodni kezdett az erdőben s a madarak lármához fogtak, a költő felérezett álmából. Nagy, nehéz álom feküdt rajta az éjjel, nyugtalanul aludt s katonái, kik a tűz mellett vigyáztak a táborra, hallották, hogy sokszor felkiáltott a lombokból vetett fekvőhelyén.

— Megent Egerben van az úrfi — mondták a katonák, mert tudták, hogy valami szerelmes bánat hozta a jászúnok főkapitányának fiát a végekről Békés Gáspár hadához.

De amint felnyitotta a szemét s látta, hogy mindjárt a nyakukon a reggel, felugrott s egy nagyot rikkantott:

— Köljetez föl, a zapátok ne sirasson, mert majd felköt a huszti kapitány!...

Kornis volt a huszti kapitány, Báthory István hűséges embere, akit ellenük küldött a fejedelem. Parasztok hozták tegnap a hírért, hogy félezer lovassal látták az aranyosi gázlónál.

— Köljetez, hé, mert letapossa Kornis az orrokat, bitang hétalvók!...

Felrugdalta az álmosokat, mert a Végeken úgy mondják, hogy inkább halva találja a nap a katonát, mint alva.

— Hozzad a mellvasamat, Csaholyi!

épségének megóvása érdekében mindenesetre tartozott volna a feléje közeledő társasgépkocsi haladását *figyelemmel kísérni* és legalább is akkor, amikor az már az ő közelébe ért és észre lehetett venni, hogy a kocsi menetirányát megváltoztatni és ezzel a rendőrt elkerülni nem igyekszik, ez tartozott volna annak *az útjából kitérni*, vagy pedig a társasgépkocsi vezetőjének figyelmét megfelelően felhívni arra, hogy ő az úttesten tartózkodik. Az úttestnek hiányos megvilágítását, valamint annak nedves és sikos voltát, amely a járóművek megfarolását könnyen előidézhette, a sérült is észlelhette.

Kétségtelenül gondatlan magatartásnak tudja be a Kúria a sérült terhére azt, hogy ő a feléje közeledő társasgépkocsinak *háta fordítva*, úgy ment tovább az úttestnek a gépkocsi menetirányába eső részén, hogy egyáltalában nem figyelte meg: látja-e őt a gépkocsi vezetője és igyekszik-e az őt a kocsijával elkerülni? — vagy pedig szükség van arra, hogy ő magát a gépkocsi vezetőjével észrevetesse, vagy hogy a gépkocsi útjából még kellő időben félreálljon.

A gépkocsivezető gondatlanságának vizsgálatánál elvi döntésként kimondotta a Kúria ebben az ítéletében, hogy a gépkocsi vezetőjének és még fokozottabb mértékben a nagy súlyánál és terjedelménél fogva nehezen kormányozható társasgépkocsi vezetőjének akként kell a kocsit vezetnie, hogy annak bármilyen körülmények közt is mindig ura maradjon. Az úttestet és az azon levő élőlényeket, vagy más felbukkanó akadályokat mindenkor gondosan

Az öregszolga leakasztotta a faágról a könnyű páncélt, ráadta urára s kapesolni kezdte a sok csatot rajta.

— Megint sok álmom volt, Csaholyi, — mondta a költő — két csillagot láttam az éjjel a földre ereszkedni, egyik piros volt, mint a tűzparázs, másik meg aranyszínű volt.

— Akármily szín is vót, az mind háborút mond — fejtette az álmot a vén katona — a csellag mindig a háborút mondja...

— Néköd is fejedet vette vón az egiptomi fáraó, te sömmihaszna álomlátó... Sz' annyit ki nem tud, hogy háború van, te?... De még más álmokat is láttam: fényes szép mezőn mentem által fegyvertelen. S amint mentem, egyszer csak öklömre száll régi sólyommadaram...

— A madár izenetet jelent, — mondta Csaholyi és egy sárga szarufésűvel fésülni kezdte a költő vállig érő haját. Hátrafésűlte feszesen, hogy a sisak jól megüljön a fején. — A madár az mindég izenetet mond...

— De hallgassad csak, most mi lött! Ne huzzad a hajamat, te... Amint mendegélek a nagy fényes mezőben, repesni kezd az öklömön a sólyom, mint aki vadat érez. Én meg leveszem a madár fejéről a sisakot s felhajítom a levegőbe, ahogy a solymászok teszik. Elröpült a sólyommadár, egy kerek zöld erdő felé röpült, de igen gyorsan szállt vissza s ráül a vállamra s látom, hogy reszket féltiben, borzolja tollát s vijjog...

Csaholyi kezében megállt a fésű.

— Medve együtt ki az erdőből?

— Nem. Csudaállat együtt: nagy, fene vadállat volt, olyan volt, akár egy bivaly, de csak egy szarva

figyelni kell, ha pedig azoknak észlelését az úttest megvilágításának hiányos volta akadályozza, akkor köteles a sebességét annyira mérsékelni, hogy az előtte felbukkanó akadályokat a nagyobb távolságból való észlelést akadályozó körülmények ellenére is módjában legyen azok észrevétele után, a járóműnek más irányba vezetésével, vagy szükség esetén, megállítással elkerülni.

Kimondja itt a Kúria, hogy az általában megengedett és egyébként mérsékelt sebesség is veszélyessé és tilossá válik olyankor, ha a fennforgó körülmények között az akadályoknak az említett módon való elkerülésére nem nyújt lehetőséget. Emellett esős, csúszós időben, amilyen a baleset alkalmával ennek a helyszínén volt, számolni kell azokkal a nehézségekkel, amelyek az úttest csúszós voltából előállhatnak és a kocsi menetsebességét is ahhoz kell szabni, úgyssintén a kocsi menetirányában, vagy annak a közelében látható akadályok elkerülése végett is akként kell a szükséges előkészületeket megtenni, hogy az akadály elkerülését s ezzel, a fenyegető baleset elhárítását a kocsinak a csúszós úttesten könnyen bekövetkező farolása vagy megcsúszása se hiúsíthassa meg.

A tényállás szerint az úttest mellett levő utcai lámpák a baleset idejében égtek s az úttest hiányos megvilágítását csakis az okozta, hogy az utcai lámpák fényét a fák lombjai részben elfogták és azok az úttestet beárnyékolták. A kocsivezetőnek semmi esetre sem volt szabad a sötétben levő úttestnek vaktában nekivezetnie a gépkocsit úgy, hogy azt

sem tudta, van-e valaki előtte az úttesten, vagy sem? Ezt a magatartását még az sem mentheti, — állapítja meg a Kúria —, hogy a menetsebességnek mértéken túl csökkentése a forgalom megbénítására vezet, mert az emberek életének és testi épségének megóvásához fűződő érdek előbbrevaló a forgalom zavartalanágának a fenntartásához kapcsolódó érdeknél...

A Kúria egyik újabb ítéletében — az elsőfokú bíróság ellentétes rendelkezésének megsemmisítése mellett — A. Anna vádlottat, mint a börtönbüntetésre ítélt M. Miklós vádlott tette társát, szintén bűnösnek mondta ki a BTK. 172. §-ának második bekezdésébe ütköző osztályelleni izgatás vétségében, kimondva ezzel elvi döntésként azt, hogy az izgatásban tette társ az is, aki az izgatást tartalmazó iratot lemásolás útján sokszorosítja.

Büntetőtörvénykönyvünk szerint a most idézett törvényhelybe ütköző osztályelleni izgatást az az egyén követ el, aki valamely gyülekezeten nyilvánosan szóval, vagy aki nyomtatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által valamely osztályt, nemzetiséget, vagy hitfelekezetet gyűlöletre hív fel a másik ellen.

Jelen esetben az elsőfokú bíróság lényegileg azért mentette fel A. vádlottat a most megjelölt bűncselekmény vádjáról, mert cselekményében az izgatásra irányuló szándékot nem ismerte fel. Ez a vádlott ugyanis az elítélt M. Miklós vádlott által

volt a fején... Egyenest nekem rugtatott, csak úgy dobogott a föld alatta. Akkor felébredtem, de hogy újra aludtam, megint csak láttam az egyszarvú állatot. Azzal álmodtam reggelig... Mit mond az álom?

Csaholyi megvakarta a borostás állát:

— Csak egy szarva vót?

— Csak egy.

— Olyan csudaállatot én nem tudok fejtőni. Még ha ökör lett vón...

— Az te vagy, — mondta mérgesen a költő, — adsza kardom s menj a dógodra...

Csaholyi elment a lovak után s panaszkodott a katonáknak:

— Mert mindég ilyen csudákkal álmodik, nem rendös állatokkal, mint más katonaeMBER. Ő mindég olyat lát álmába, amit más nem: kétlarkú csikót, meg nyócefejú sárkányt, meg griffmadarat. Azér van, mer deákul álmodik, nem magyarul. Megkeverte a fejét a sok könyv... Nye, tee!...

Orronvágta a lovat, mert kapkodta a fejét s elvezette a költőhöz.

A költő feltette sisakját, elsimította fülénél a haját, nyeregbe kapaszkodott és katonái elé ugrott. Már elszállt a mérge a nehéz álommal együtt, jókedve volt. A Végeken nevelkedett katonák hetykeségével futtatta a lovat s hirtelen visszafogta. Megállt. Bal öklét könnyedén a csipőjére rakta, vas-kesztyűs jobb kezét magasra emelte. Kelet felé intett:

— Hé, legények! — kiáltotta s a hegyek visszaverték fiatal hangját — ahun folyik a Lápos-patak vize, azontúl meg már látszanak a dobokai nagy-hegyek: ott van Erdélyország, lássátok!

A kétszáz kopjás huszár összeesipett szemmel nézte a hajnali égboltra felrajzolt ormokat. A vad és ismeretlen heglánc szigorúan és sötétén nézett vissza rájuk.

— Egy jó lóugrás ide Gyulafejérvára — rikoltott a költő — ott kirántjuk a fejedelmi széket Báthory uram alól s béültetjük Békés Gáspárt!... Palotás huszárai lesztek a fejedelemnek, aranytárból esztek, arany pohárból isztok, híresek! Még a lovak alatt is aranyból lesz az álom!...

Nevetett. Szép, barna arcából kifehérltek a fogak. Olyan volt, mint a fiatal farkas. A katonák is nevettek. Reggel volt, ők meg pihentek és ifjak. Merészen és vidáman nézték a vad hegyeket: ott van mögöttük a kincses ország...

Megindultak a völgy felé. Elöl a költő. Ahogy a kölesei erdőszegelenél kibukkantak, szemük elé tűnt egy nagy hegy, rajta egy zömök vár. De meszszire volt még.

— Ki vára az, Csaholyi?

— Az biz senki másé, mint Báthory uram önagyságáé. Hagymásy Kristóf benne a kapitány... Kővárnak híjják a várat.

— No, akkor toronyiránt, fattyak, ma még ott alszunk!...

Csörömpölve zúdultak le a völgyi útra. Nagy kedvvel voltak, felverték a völgyet és a tavaszi reggelt.

A hegyek mögött akkor kelt fel a nap és vörösre füstötte a fenyőfák koronáját, meg a kopják végén a libegő zászlókat.

írt igazató tartalmú verset írógépen való lemásolás útján sokszorosította. A Kúria most annak a megállapítása alapján mondotta ki a bűnösséget, hogy a vádlottban a jelzett cselekménye elkövetésekor meg volt annak a tudata, hogy a használt kifejezések, illetőleg az irat tartalma a gyűlölet érzésének felkeltésére alkalmasak. A tényállás szerint ugyanis A. Anna a másolás közben észrevette, hogy a vádbeli vers hangja erős, — ezt magának M. Miklósnak is megmondta és a munkáját csak akkor folytatta, amikor M. megnyugtatta őt, hogy ne aggodjék, mert a vers tartalmáért, mint szerzőt, őt terheli a felelősség.

A Kúria döntése szerint A. A. vádlott azáltal, hogy az igazató tartalmú verset terjesztés céljából írógépen való lemásolás útján sokszorosította, az igazatás elkövetésében szándékosan közreműködött. Minthogy pedig a vádbeli igazatásnak az M. által terjesztett irat együtt alkotó eleme volt, A. A. vádlott azáltal, hogy az iratot az igazató versnek már jelzett módon való sokszorosítása által előállította, — a bűncselekmény egyik alkotóelemét hozta létre és így az igazatás elkövetését nemcsak előmozdította és könnyítette, hanem ahhoz tettesi cselekedettel is hozzájárult és így a bűncselekménynek nem bűnszegédi bűnrészes, hanem a BTK. 70. §-a szerint való tettestársa volt.

A Kúria ebben az esetben nyomatékosabban indokoltak találta a büntetés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztését, főképpen azt a körülményt véve figyelembe, hogy A. A. a vádlottársának reábirása és megnyugtató kijelentéseinek

hatása alatt szánta el magát a cselekmény elkövetésére.

*

A most ismertetendő újabb kúriai döntés az ú. n. *vélt jogos védelem* esetére vonatkozik. A törvény ismert meghatározása szerint (BTK. 79. §. 2. bek.) jogos az a védelem, amely ahhoz szükséges, hogy általa akár a megtámadottnak, akár másnak személye vagyona ellen intézett vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadás elhárítása. Ha már most a bűncselekmény elkövetője abban a téves hitben cselekszik, hogy a megtámadtatás elhárítására valóban megvannak a jogos védelem feltételei, vagyis a védekezés — tévedésből — jogosítottnak hiszi, akkor előáll a vélt jogos védelem. Ebben az ismertetett esetben a Kúria most a vádlottat nem a jogos védelem címén, hanem azon az alapon mentette fel a vád alól, mert ő a cselekmény elkövetésekor a vád szerinti büntett tényálláshoz tartozó vagy annak súlyosabb beszámítását okozó ténykörülményekről nem bírt tudomással, már pedig a BTK. 82. §-ának első bekezdése értelmében az ilyen minősítő vagy súlyosító ténykörülmények a tettesnek be nem számíthatók.

A döntés alapjául szolgáló bűnügy tényállása szerint a vádbeli alkalommal, egy falusi táncmulatás alatt éppen künn tartózkodó idősb. M. vádlottnak azt adták hírül, hogy a fiát odabenn meg akarják ölni. Vádlott azonnal besietett a tánchelyiségbe, ahol a fiát öt ember által körülvéve azokkal

Már két kopjányi magosan járt a nap az égen, mikor odaértek, hol jól kiszélesedett e völgy s szélesen elterült a patak ágya. Megálltak itatni.

Fényes szép mező volt előttük, a pázsintos rét csak úgy csillogott a delelő napon. A költő levette sisakját s letörülte a dolmányujjal a verejtéket és míg lova ivott a patakából, nézte a napfényes mezőt.

— Te, Csaholyi, jártam én már erre.

— Itt soha, úrfi; itt más se járt a seregből csak az öreg Csaholyi...

— Ha mondom, hogy jártam; még aztat is tudom, ha most hátrafordulok, ott lesz a kerek zöld erdő...

Meg is fordult a nyeregben rögtön s látta, hogy a mező végiben, a lankás dombtetőn ott zöldel egy lombos kis kerek erdő...

Akárcsak az éjjel álmában.

Valami idegen érzés szaladt végig rajta. Nagy-nagy csöndesség volt a völgyben, csak a patak futott csobbanva a sziklák között.

— Gyerünk innen, Csaholyi, — mondta rekedten, — nem jó az álommal találkozni.

De a vén katona a vízre nézett s nem felelt. Ahogy ott ült a kis kancája hátán, a magas fanyeregben, hegyes fekete nyíri süvegben, sárgára szikladt arccal, lógó bajusszal, éppen olyan volt, akár egy tatár lovas. Rámutatott a vízre:

— Gázló van itt! Széles az ágy, kiesiny a meder... Mingyár láttam én.

Beugratott a vízbe a lóval; térdig sem ért. Kijött.

— Az éccaka — mondta nyugodtan — ezen a gázlón gyött át a huszti kapitány. A part köves, a

gyöprül elvitte a nyomot a harmat, de a meder közepit jól felkavarták... Sokan vótak.

A költő fejébe csapta a sisakot, megrázta magát. Olyat kiáltott a katonákra, hogy zengett belé a völgy:

— Mit néztek, hé, ha már itattatok! Na, csak előre, de sebesen ám!... Hej, Kajári Zsiga, meg te, másik ott mellette: nyargaljatok csak be abba a kis kerek erdőbe, aztán végig a lankáson, hogy mi van arra, mondjátok! De markotokba vegyétek a szemeteket! Upré!...

Elnyargalt a két kopjas huszár, röpültek a szép fényes mezőn át, akár a sólyommadár s eltűntek a kerek, zöld erdőben.

Vártak rájuk a lankás lábánál, de nem jöttek azok vissza. Nagy-nagy csöndesség volt a völgyben.

A költő körülnézett. Most már tudta, hogy itt a baj: a völgyben kapta el Kornis. Mert biztos, hogy itt leselkedik valahol. Sápadt volt, de halálos nyugalom szállotta meg. Kihúzta szablyáját:

— Nyakunkon van Kornis — mondta a katonának erős szóval — azért táguljatok, nehogy a víznek nyomjon... Átalmegyünk a gázlón, én utolsónak! Aki szalad, annak lecsapom a fejét!...

A huszárok megfordultak, de már késő volt, mert rájuk jött a huszti kapitány.

Egy nagy hosszú üvöltés kelt fel az erdőben s a fák között megjelent egy lovas, kezében egy kifeszített vörös zászló. Mögötte új és új lovasok buktak ki az erdőből s megeresztett szárral nyargaltak lefelé a lankáson, csak úgy dobogott a föld alattuk. Ontotta az erdő a lovasokat, a dombhajlat mögül is egyre többen jöttek. Lehetek talán ötszázan is.

dulakodásban és lenyomott helyzetben találta. A helyzet tehát olyan volt, hogy ez az id. M. vádlott megítélése szerint az ifj. M. testi épségét, sőt az életét is közvetlenül fenyegette. Ennek a veszélynek az elhárítása végett és hogy a fia életét megmentse, az apa rögtön beavatkozott a dulakodásba és a fiát lefogni törekvő fiatalemberek közül Gy. sértettet zsebkéssel a farán és a balkezén megszúrta.

Vádlottnak a Kúria megállapítása szerint is, nem volt tudomása arról az előzményről, hogy — mialatt ő kint tartózkodott —, éppen a fia támadt rá késsel a sértettre és társaira, akik aztán a késnek elvétele és a fiú megfékezése végett dulakodtak vele és nyomták le őt. Vádlott ilymódon a tánchelyiségbe belépéskor abban a tudatban volt, hogy a fiát, ennek életét veszélyeztető közvetlen és jogtalan módon megtámadták. Így tehát tévedésben volt a büntetőjogi jogos védelem alkotó elemeit szolgáltatató ténykörülmények tekintetében, az ilyen tévedés pedig a cselekmény beszámíthatóságát a BTK. 82. §-ának első bekezdése értelmében kizárja.

Ennek a kúriai döntésnek alapján tehát — amint látjuk — az az érdekes büntetőjogi lehetőség állott elő, hogy a beigazolást nyert „vélt jogos védelem” nem kizáró feltételül, hanem egyenesen alapjául szolgált a BTK. 82. §-ában meghatározott beszámíthatóságot kizáró ok alkalmazhatóságának.

Hosszú, tömört láncban rohantak át a mezőn, legelől a páncélos zászlótartó, nyomában Kornis katonái, fángós magyar sisakban, előreszegezett kopjakkal.

— Vissza, hé! — ordított a huszáraira a költő, mert látta, hogy úgysem érik már el a gázlót, — a hátunkba nem kapunk sebet! Gyerünk elébük!...

A huszárok hónaljba kapták a kopjákat, bevágták a sarkantyút, de nem bírtak erőt venni az összeesapásba, mert húsz lépést se nyargaltak és máris elérte őket a husztiak rohama. Amazok dombról jöttek lefelé, olyan sodrással, mint az ostoresapás: egyszerre három helyen is áttépték a szakadozott láncot s vagy száz huszárt rögtön a mélyviznek nyomtak.

Három pillantás alatt elveszett a csata.

A költő keserűt kiáltott, eldobta kétélű szablját s lekasztotta a kápáról a kétkézre való, fűrészfogas páncéltörő kardot. Megforgatta háromszor a feje felé, hogy csak úgy zúgott a levegőben a merov vas s egy ugrással ott termett a zászlótartó előtt, hogy a páncélos katona derekával együtt csapja ketté a zászlórudat. A szeme előtt táncolt a magosra emelt zászló s a lobogó vörös lapján meglátta akkor a Kornisok címerét s a címer közepében a Kornisok címerállatát, az álombeli egyszarvút.

— Egyszarvú! — rikoltott, mert egyszerre átlobbant a fején az emlékezés: apja mesélt egyszer a Kornisok híres címerállatáról, az egyszarvúról s hogy arról vette a familia a deák latin nevét: unicornis.

Összehirapta fogát, hátrahajolt derékból, hogy hozzávágjon a címeres zászlóhoz, de akkor olyat

A mérgekről.

írta: Dr. PUTNOKY ISTVÁN.

(Folytatás.)

Fémes mérgek.

A tiszta fém maga nem mérgez, mert ahhoz, hogy a szervezetben mérgezés jöjjön létre az szükséges, hogy a bejutott mérgeanyag a gyomor sósavában oldódjék s így szívódjon fel. A tiszta fém a gyomor sósavában oldódni nem képes, így mérgezést sem fejthet ki. Annál mérgezőbbek azonban a fémek vegyületei, mert ezek már a gyomorban jól oldódnak.

A gyakran előforduló mérges fémvegyületek közül különösen ki kell emelnünk az arzén-, higany-, réz- és zinkvegyületeket, melyek úgyszólván minden esztendőben okoznak részint szándékos, részben vigyázatlanságból vagy véletlenből eredő baleseteket.

1. Arzén vegyületek.

Az arzénmérgezésekről már hosszabb közleményben számoltunk be az olvasóknak s ezért most csak egy összefoglaló, rendszert adó képet kívánunk adni az arzénvegyületekről, valamint néhány igen jellemző esetet közlünk.

Az arzén a legelterjedtebb fémek egyike. Úgyszólván minden tárgyban találhatók kisebb-nagyobb arzénnyomok. Nem is hisszük, hogy mi mindenben található az arzén. Így például arzént tartalmaz a föld termő rétege, ahonnan az arzénnyomok átjut-

kondult a sisakja, mint egy öregharang... Elsetétedett előtte a világ és arccal bukott le lováról a szép pázsitos rétre.

Nem tudta, hogy meddig aludt: talán hetekig, vagy hosszú hónapokig.

Egy nagy szobában ébredt, az ólomkarikás magas ablakszárnyak nyitva s belátszott a kék ég. Nyári délután volt, késő délután, a szobában sötétedett. Ágyban feküdt. Fel akart ülni.

— Maradj vesztég!

Oldalt nézett, onnan jött a szó.

A szoba homályos végében, ahol a nyitott németkemence nyílása feketélt, egy falhoz támasztott faragott széken ült egy ember, egymásra csapott lábbal. Arca s mozdulata urias volt, a viselete egyszerű. Rövid, paraszti zekében volt, lábán fesszes nadrág s nyersbőrszínű, visszahajtott nyakú magyar topán. Fegyvertelen volt; előtte két nagy fehér kutya hevert a padlón, karikába csavart testtel.

— Most szeretnéd tudni, hol vagy — mondta az ismeretlen. Erős, kemény hangja volt. — Megmondom: Kővárrott.

A költő a fejéhez nyúlt: vastag turbán volt rajta.

— Az — mondta a zekés ember — kaptál egy jelet Erdélytől. Csépprel vertek fejbe, hogy a vassisak is széthasadt rajtad. Megmutadhatod a békétlen Békés Gáspárnak, aki felbízottatott...

— Mi van véle?

hatnak az ivóvízbe, ásványvízbe. A háztartásunkban használt fémeszközök is mind tartalmaznak arzént. De megtaláljuk nyomokban tápszereinkben is. Arzént tartalmazhatnak a konzervek, mert a bádogszelencéket órnéteggel vonják be s az ónt viszont majdnem mindig szennyezi az arzén. Vannak festékek, amelyek arzénvegyületekből állanak, ilyen pl. a schweinfurti zöld, melyet még ma is alkalmaznak növényölösdiék és svábhogarak, csótányok irtására. (Régebbi időben a tapétákat is arzéntartalmú festékekkel kezelték s az ezekből kipárolgó arzén számos mérgezést idézett elő. Ezért alkalmazásukat el is tiltották.) Igen sok permetezőanyagban, a sűrű szövetek festésére használt pácban több-kevesebb arzén van. Arzénvegyületeket használnak a búza pácolására s arzént tartalmazhat a krumplicukor is és a festett cukorkák.

A kereskedelmi forgalomban általában négyféle arzénrel találkozunk, melyeket színük után neveztek el.

a) Szürke arzén (légykő). Legnagyobb részében fémarzénből áll, mely a szürke színét adja. Régi időkben bárki néhány fillérért megvásárolhatta s annak idején porrá törve és cukorral keverve, vízzel megnedvesítve, légyirtó szerként használták (innen kapta a „légykő” elnevezést).

Ma már szabadon nem árusítható, mert mérgezőekre használták. A serét készítésénél most is alkalmazzák.

b) Fehér arzén (egérkő). Fehérszínű, lisztszerű (arzénliszt) vagy porcellánszerű anyag. Patkány-

mérgeknek használják. Régebben bárki szabadon vásárolhatta.

c) Sárga arzén. A természetben előforduló valódi sárga arzén nem mérges, mert a szervezetbe kerülve, azt a gyomor feloldani nem képes. A kereskedelemben lévő sárga arzén nem azonos összetételű az ásványi sárga arzénrel, csupán színben hasonló. A kereskedelemben lévő sárga arzén mérgező. Ortodox zsidók szörvestőnek használják.

Egyes vidékeken búzapácolásra alkalmazzák. Ilyen helyeken meglehetősen gondatlanul kezelik s így gyakran kerül gyermekek vagy avatatlanok kezébe, akiknél súlyos mérgezést idéz elő.

d) Zöld arzén. (Schweinfurti zöld, bécsi zöld.) Élénk zöldszínű por, melyet az iparban festékek használtak, a háztartásokban ma is közismert svábhogár irtószert. Használják a peronoszpóra elleni védekezésnél permetezőanyagul s így esetleg a mustba és a borba is kerülhet belőle. Ez azonban olyan minimális mennyiségű, hogy mérgezést nem idéz elő. A szőlőt természetesen fogyasztás előtt meg kell mosni.

Az arzénvegyületek e rövid áttekintése után meg kell emlékeznünk gyógyászati alkalmazásáról is. A fehér arzént a gyógyászatban vértképző és testerősítő szerként használják, illetve rendelik milligrammos adagolásban. Ausztria egyes vidékein a nép az arzén szedésének testerősítést tulajdonítva, állandóan fogyasztja s a szervezetük annyira megszokja ezt az egyébként heves mérget, hogy egy bi-

— Békés urammal?... Nem tudom, elfutott-e már Szatmárról ökelme, de a seregét ronggyá verte a szentpáli csatában Báthory István...

— Kegyelmed meg kicsoda?

— Én volnék a fejedelem önagysága kövári kapitánya: Hagymásy Kristóf, ha hallottad mán a nevem...

A költő ránézett. A zekés ember neves katona és erdélyországi főúr.

— Én meg a kegyelmed foglya, igaz-e?

— Való, — bölintott Kristóf úr — de vendégem es vagy...

— Fegyverrel gyűtt vendég.

— Azzal. Szégyölheted magad: magyar megy magyarra. De kaptál most oskolát... Nem felejtetd a kövári csatát!

— Kegyelmed szorított meg a völgyben? Ott a Láposnál?...

— Én nem. Kornis Gáspár.

A költő sötéten nézett maga elé.

— Azt sose rösteld, — mondta Kristóf úr — csecsszopó vótál, mikor ő mán hadat vezetett... Rossz vót az állásod. Mert nem elég, ha vitéz a hadnagy: okos is kell légyen. Völgyben, vízparton baj éri a katonát, ha nem ügyel az ódalára... Nagy vót a hang, keves a fufang.

— Egy se maradt a seregéből?

— Vagy ötven. Azokat én szórtam szét gyalogszékelyekkel a várkertnél. Két kézzel verekedtek, de fej nélkül.

Ugy beszélt, mint egy rektor a deákhhoz. A költő szótlanul nézte egyszerű ruháját és kőkemény férfi-

arcát. Valamit mintha látott volna ebben az arcban az ismeretlen Erdélyországból: a szigorúságot, az egyszerűséget, tudást. Zord férfiaságot. Kincses Erdély... Hol a kincs? Talán csak bennük, a vezéri férfiakban, akik itt a hegyek között karddal és fufanggal országot építenek és két világgal játszanak... Hagymásyt, a zekés embert, fejedelemmé kívánták a székely székek, de ő Báthoryt szolgálja Kővárott.

— Ha sebed begyógyul és elhagy a kórság, — mondta Kristóf úr — Gyulafejérvárra küldelek. Így parancsolta a fejedelem.

— Minek?...

— Udvarába hív, mert atyafiságban vagyon familiáddal és inaskori barátságban apáduraddal, mint jól tudod...

Felállt és az ajtó felé ment. Az ágya előtt megállt:

— Majd megkérlek Fejérvárott, hogy mért gyötél úgy Erdélyre, mint egy vásárütésre?... Kapj erőre úröcsém, hogy felelni tuggyál majd!...

Kitárta az ajtót, kutyái kiszöktek rajta. Küszöbön volt a lába, mikor a költő utánafordította turbános fejét:

— Kegyelmed ösmeri a nevemet?

— Vaj igen. Te Balassa Bálint vagy, János öregebbik fia.

Kiment s a költő egyedül maradt a sötétedő szobában. Fejét visszajektette a párnára és elgondolkozva nézett ki a tárt ablakon. A kék erdélyi eget nézte, messze-messze az Ávas lila hegylánca látszott és közelben a szemközti sarokbástya vörösréz szélkakasa.

zonyos idő elteltével folytonos adagfokozás mellett eljutnak addig, hogy az arzént kávéskanálszámra fogyaszthatják anélkül, hogy szervezetükben a legkisebb káros elváltozást is okozna. Ezeket az osztrákokat hívják „arzénvőknek“.

Arzénmérgezés tünetei.

Hevenymérgezésnél a tünetek $\frac{1}{2}$ –1 óra mul-tán következnek be. A gyomor és belek heves izgalomba kerülnek, a nyelőcsőben karcoló érzés lép fel, majd beáll a hányás. A hányadékban először gyomortartalmat, majd epét találunk. (Az epét sárga színéről ismerhetjük fel.) A következő mérgezési szakban a gyomor- és bélesikarások erősödnek, igen erős szomjúság jelentkezik, de a megivott vizet a beteg azonnal kihányja. Ezután erős hasmenés következik. Az ürülék rizslészerű (hasonló a tésztát kifőző vízhez). A hasmenés fokozódik, görcsösen erőltetővé válik, majd keresztcsonttájéki húzó fájdalmak jelentkeznek. Ehhez járulnak a végtagok (lábikra) görcsei. A beteg lassan elgyengül, fázik, hangja fátyolos lesz, bőre sápadt, rajta hideg veríték gyöngyözik, később a bőr szederjessé színeződik, ami után nemsokára beáll a halál, mely a mérgezés időpontjától számítva, 5–20 óra alatt következik be.

Ritkább esetekben az előbb ismertetett gyomor- és béltünetek helyett idegrendszeri bántalmak mutatják az arzénmérgezést. Ezek szédülésben, ájulásban, pupillatágulásban, örvényben, rángógörcsök jelentkezésében nyilvánulnak. A halál ilyenkor jóval rövidebb időn belül (1–2 óra alatt) áll be.

Néha a két tünetcsoport egybefolyik.

Idült arzénmérgezésnél. Több esetben előfordul, hogy a has- és bélgörcsök, hányás és hasmenés lezajlása után a beteg kissé erőre kap, de szomjúsága, fázása, hányingere megmarad. Ilyenkor néhány napig még életben marad, de nemsokára lázassá válik, vizelete megzavarosodik, sárgaságot kap, izomgyengeség lép fel nála, majd tüdő- és szívgyengeség következtében beáll 3–10 nap múlva a halál. A nem halálos arzénmérgezés tünetei az idültéhez teljesen hasonlóak.

Ha valakit csekély mennyiségű arzénadagolással folyamatosan mérgeznek, úgy annak állandó rosszullét, émelygés, hányás, hasmenés lesz az eredménye. A mérgezett teljesen legyengül s egy általános testi gyengeség folytán beáll a halál. Ezek a legveszélyesebb mérgezési módok, mert felismerésük igen nehéz.

Az arzénmérgezés elkövetését megkönnyíti az, hogy a mérgező felhasznált anyag fehérszínű, íztelen, szagtalan por, mely vízben is oldódik. Íztelen, szagtalan és oldódó porral igen könnyű mérgezést elkövetni, mert az áldozat, ellentétben pl. a savakkal, lúgokkal vagy más hasonló mérgekkel, ízt nem érez.

Magyarországon az arzénmérgezés teszi ki a merényletek legnagyobb százalékát. Ennek kimutatására közöljük a M. kir. Birósági Vegyészeti Intézet adatait, melyek a hozzá beküldött, az arzénrel mérgezett hullarészek és megvizsgált egyéb bűnjelek számát tüntetik fel: 1928. év 27, 1929. év 144, 1930. év 42, 1931. év 21, 1932. év 9, 1933. év 16, 1934. év 109, 1937. év 18, 1938. év 28 arzénmérgezés.

Megemlítjük itt, hogy az arzén tartalmú légypapírosok használatát a kereskedelmi minisztérium véglegesen betiltotta. E légypapírosoknak az árusításból való teljes bevonása 1928. évi augusztus hó 1-ével lépett hatályba. E tilalom nagyon kedvezően érezteti hatását, amennyiben a légypapír használatának eltiltása óta az arzén okozta mérgezési esetek lényegesen megcsappantak.

Érdekesebb arzénmérgezési esetek az Országos Birósági Vegyészeti Intézet adatai alapján.

Igazgató: dr. Friedli Rezső egyet. m. tanár.

Sz. F. és felesége farsang alkalmából sok ismerősüket megvendégelték. A farsangi fánktól nagyon sokan súlyosan megbetegedtek. A betegek azonban többszöri hányás és hasmenés révén megszabadultak a haláltól, egyedül a házigazdán nem lehetett segíteni, aki 3 napi kínlődás után meghalt. Vegyvizsgálat révén tisztázódott, hogy a fánk sütéséhez alkalmazott liszthez a patkányirtásra beszerzett arzén anyag véletlenül hozzákeveredett és ez okozta a tömeges megbetegedést, illetőleg Sz. F.-nek halálát.

H. J. feljelentést tett felesége ellen, hogy az őt több ízben megkísérelte „elmérgezni“. A mérgezési kísérletek alkalmával mindig erős hányás és hasmenés jelentkezett. A legutóbbi esetben feleségétől derelyét kapott ebédre. Az étel elfogyasztása után súlyosan megbetegedett, de ismét felépült és a feljelentést megtette. Az asszony beismerte bűnös szándékát és azt is, hogy a mérgezési kísérleteket étel közé kevert légypapírral követte el.

Az 1929. évben abnormálisan sok arzénmérgezési eset fordult elő. Az esetek nem szétszórtnak, hanem egy szűkebb területen, a Tisza partján, fordultak elő. A bűnözők jóformán mind asszonyok, akiknek vallási élete teljesen elhanyagolt és műveltségük nagyon alacsony volt. A mérgezések elkövetését régebbi időben kezdték, majd lassanként az szokássá vált. Az értelmi szerző, helyesebben mondva a felbujtó, egy működéstől eltöltött paraszt bábaasszony volt, ki a mérgezéseket, illetőleg a mérgező anyag árusítását keresetképpen űzte. Meg volt szabva a díja a mérgeknek, ez összeg a temetéstől számított hat hó múltán vált esedékessé, feltéve, hogy ezen idő alatt a bűnügy nem tudódott ki. A bűnügyek tömege tulajdonképpen úgy pattant ki, hogy a bábaasszony egyik adása az idő elteltével nem fizetett és a bába képes volt azzal megfenyegetni az illetőt, hogy ha nem fizet, hát feljelenti.

A tett indító oka a legtöbb esetben vagyonyszerzés volt. Az asszonyok úgy akartak nagyobb jövedelemre szert tenni, hogy férjeiket elpusztítva, a rájuk maradt pár hold föld tulajdonában gazdagabb emberrel magukat elvették és a műveltet folytatva, mindig több és több hold birtokába akartak jutni. Szörványosan szerepel az indító okok között a szerelem, a férfinak rokkant volta, vagy gyógyíthatatlan betegsége. Mérgező anyag gyanánt a legtöbb esetben a forgalomból már végérvényesen kitiltott arzén-tartalmú légypapírból készült főzetet alkalmazták, de szörványosan porrá zúzott szürke arzénrel (légypapír) is mérgezték, mely utóbbit maguk között „örökségpor“-nak nevezték. A légypapír-főzetet, illetőleg az örökségpor különféle ételekbe öntötték-keverték, de sűrűn fordultak elő olyan esetek is, amidőn a már elaggott beteg hozzátartozóknak az orvos által rendelt gyógyszerrel keverték azt. A felbujtók közül ketten letartóztatásuk előtt öngyilkosságot követtek el. Az egyik felbujtó nő öngyilkossága előtt Pestre jött és egy budapesti vegykísérleti állomáson érdeklődött az iránt, hogy ha valakinek arzén-vegyületet oldatban adtak be, a mérge kimutatható-e a hullában 10–15 év elmulta után is? A válasz igenlő volt. Az asszony hazautazott falujába és öngyilkos lett. E tömeges mérgezés részletesebb ismertetését közlöttük már a *Csendőrségi Lapokban*.

Egy dunántúli községben még 1914-ben halálozott el egy jómódú gazda. Az egyébként teljesen egészséges egyén hirtelen halála annak idején nem volt gyanús. A tiszamenti, előbb említett, tömeges arzén-mérgezések nyilvánosságra jutásakor a falu lakosai sugdolózni kezdtek, hogy az említett gazdának halálát is arzén-mérgezés okozhatta, annál is inkább, mert feleségével állandóan hadilábon volt. Névtelen feljelentés alapján elrendelték a hullarészek exhumálását és a gyanúsított asszonyt kihallgatták. A gyanúsítottat kellő bizonyíték hiányában szabadlábon hagyták, de az a kihallgatását követő napon öngyilkos lett. A hullamaradványok vizsgálata igazolta az arzén okozta mérgezést.

E mérgezési eset kipattanása ugyane faluban még három gyanús haláleset kivizsgálását tette szükségessé, mert az öngyilkos asszony két barátjának hozzátartozói is váratlanul hunytak el. Az exhumált hullamaradványok arzén-tartalma aránylag magas volt.

M. I. 2 hónapos csecsemő meghalt. Előzőleg a gyermek betegeskedett, orvos is kezelte. A gyermek édesanyja (földművelés) arra gyanakodott, hogy fiát a természetes apa pusztította el, hogy ne kelljen a leányt elvennie. A leány feljelentése alapján a holttestet boncolták és a féltett szerveket vegyvizsgálatra megküldötték. A vegyvizsgálat eredménye alapján a gyanúsított legény beismerte, hogy a kis gyermeknek egy őrizetlen pillanatban „Uranos-zöld” nevű anyagot tett a szájába, mely anyagot a cukorgyárból lopta. Az Uranos-zöld réztartalmú arzénvegyület, a cukorrrépát pusztító férgek irtására használgák.

Az arzéntartalmú „Arsola” permetezőanyag gondatlan kezelése folytán egy vidéki városban tömeges mérgezés történt, melynek négy halálos áldozata lett. E városban lakó gyógyszerésznek több holdas szőlője volt és ennek gondozására vincellért tartott. Permetezésre Arsolát használtak. A vincellérnek volt egy idősebb gazdaember barátja, kinek a vincellér a gazdája tudta nélkül Arsolát ajándékozott, hogy a saját szőlőjében azt felhasználja. A gazdaember, kinek 10 gyereke volt, felesége tudtával a kapott Arsolát papírzacskóba helyezve, éléskamrájukban dugta el. Az egyik leánya rendezgetés közben rátalált az Arsolás csomagra és azt lisztnek gondolván, a főzőlisztjükhöz öntötte. E lisztből kenyeret és egyéb tésztaemléket sütöttek és ezekből az élelmiszerekből nemcsak a családtagok, hanem a rokonságnak és ismerősöknek sok tagja is evett. A kenyérsütés alkalmából a családtól a szomszédasszony kovászt kért kölcsön és ezzel az arzén-tartalmú kovással készült kenyértől is számosan betegedtek meg.

DERÜLJ BORÚ!

Derülj ború, hadd nevéssen a nap,
Meleg vére felénk hadd zuhogjon
Érő-termés most róla álmodik,
Úgy kell neki, mint embernek a hit,
Mint zengő dal a tavasz lombokon...

Az Élet rothad, ha nincsen sugár
És nem árad szét Fentről a meleg,
Ha nem csókol meg a nagy Magvető,
A hatalmas, megremegtető,
Ő, — az örök szent Biztonság szelepl!

Áldó esőre szelet fuvoláz,
A szélre meg napot aranyoz,
S ha szárazságtól repedez a föld,
A beteg rög friss zöldelésbe ölt,
Mert permetez rá gyémánt-harmatot!

Istenünk keze fáradhatatlan,
Simogató és legjobbat adó!
Amíg az ember hű és benne bíz,
Ő életünkre fűszer, drága íz,
Mert Ő a Lét és Ő a szent Való!

Oh Istenünk áldd meg Erdélyünket,
Mít hű népe szánt-vet ezerével!
Sugarazd rá szelíd nap-arcodat,
Csókold reá gyöngyös harmatodat,
Szomjúhára küldjed könnyesödöt
S hűs szeledet kincset ölelőnek!

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

A nagyváradi osztályparancsnokság

egy csomagot küldött hozzánk a közelmúlt napokban, a kíséző levélben pedig a következőket írta:

„Egyes adatok szerint Kovács András alőrmester a világháború után, amikor a románok már Bihar vármegyét is megszállták, a fegyvásárhelyi őrsről az Alföld felé szökött, de tolforgóját és egyéb, a csatolt jegyzékben felsorolt magántárgyait összecsomagolva átadta J. Gy. fegyvásárhelyi lakosnak megőrzés végett — amíg visszajön. J. Gy. 1937-ig őrizte a pénzbeli értéket nem képviselő, de mégis — kincset érő magyar csendőri tárgyakat. Ha a románok megtalálják nála, hadbírósg elé kerül.

J. Gy. a rokon gyermekeknek sokat mesélt a magyar csendőrökről s amikor 1937-ben meghalt, Kovács alőrmester tárgyait B. J.-nére hagyta. Az asszony és férje őrizték a tárgyakat és vártak... míg 1940 szeptember 6-án este Nagyváradról hét magyar csendőr érkezett, a fegyvásárhelyi őrs legénysége. B. J. felkutatatta a 22 éve rejtgetett csendőrtárgyakat, meghatottan adta át azokat a csendőröknek és csak azt sajnálta, hogy nem Kovács alőrmester jött vissza azokért.

A csatolt jegyzékben felsorolt tárgyakat a szerkesztőségnek küldöm azzal a kéréssel, hogy azokat Kovács András volt alőrmesternek (ha még él) továbbítani szíveskedjék, vagy a csendőrségi múzeumban helyeztessenek el ezek a tárgyak, melyek sorsa bizonyítéka annak a hűségnek és ragaszkodásnak, nagy megbecsülésnek, mellyel a magyar csendőrt Erdélyben várták.

A jegyzékben többek között ilyenek szerepelnek: Fejtábla, válltekercs, sárga fegyverzsír, levelező-lap, névjegy, járőrvezetői jelvény, kardbojt, 72 sárga rézgomb, kalapcímer, magánlevél, bajuszkötő, pipa, nyilatkozat, tollforgó, pecsétnyomó, érmek, történelmi, hajtókaposztó, stb. és egy személyazonossági igazolvány Szabó Benjamin névre kiállítva.

Utóbbira emlékeztünk, megkerestük levélben. Erre a következő választ kaptuk Szabó Benjamin alhadnagytól, messze Csíksországból:

A világháború befejezésekor én, mint alőrmester, Kovács András alőrmesterrel Fegyvásárhelyen teljesítettem szolgálatot. Ott voltunk a kommunizmus alatt és az oláh megszálláskor. Az oláhok bejövételének második napján Kovács alőrmestert, ki a községben kardosan teljesített helyi ügyeleti szolgálatot, egyik bevonuló oláh csapat megrohanta, lefegyverezte, összekötözte, megverte és átadta a már Nagyváradon állomásozó katonai parancsnokságnak.

Nevezett alőrmester kb. egy hetet töltött Nagyváradon oláh fogságban, s ekkor egyik este az őrséget álló oláh katonát leütötte és megszökött. Megszökése éjjelen kijött hozzám Fegyvásárhelyre és közölte velem a történeteket, valamint azt, hogy melyik erdőrészen szándékozik tartózkodni és kért, hogy bizonyos időközönként élelmet küldjek a részére. Másnap reggel Nagyváradról 8–10 oláh katona kereste az őrsön, de mivel ott nem találták, visszamentek Nagyváradra.

Néhány nap múlva Kovács alőrmester bejött hozzám az őrsre és kijelentette, hogy ő tovább nem fog bujkálni, hanem haza megy Nyíregyházára. Ekkor az ott levő tárgyait összeszedtük, azokat egyes embereknek elhelyeztük, néhányat pedig magához véve, onnan eltávozott azzal, hogy hozzátartozóinál fog Nyíregyházán tartózkodni.

Nevezett elután még egyszer, emlékezetem szerint 1920-ban Debrecenben találkoztam, s ekkor úgy nyilatkozott, hogy nem szándékozik a csendőrségnél tovább szolgálni, leszerel, megnősül és Nyíregyházán fog letelepedni. Nevezett elután nem találkoztam és nem is hallottam róla semmit.

Az oláhok bejövetele után úgy én, mint Kovács alőrmester összes tárgyait több ottani lakosnál, köztük B. J.-nél helyeztük el, de hogy kinél és mit, arra már nem emlékszem. Nekem is szökre kellett menekülnöm, vissza pedig azután már nem mehettünk és így ott hagyott tárgyait odaveszték.

A kérdéses csomagban levő tárgyaimat a legnagyobb készséggel átengedem a csendőrségi múzeum részére.

Mennyi mindent beszél ez a csomag s e két levél! Az ember szíve még melegebb tőlük, azt érzi, hogy — amint a nagyváradi osztályparancsnok úr írja, — a

hűséges emberek: egész férfiak, jó magyarok, igaz csendőrök. Sokan vannak ilyenek Fugyivásárhelytől Csíkszentimréig és Nagybereznától Baranya déli dombjaiig. Magyarok és a közülök sarjadt csendőrbajtársak ezek.

Köszöntjük azokat, akik így magyarok és így csendőrök. A fugyivásárhelyi űrs útján pénzjutalmat küldünk B. J.-nének, Szabó alhadnagynak viszont köszönjük a múzeumnak felajánlott tárgyakat. Ha pedig valaki rátalálna régi bajtársunkra, Kovács alörmesterre, közölje velünk címét, mondani valónk van számára.

3. ábra.

Testi sértés és a halál oka közötti összefüggés megállapítása.

Írta: dr. BEÜTHY KONRÁD

egyet. rendk. tanár, törvényszéki orvos, Pécs.

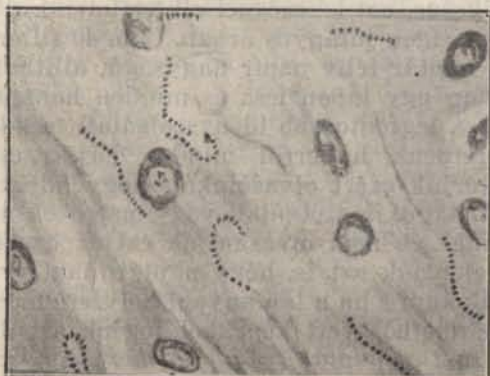
(Folytatás.)

Azt mondtuk, hogy ezek a csírák a *sebet fertőzik*. Ez emberi testet érő, akármilyen csekély behatás is elégséges tehát arra, hogy kaput nyisson ennek a csírának a szervezetbe, ahol aztán ezek neki kezdenek a szervezet megbetegítéséhez. Attól függően, hogy milyen ellenálló a szervezet s hogy milyen életképesek ezek a csírák: a gyulladások hamarabb-később léphetnek fel, de azt megmondani, hogy ennek vagy annak a fertőzésnek mi lesz a vége: előre soha sem lehet.

11 éves leánykának a „cipő feltörte a lábát”. A sebet, amely gennyedni kezdett, jódtincturával ecsetelték. A fertőtlenítés késő volt, mert a kislány lábbőréből a fertőzés mélyebb részekbe is betért, így a csontvelőbe is. A csontot megnyitották az orvosok, a gennyet kiengedték, de már ez is késő volt, mert a kislány a 14. héten általános gennyvérűségben meghalt.

A leggyakoribb fertőző csíráknak a másik csoportja a *láncszemszerűen* elhelyezett gennykeltő csírák. A csírák egymás mellett hosszabb-rövidebb csoportokban vannak, azért hívják őket láncszemszerűen elhelyezett csíráknak. L. 2. ábra.

Ezek is mindenütt jelen vannak a bőrön és a nyálkahártyákon s ezekről a helyekről jutnak be a szervezetbe, akár sérüléseken, akár természetes nyílásokon keresztül. A szervezetben különböző, súlyos megbetegedést okoznak; leggyakoribb az *orbánc*; a bőr megduzzad, bővére, meleg, fájdalmas lesz; ha nagyfokú a gyulladás, a bőr deszkakemény lesz; a

2. ábra.

szájban és a garatban pedig mandulagyulladásához társul, az odvas fogakból a csontjáratának a gyulladását okozza; ha az ember belelegzi ezeket a csírákat, akkor meg tüdőgyulladás, mellhártyagyulladás, szívburokgyulladás lehet a következménye. Legsúlyosabb betegségi formája a gyermekágyi láz.

Egy további, gennykeltő fajtája ezeknek a csíráknak a *kankót* okozó csírák. Az ezzel történő fertőzés gyakran fedi a BTK. 303. §-ának a követelményeit. Lehetnek halálos kankós fertőzések is. Ezek apró, félgömböses, párosan elhelyezett csírák; szerencsére csekély életképességük s jóformán csak az emberi szervezetben élnek meg. A vele való fertőzés emberről-emberre történik. A leggyakoribb fertőzés a nemi szervek fertőzése. A kankós anya szülés alatt fertőzheti az újszülött kötőhártyáját. Ahová elkerülnek ezek a kórokozók, mindenütt gennyes hurutot okoznak, amely legtöbbször hosszú ideig tart, idültté válik. A férfi nemi szervek kankós lobja a húgyeső megbetegedésével kezdődik, majd ráterjed a dűlmirigyre, ondóhólyagra, mellékherére, herére, a húgyhólyagra, vesemedencére. A női nemi szerveken hüvelygyulladást, méhgyulladást, kúrtgyulladást, petefészekgyulladást, hashártyagyulladást s ebből beálló halált is okozhat. Ha felnőtt ember szeme fertőződik kankóval, az rendszerint súlyos megbetegedés, amelynek vége vaklás is lehet. A kankós fertőzés az ízületekbe és a szívbelhártyára is ráterjedhet, az ízület megmerevedhetik, vagy szívhaj következik ke. Ilyen kankó-kórokozót mutat a 3. kép.

A leggyakoribb fertőzőcsírákat ennyiben ismertem. Meg kell még említenem azonban azt, hogy sérülésekhez nagyon gyakran társul másfajta fertőzés is, így a *merevgörccs* és *lépfenés* fertőzés is, amelyek igen-igen veszedelmesek s nagyon nagy százalékban okozzák az ember halálát.

Mindeme fertőzéseknek azért van jelentőségük, mert a sebészhez társulva, megértetik velünk azt, hogy a sérülések miért nem gyógyulnak annyi idő alatt, ahogyan azt az ember várná. Most már tudjuk: azért, mert a sérülésekhez fertőzések társulnak s ezek módosítják a gyógyulásnak a lefolyását. A fertőzésnek a kimenetelét pedig sohasem tudjuk előre megmondani, mert a fertőzéseket tudjuk ugyan befolyásolni, sok esetben azonban a halálos kimenetelt sem lehet elhárítani. Amikor tehát sérülések elszívódása után a sérült az orvostól bizonyítványt kér a gyógyulás tartamára vonatkozólag, az orvos a véleményében mindig bizonyos megszorítást alkalmaz, amikor azt mondja: „ha a sérüléshez fertőzés nem társul... a gyógytartam... napon belüli vagy

tüli...“ Ezen tehát nem lepődünk meg, ellenkezőleg, ez az óvatos kijelentés mindig figyelmeztet arra, hogy friss sérülések esetén sem mondhatjuk meg előre sohasem a biztos gyógyulási időtartamot.

Látjuk tehát, hogy mekkora fontosságuk van a fertőzéseknek a másodlagos halálokok előidézésében. Hosszú idő múlva is végződhetik halállal a sérülés akkor, ha ahhoz fertőzés társul, viszont: még olyan nagy sérülések is gyógyulhatnak meglepő gyorsan, gennyedés nélkül, ha idejekorán szakszerű orvosi kezelésben részesülnek a sérültek, vagy, ha a sérüléshez fertőzés nem társult.

Fertőzés szempontjából különösen veszedelmesek a *zúzott* sebek, ahol a fertőző csirákat a szó szoros értelmében *beoltják* a szervezetbe, ahol a csirák aztán azonnal „nagyszerűen érzik magukat“, hatalmas szaporodásnak indulnak stb. Ezért mondja az orvos azt, hogy tompa, erőszak okozta seb és a harapott sebek, mint zúzott sebek — mindig fertőzöttek, mert tapasztalatunk az, hogy ezek a sérülések sohasem gyógyulnak meg simán, hanem csak gennyedéssel.

Ha nemcsak vakütésről, hanem valóban szövet-szakadásról, hámszorolásról, *tehát sebekről* van szó, akkor mindig megvan a veszélye a gennyes gyulladásnak, mert a leggyakrabban szereplő eszközök: bicska, székláb, szurony, fahusáng, balta, fejsze, bot, szódavizes-, sörösvég, kapa, ásó, stb. mindmegannyi eszközök, amelyek rendkívüli nagy számban tartalmaznak fertőző csirákat s egészen bizonyos, hogy ha az ezekkel ejtett *sebeket* nem kezelik: azok fertőződhetnek.

Igy aztán teljesen tisztában vagyunk már a *másodlagos* halálokoknak azzal a csoportjával, amit a *kórokozó* csirák fertőzés formájában okozhatnak.

Fertőzés után, mint sérüléses következmény, gyakran felléphet *agytályog*, mint a részletesen említett esetben. Ugyanigy felléphet agyhártyagyulladás, vagy a tej és arc bőrének kötőszöveti gyulladása, az orbánc is. Mindez lehet halálos vagy nem halálos. Ugyanilyen módon léphet fel *zúzódnásos* tüdőgyulladás, mellhártyagyulladás, szívburokgyulladás, majd meg hashártya sérülés után hashártyagyulladás, csontsérüléseknél csontvelőgyulladás, vagy a csontoknak a gümőkóros megbetegedése is. Azt is érthetjük most már, hogy nemcsak a fertőzött sebből, hanem az attól távol fekvő testrészekben is keletkezhettek *áttételes* fertőzések. Ilyen az agytályog, mellhártyagyulladás, stb., amikor nem is fejet, vagy a törzset éri a sértő eszköz, hanem pl. az alsó végtagot. Ezekben az esetekben a fertőzőcsirák a vér- és nyirokeringés útján jutnak el az egyes szervekhez; megérthetjük azt is, hogy sebekhez társuló fertőzések-ből általános *gennyvérűség* keletkezik; ezt a mindennapi értelemben — helytelenül — *vérmérgezésnek* nevezik. Vannak aztán még olyan kórokozó csirák is, amelyek nem terjednek el a szervezetben, hanem a termelt mérget beleöntik a szervezetbe. Ilyen a *merevgörcs* és a *veszettség* kórokozója is.

Az ember halála — ismétlem — a fertőzés után különböző idő múlva következhetik be. Az orvosi bizonyítványokban található kijelentések, hogy ez a sérülés ennyi meg ennyi idő alatt *fog* meggyógyulni: mind könnyelműek és nagyon különösen hangzik és az orvos tekintélyét is nagyban rontja az olyan bizonyítvány, amelyben az áll, hogy „*sérü-*

lései 8 napon belül gyógyulnak“ — s a sérült a fertőzés következtében meghal.

Serétes lövésnek egyik szeme szőlőben dolgozó asszony balkarját súrolta úgy, hogy karján számbavehető sérülés nem történt. „Nagyon seper az a serét“ kijelentés után munkáját továbbfolytatta. Nyolc nap múlva karja bőrén, ott, ahol a serétszemese érte, duzzadni kezdett, piros lett, fájt. Közben hómaljában a nyirokesomók megduzzadtak, nyomásra fájdalmasak lettek. Tizennégy nap múlva bekerült az egyik klinikára, ahol a kar sebet és a hómalji nyirokesomókat felmet-szették, kitakarították. Az asszony állapota nem javult, a gyulladás, dacára a szakszerű kezelésnek, egyre fokozódott. 30 cm mély, újbóli metszést csináltak nála, a gyulladás okozta genny levezetésére, a metszés a mellkas izomzatába is beterjedt. Közben izomgyulladás fejlődött ki s az asszony az orvosi kezelés dacára is, öt hónap múlva általános gennyvérűségben halt meg. A serétszemcsét Röntgennel sem sikerült megtalálni, tehát egészen biztos, hogy az nem ment a karjába, hanem azt csupán csak súrolta, mondjuk úgy, hogy a bőrén levő fertőzőcsirákat bekente a horzsolásba, az asszony áttételes tályogokat, majd általános gennyvérűséget kapott. Ebből aztán azt is megértjük, hogy miért írja az orvos a bizonyítványába azt, hogy „*amennyiben a sérüléshez fertőzés nem társult... a gyógyulást ennyi meg ennyi.*

Száz és száz ilyen hasonló esetet lehetne felsorolni! Az elszennvedett sérülés és a halál közötti okozati összefüggés 10—20 év múlva is sikerülhet úgy, mint az sikerült a leírt agytályogos esetben is. Az orvosok ezeket az eseteket nagyon jól ismerik s „*késői fertőzésről*“ beszélnek olyankor is, amikor sérülés folyományaként idegen test marad bent a szervezetben, pl. bicska beletörik a koponyacsontokba vagy az agyban marad a betört részlet, szem-sérülések alkalmával ugyanígy kerülhet idegen anyag a koponya belsejébe. Ezeket az idegen testeket néha hosszú ideig, panaszmentesen viselik a sérültek, nem okoznak semmi bajt, majd egyszer csak fellépnek a beteges tünetek s ezek halálhoz is vezethetnek. Addig, amíg az idegen testek nem okoznak semmi bajt, „eltokolódás“-ról szólunk, ha pedig a beteges tünetek felléptek, akkor „*lellobbanás*“-ról beszélünk.

Ajánlatos tehát, ha egy-egy halálesetnél alaposan utánanézzünk annak: nem érte-e az elhaltat valamikor olyan sérülés vagy fertőzés, amelynek a halálhoz „*köze*“ van vagy lehet.

Karácsonyra

minden csendőrpárancsnokság és hivatal részére egy-egy 1941-es asztali naptárt ajándékozunk. Bejelentjük ezt már most azért, hogy bajtársaink ne rendeljenek külön máshol. Ha valamely parancsnokságnak vagy valakinek egynél több naptárra van szüksége, azt készséggel elkészítettjük díszes kiállításban, igen jutányos árban. (Kb. 40 fillér lesz az ára.) A naptár félív papír nagyságú, állítható, minden hónap egy lapon lesz és minden hónapnál felsoroljuk a legfontosabb idényszolgálati teendőket.

Szeretnénk, ha erről minden bajtársunk értesülne, kérjük ezért olvasóinkat, hogy adják tudtul ezt azoknak, akik szolgálati vagy más okok miatt távol vannak és nem olvashatják ezt az üzenetünket.

Bejelentjük azt is, hogy naptárunkat évről-évre ki fogjuk adni s ha a lap anyagi helyzete megengedi, a csendőréletről vett képekkel fogjuk azt díszíteni.

Az 1941-es naptár igénylését kérjük hozzánk december 10-ig bejelenteni, az árát az átvétel után kell fizetni levélbélyegben.

Egy öreg csendőrtiszt naplójából.

Szemleutak az erdélyi Kárpátokban.

Írta: VERBÓ JÁNOS ny. ezredes.

XIII.

Azt hittem, hogy az eddigi szemleutaimon már mindent kipróbáltam, amit a Kárpátok csak meg lehetett szánhatnak. De még nem ismertem a Baska havast, nem tudtam, hogy az miféle furfangos mutatványra képes. Bár éltem a gyanúperrel, mert ebéd után azonnal felkerekedtem, hogy a légvonalban csak mintegy 10 km-re eső *Lóbérci* havasi őröt még az éjszaka előtt elérhessem.

Két keménykötésű csendőr jelentkezett, hogy ők a Baska havason átvezető utat tökéletesen, minden viszonyok között, tehát behunyt szemmel is ismerik. Megnyugodva és minden aggodalmat feladva kezdtük meg a kapaszkodást a havas 1364 m magas csúcsa felé. Úgy 16 óra után fel is értünk a hegyre, hol a Kárpátok déli irányában, Lóbércnek elég tűrhető hegyhát vezetett. Talán nem is lett volna semmi baj, ha hirtelen sűrű, cseppfolyós, tejszínű köd nem lepott volna meg bennünket. Oly vastag és áthatolhatatlan volt a köd, hogy a határtjárók nélkülözhetetlen zsebbéli készsége: az élesen világító zseblámpák, majd a hegyekben a járőrrel mindig vele lévő szakaszlámpa erős fénye még az orrunk elé tartott tenyerünket sem világította meg. Valóban oly cudar lekvársűrű volt a köd, hogy azt a bizonyos kocsikereket is bátran neki lehetett volna támasztani.

A csendőrök tétovázó magatartásán már láttam, hogy az éjszakát a Baska havasán töltjük. De egykönnyen mégsem akartam magam a csúfondáros hegynek megadni, azért csak biztattam a csendőröket a helyes irány megelézésére, hisz' számtalanszor, a legkülönbözőbb időkben is megtették már ez utat. A Baska által megcsúfolt csendőrök meg is tettek mindent, kutattak, szimatoltak, vezetgettek hegynek fel, völgynek le, szakadékokon és elhagyott kalibákon át, de a helyes irányt csak nem bírtuk meglesni, mindig oda tértünk vissza, ahonnan kiindultunk. Olykor vízesobogást is hallottunk, már azt hittük, hogy a lóbérci őr közelségét jelentő Vörösvíz-patakra bukkantunk, pedig csak feleslegzett fantáziánk űzött gonosz játékot velünk. Még szerencse, hogy az oláh granicsárok fegyverei egész éjjel szóltak, legalább tudtuk, hogy merre nem szabad mennünk.

Éjfél tájban már éppen elegendő volt a céltalan bolyongásból. Bár a gyönyörű meleg ősz ellenére bokát ellepő havat tapostunk, — elrendeltem a lepihenést. Ez nem is okozott valami nagy gondot. Dúslombú fenyőfa volt bőven. A járőr kárpótlásul gallyakból oly puha fekhelyet vetett, hogy szinte nem is látszottam ki belőle. A járőr tagjai csak felváltva pihenhettek, mert a zörejükkel megbolygatott román határőrök izgatottságukban folyton puffogtattak, ez okból éberem ügyelni kellett, nehogy az oláh csendőrök, vagy az általuk felriasztott valami kóbor csempész, vagy egyéb veszedelmes népség meglepjen és talán agyonverjen bennünket. De ez is a rend. Egy határjárőr nem lehet eléggé óvatos. Hisz tulajdonképpen azt sem

tudtuk, hogy Magyar- vagy Oláhországban vagyunk-e.

A felettébb szokatlan fekhelyen alvásról szó sem lehetett. Folyton lestem hanyatt-fektemben, hogy ugyan pirkad-e már? Mert reméltem, hogy hajnalhasadással a köd is némileg felszakad. De bizony lassan derengett, pedig a baglyok huhogását és a denevérek cikázó röpködését már lelkemből megúntam. Egy vad havason az ember nem lehet valami nagyon igényes, de hát ez mégis csak gyenge mulatság volt. Olykor valami rikácsoló hang szántott végig az erdő lombjai között, mintha a havas gonosz szelleme szórt volna átkot fejünkre, hogy megzavartuk éjszakai nyugalma.

Tűrelmem hamarabb elfogyott, mint a köd eloszlott volna. Még sötét volt, mikor újra szerencsét próbáltunk. Amint aztán világosodott, egyes jellegzetesebb tereptárgyakat mind nagyobb valószínűséggel ismertek fel a csendőrök és merték jelenteni, hogy Lóbérc irányában helyesen megyünk.

Mikor aztán a köd eléggé felszállott, láttam, hogy asztalnyi kősziklakkal tele tűzdelt, zord hegyháton haladunk. Olyan volt e csupa-szikla hegygerinc, mintha a lefolyt gonosz éjjelen kősziklakkal óriások dobálództak volna rajta. Lépteink egyhangú zaját egyszer csak birkák beégetése zavarta meg. A hang balról, a hegyhát lábától tört fel hozzánk, honnan egy sebesvízű patak zúgása is felhallatszott...

Ez a Vörösvíz patak, — jelenti örvendezve a járőrvezető, annak egyik partján áll a lóbérci csendőrlaktanya. Tüstént le is botorkáltunk a patakhoz, melynek vidám csobogása mellett, annak sík partján haladva, nemsokára benyitottunk a lóbérci laktanyába, a kitűzött esteli idő helyett másnap reggel 6 óra körül.

A Vörösvíz hatalmas hegyek határolta barátságos völgyben folyik. A magyar laktanya 740 m magas parton épült. A magyar csendőrök háza itt is fából volt igen tetszetősen összeállítva. A háznak nagy gyepes udvara is volt, sűrűn összerótt dorongfákkal bekerítve. A kerítésen belül juhok és baromfiak legelésztek. Az udvar volt az élettér. Ami egyéb a húshoz még kellett, azt az őr népes legénysége az uzvölgyi fűrésztelepen és Kászonalitz községben szerezte be. Ha pedig a csendőrök bőjtös elédelt kívántak, nem kellett érte messze menni, hisz a laktanya alapfáját nyaldosó jó Vörösvíz patak ugyancsak raktáron tartotta a legízesebb kövér pisztrángokat.

E kies völgyben huzamosabb ideig természetesen csak a természetimádók találtak kellő szórakozást, mert a szép természetén kívül a lelkeket ugyan más nem igen gyönyörködtette. Mivel az őr legénysége abból már ugyancsak eleget szedett magába, maradt tehát testi és lelki üdülésnek a határpor-tyázás, a katonai és harcászati gyakorlatozás és a csendőri tudományok gyarapítása. Végezte is kiki becsületesen kötelességét, úgy, hogy a rosszra és

Ki tudta?

A magyarság ősi szokás szerint az elfoglalt és birtokul tartott területnek csak a belső részeit szállotta meg és a megszállott terület meg a szomszédos ország között széles, telepítetlen, helyenkint természetes akadályokkal (gyepű) védett területet hagyott meg.

henyélésre csábító gonosz meg sem kísérelte a legénység között hívókra szert tenni.

Úgy dereng emlékezetemben, hogy a határszéli őrsök legénysége a rendes ruhaátalányon felül, még bizonyos *ruha- és csizmakoptatási átálányt* is kapott. És ez nagyon helyes és indokolt intézkedés volt, mert bizony a ruha és lábbeli az igen sokszor felettébb nehéz terepű határvonalakon vagy általában az erdős, sziklás hegyekben való portyázásoknál csak úgy mállott le a csendőrökről. Mindennek ellenére is, ha foltos ruhájú csendőrt láttam is, de rongyos ruháját soha.

Mielőtt ez őrssel végeznék, rá kell mutatnom a velem volt járőr tudásának egy igen nagy hiányosságára, t. i. arra, hogy nem volt *alapos helyi ismerete*. Pedig a számtalan ismeret közül, hogy hivatászerű csatáját derekasan és sikeresen megvívhasssa, a csendőrnek ez ismeretre mulhatatlanul szüksége van. Ezt minden csendőrnek okvetlen meg kell szereznie, mert e nélkül a csendőrségi szolgálat eredményes teljesítése el sem képzelhető. És e fontos ismeret megszerzése nem is oly ördögös dolog. Csak jól kell tudni nézni, fülelni és ügyesen kombinálni és a tapasztaltakat agyunkban jól elraktározni, akkor a csendőr magát könnyen, helyesen, gyorsan, éjjel-nappal, minden irányban biztosan tájékozni tudja és a legrövidebb idő alatt, a legközelebbi úton, a legkisebb veszéllyel oda juthat, ahová rendeltetett vagy a szolgálat érdeke kívánja. Tenyere és lakása nem lehet a csendőr előtt ismeretebb, mint a terep, melyen szolgálatot teljesíteni hivatott, mert az eredményes, könnyed, veszély nélküli szolgálatteljesítésnek — ismétlem — legfőbb követelménye a legrészletesebb helyi ismeret.

A lóbérci őrssel aztán be is fejeztem szemlémet a határmenti őrsökn. A délnek következő nagysándori havasi őrs már a sepsiszentgyörgyi szárny kötelékébe tartozott, így én Lóbéreőről a híres répáti gyógyforráson át Csíksország belseje felé, a *kászonaltizi őrsre* vettem utamat, mint az befejezésül következni fog.

XIV.

Azt mondanom sem kell talán, hogy a lóbérci őrsre érkeztemkor nem bujhattam be a jó csendőrágyba, mert akkor ugyan ki szemlélt volna? Be kellett érnem a havason történt pihenéssel és tüstént szemléhez látnom, mert tervem szerint még az napon a *kászonaltizi őrsre* kellett beérkeznem. Ez az őrs nem volt a lóbércihez túlmessze, csak mintegy 16 km, de persze megint hegyen-völgyön, árkon-bokron át.

Bármennyire siettem is, az est a lóbérci őrsön ért. Kalauznak és kísérőnek ismét két önként jelentkező csendőrt vettem magam mellé. Ezek jelentették, hogy legyen a napszak bármily sötét, az erdő bármely sűrű és szakadékos, ők még soha el nem tévedtek, s a megparancsolt legrövidebb úton, baj nélkül elkalauzolnak.

Bízam ugyan bennük, de okulván a történeteken, az őrstérkép alapján — az őrsparancsnok bevonásával — egy kis vizsga alá vontam őket. Minden kérdésre pontos és határozott feleletet adtak, mely válaszukat az őrsparancsnokkal mindig ellenőriztettem. Az egybehangzó jelentésekre minden aggodalmam elült és már egész sötétben a Vörösvíz patak mentén neki is indultunk Kászonaltiznek.

A 780 m magassági pontnál hagytuk el a határt

képező patakat és neki vágunk nyugatra, a hegyeknek és erdőrengetegeknek. A járőrvezető ugyan jelentette a megmászott hegyek és megjárt völgyek neveit, de én bizony mindezekre már nem emlékszem. Nem is emlékezhetek, mert az egyenletes ütemben haladó járőr után és bizony inkább alva, mint ébren meneteltem. A Baska havas alaposan kiszívta erőmet és lecsökkentette élénkségemet, így még az is esoda, hogy hozzá egy egész napi szemle után, még baktatni is tudtam. A háború sok mindent kivert a fejemből, de a csüleméri, priesketői, csobánosi és lóbérci szemleutaimra ugyan mindig emlékezni fogok.

Már pár órája meneteltünk, mikor az előttem haladó járőr hirtelen megállt. Sűrű erdőben voltunk, a sötétség itt is oly vastag volt, mint a Baska havason a köd. Én éppenséggel nem láttam semmit, csak éreztem, hogy balra egy tátongó mélységnek kell lenni. A járőrvezető jelentette is, hogy itt hegy-mászó botjainkra kell ülnünk és azokon a mélység alján csörgedező répáti ásványvízforráshoz kell lovagolnunk.

Engedelmmel a járőrvezető pár pillanat alatt le is porzott, a mélység meredek oldalán és a sötét mélyből felkiáltott, hogy indulhat a másik. Én voltam a második és jó vasas botom csakhamar le is vitt a csendőr mellé. Jóformán még le sem szálltam faparpámról, már ott volt a másodcsendőr is. A kurta, de elég nyaktörő lovaglás után bementünk a répáti forrás vezetőségéhez pihenni.

Kellő pihenés után a veszettül zúgó és rohanó Kászon patak partján megindultunk újra Kászonaltiz felé. A sötétség itt már nem is áthatolhatatlan, hanem egyenesen félelmetes volt. Látásról szó sem lehetett. Csak úgy tudtam lépkedni, hogy a járőrvezető botja végét fogtam. A járőr azonban jelentéséhez híven nyugodtan és biztosan menetelt, még arra is jóelőre figyelmeztetett, ha nagyobb kátyu vagy kő állta utunkat. A patakon is át kellett kel-nünk, a hidat az ár már régen elvitte, de a csendőrök a pokoli sötétségben is könnyen megtalálták a gázlót, amelyen ugyan jó vizesen, de rendben átnyomakodva, 23 óra körül beérkeztünk a kászonaltizi őrsre.

Ez a járőr ember volt a talpán. Helyi ismerete tökéletes volt. Jó szolgálataért igaz örömmel és szívből dicsértem meg.

A már belterületi és kis létszámú kászonaltizi őrsöt megsejlelni gyerekjáték volt. Parancsnoka és legénysége mind hivatását ismerő és kedvelő ember lévén, csak dicsérni tudtam őket. A parancsnok azonfelül a román betöréskor oly bátor és példaadó magatartást tanúsított, hogy a hadvezetőség egyszerre a nagy ezüst vitézségi éremre érdemesítette.

Innen aztán már kocsin, síma, jó úton utaztam állomáshelyemre. Szinte nem akartam hinni, hogy a jó Istennek ily pompás utazási lehetőségei is vannak. A határszéli őrsök nagyon is elszoktattak a kényelemtől és kultúrától. Mindig is erősítettem, hogy aki csendőr Erdélyben, hozzá a határon nem szolgált, az nem is tudhatja, hogy mi az a fáradsággal teli igazi csendőri szolgálat.

Ki tudja?

Mikor volt az első erdélyi magyar országgyűlés?

Erdélyből írják bajtársaink...

(Folytatás.)

VIII.

Román emlékek...

Alig, hogy belépünk a felszabadult Erdély területére, a román rádióban és újságokban a román ajku lakossággal szemben elkövetett magyar brutalitásokról és embertelen bánásmódról hallottunk és olvastunk.

Hogy ennek az ellenkezőjét bizonyítsam, személyes tapasztalataim és megállapításaim alapján elmondok a következőket.

A bevonulásunk után a kolozsvári szárnyhoz szakaszparancsnoki minőségben osztottak be. Majdnem az őrsimmal egyidőben kimentem az őrsök elhelyezését biztosítani és helyi személyi ismereteket szerezni. Kolozs községbe érve, egy csomó ember vett körül, magyarok és románok egyaránt s a 22 év alatti szenvedéseikről panaszkodtak. A sok panasz közül azt jegyeztem meg leginkább, hogy a községben volt román csendőr őrsparancsnok a határban öt-hat hold földet biztosított magának s mert a premilitar (ami levante intézményünkhöz hasonló román intézmény) oktatást is a csendőrség végezte, a biztosított földek munkálását is a leventékkel végeztette vásár- és ünnepnapokon, a foglalkozás helyett. Aki az önkényeskedés ellen szót mert emelni, irgalmatlanul elverték és a pincébe zárták s volt rá eset, hogy 2 nap is ott tartották.

A bevonulásunk előtti napokban a földműves gazdák javában folytatták a cséplést, miközben megjelent a cséplések színhelyén a román csendőr őrsparancsnok és anélkül, hogy a cséplés eredményének mennyiségéről meggyőződött volna, egyszerűen ráparancsolt az elesévelt gabona tulajdonosára, hogy 2 órán belül 1—2 métermázsát (egyik helyen többet, a másik helyen kevesebbet) szállítson a lakatanyába, mert ha neki kell érte menni, a kétszeresét fogja elvinni. Dehogy merte volna megszegni ezt a parancsot valaki. Mindenki vitte hiány nélkül a megszabott mennyiségű gabonát. Amikor a bevonulásunk előtti napon, szeptember 10-én a községből elköltözött, 22 rogyásig megrakott, 4 bivallyal vont szekérrel vitte át az új határon túlra a jogtalanul, bűnös úton szerzett holmiját. Elvitt kb. 150 métermázsá gabonát, sok gyümölcsöt, burgonyát és mág-nás lakásba is beillő bútort. Az összeharácsolt gabonáért és egyéb holmiért egy banit sem fizetett.

A község végén van egy sóstó, annak közepéből hatalmas sószikla mered az égfelé. Azt is megpróbálta a nagyhatalmú őrsparancsnok elvinni, de a sóstómb ellenállt és az őrsparancsnok csákánya benn-törtött s a só ittmaradt nekünk.

Vajdakamarás volt a következő őrsöm. A 90%-ban magyar református lakosság apraja-nagyja percek alatt körülfogott s még az őrsre sem tudtam bemenni, ki hol ért, kezemet, ruhámat, kalapomat simogattva, könnyes szemekkel panaszták a 22 évi szenvedéseiket. Itt van gróf Bethlen István volt miniszterelnökünk nagykiterjedésű birtoka, de mind ki van fosztva, nagyobb része a szomszédos Kályán, Béré és Palátka községek román ajku lakossága között. A vajdakamarásiak határát megcsonkították s a nagykiterjedésű közös legelőjüket Kályán község határához csatolták, s ha a vajdakamarásiak a

saját legelőjükön legeltetni akartak, egy-egy marhájuk után a legeltetési időnyre 2000 leit kellett fizetniök. A békeidőben jómódban élt lakosság most lerongyolódva, kiéhezve, de lélekben rendíthetetlen magyarsággal tért vissza hozzánk. Azt mondják, nem baj, ha minden anyagi javaiktól is megfosztották őket, csak még egyszer megláthatták a kakas-tollas csendőröket, mint az igazság jelképét.

A 83 éves Simon Ferenc levett kalappal és könnyes szemmel, néha zokogva, elmondta, hogy a román megszálláskor községi pénztárnok volt. Egy este beállított hozzá az ottani őrsre beosztott 2 román katona és 150 leit kértek tőle. Ő tiltakozott azzal, hogy a kasszában levő pénz nem az övé, abból nem adhat, de a katonák tovább követelték és megveréssel fenyegették, minek következtében kinyitotta a vasszekrényt és kiadta a 150 leit. Közben az egyik katona benézett a szekrénybe és a még ott maradt 15 leit is kivette. Azzal eltávoztak. Másnap jelentést tett az esetről a palatkai jegyzőnél, aminek az lett a következménye, hogy pár nap múlva a két katona az őrsre kísért s ott egy lócára hasra fektetve, somiabottal 25-öt vágtak rá és még a hiányzó 165 lei hivatalos pénzt is neki kellett megfizetni.

A csendőrőrs helyben volt Vajdakamaráson. Hivatalos csendőr csak az őrmester őrsparancsnok volt, a többi beosztott katona volt. Egy alkalommal az őrnagy parancsnokuk oly részeg állapotban találta az igen durva és buta őrmestert, hogy a földről fel sem tudott állni. A vajdakamarásiak azt hitték, hogy a részegségen tettenért őrmestert átfogják helyezni, de csalódtak, kutyabaja sem történt és tovább részegeskedve ott maradt. A lakatanya előtt van egy kis háromszög alakú térség, a közepén tölgyfatörzsekből három pad. Vasárnapokon ott ülve szokta a lakosság a harangszót várni s onnan mentek a templomba. Ha ilyenkor a nagyhatalmú őrsparancsnok arra ment, az ott ülőknek fel kellett állni s a kalapjukat levéve „Szetreászke“ köszöntéssel kellett üdvözölni. Ha akadt valaki, aki ezt nem tette meg, az őrmester odament hozzá és ököllel úgy orron vágta, hogy orrán-száján bugyogott a vér.

Az őrsparancsnoknak itt is voltak földjei, amit szintén a premilitárokkal munkáltatott meg. A burgonyáját szeptember 8-án, vasárnap, a bevonulásunk előtt 2 nappal ásatta ki a premilitárokkal.

A Vajdakamarás községgel szomszédos Mezőszava községben szolgálata alatt az őrmester bement az ottani zsidó kereszmároshoz és annyira leittasodott, hogy önkívületi állapotban a földön fetrengett és pisztolyával lövöldözött. A becsapódások helye még most is ott díszleg a keresma falain. Este felé elkezdett kiabálni, hogy fogassanak be a magyarral és szánkón vigye haza Vajdakamarásra. Hiába mondták neki, hogy nincs hó, lelövessel fenyegette a magyar Fodor Dánielt, ha nem fog be a szánkóba. Így kénytelen volt Fodor Dániel április közepén szánkóba fogni és a részeg őrmestert azon hazavinni a 12 km.-re levő Vajdakamarásra. Mezőszaván az 574 lakosból csak 75 magyar, mégis a szegényebb sorsban élő Fodort választotta ki az őrmester. Ebből is látszik, hogy milyen üldöztetésnek volt kitéve a magyarság, sőt teljesen ki volt szolgáltatva ennek a törvényt nem ismerő, garázda társaságnak.

Bonchidára érve, a polgári lakossággal keveset értekezhettem, mert honvédsapátok vonultak be a községbe s a lakosság örömmámorban úszott. Így csak a szeméttel telt, düledezőfélfen levő, siralmasan elhanyagolt állapotban talált őrszlaktanyáról következtettem, hogy itt sem volt másként, mint az előbbi két őrsön.

Bonchidáról Válaszúton át Kolozsborsára mentem. Itt kevés a magyar, kevés a tisztelet is, ami inkább tudatlanság, mert a 22 éves román kultúra alatt nagyon elmaradt a lakosság.

A kolozsborsai őrszlaktanya is a bonchidai laktanyához hasonló állapotban volt. Csendőreim napokig dolgoztak, amíg lakhatóvá tették. A román csendőrök benne laktak.

A laktanya szobáinak takarítását végző Varga Józsefné fiatal székegy menyecske tört magyarsággal mondta el, hogy Gyergyóremetére való és azért beszél törve magyarul, mert a községben nem volt szabad másként, csak románul beszélni. Akit a csendőrök rajtaértek, vagy náluk feljelentettek azért, mert magyarul beszélt, irgalmatlanul elverték és csigákkal, békákkal tele pincébe zárták. Megtudtam még itt, hogy a községben, de különösen a laktanya környékén állandóan sok baromfilópás történt. Amikor az őrsre mentek panaszra, a csendőrök rájuk förmedtek. Azt mondták: „Nem azért vagyunk mi, hogy a maga tyúkját őrizzük” és azzal elkergették a panaszozt.

Hogy a türhetetlen állapotnak valamiképpen gátat vessenek, a lakosság fölváltva örködött éjjelenként. Egyszer megfogták a tyuktolvajt, aki nem volt más, mint a csendőrörsre beosztott két katona. Ezek a katonák a legénységi konyhát, a nős őrsparancsnokot és a helyben állomásozó járásparancsnokot is bőven ellátták lopott baromfival. Az egyik román asszony, akinek a tyukját ellopták, elment az őrsre panaszt tenni és amikor a konyhába benézett, a legnagyobb meglepetésére az asztalon levágva látta meg az ellopott tyúkját. Meg merte mondani, hogy a tyúk az övé volt, de vesztére, mert durva káromlás mellett megrugdosták és kikergették a laktanyából. Panaszra pedig nem volt hová menni, mert mindenütt hasonló sors várt volna rá.

A járási csendőrparancsnok szintén Kolozsborsán állomásozott. Állandóan 50–70 darab hízó sertése volt. Az összes közbiztonsági ténykedése abból állott, hogy a sertéshizlaláshoz szükséges terményeket előteremtse. Valóságos zsarolója volt a vidéknek. Az elhordott termények árával még ma is tartozik, majd a nagyharang megfizeti.

Csomafája községben egy nyugállományú magyar tanító elmondta, hogy kb. 5–6 évvel ezelőtt az egyik román gazdának elveszett egy birkája. Elment a borsai őrsre panaszt tenni, a tettest meg is nevezte. Másnap az őrmester őrsparancsnok elment Csomafájára s a tettest megállapította, ami nem volt nehéz, hiszen a sértett megnevezte. A tettestel úgy állapodott meg, amint az később kiderült, hogy a lopott birkának a felét neki adja és nem jelenti fel. Így is történt, sőt az őrmester a birkának a bőrét is elvitte.

A 22 év alatt laktanyabért nem fizettek sehol sem.

A gépkocsizó közönségnek valóságos rémei voltak a csendőrök, mert az igazolványaikat addig vizsgálgatták, amíg nem fizettek. Az egyik autó-

buszvállalat tulajdonosa elmondta, hogy ha akadálytalanul akarta az utat folytatni, mikor csendőrt látott, a kezében tartott 20 leit minden szó nélkül átadta. Így tovább mehetett, ha volt igazolványa, ha nem. Tetőfokát érte el ez az eljárás Kajántán, ahol a csendőrök sorompót állítottak fel a falu végén. Az a gépkocsivezető, aki előrenyújtotta a 20 leit, minden igazoltatás nélkül tovább mehetett.

Folytathatnám még tovább, mert rengeteg hasonló eset jutott tudomásomra, de a leírtakból is megállapítható, hogy milyen alapokon nyugodott Nagyrománia.

Érdemes román emberek mondták, hogy Nagyrománia órái már meg voltak számlálva, mert ilyen rabló szervek garázdálkodtak.

Nagyon sok román embertől hallottam már, hogy: „Hála Isten, csak hogy magyar csendőrt látunk, a kakastoll igazságot és megbecsülést jelent mindenki számára”.

Büszkeséggel állapítom meg, hogy amióta ismét a magyar csendőr végzi a közbiztonsági szolgálatot a felszabadult Erdély területén, nyugalom és békeség honol itt.

Román üldözésről nincs itt szó sem, hiába kürtöli ezt világgá bárki is, ellenben 22 borzasztó éven át annál többet szenvedtek ezen a földön magyar testvéreink. A bizonyítékok itt vannak mindenki számára.

Csuti Mihály alhadnagy,
(Kolozsvár).

(Folytatjuk.)

Minden magyar gyermek.

Napcsókolta bimbó ringó rózságon,
Pattanó rügyecske sudártörzsű fákon,
Rózsaszínbe játszó hajnali derengés,
Biztatás, ígéret, csupa dal és zengés
Minden apró gyermek.

Ne nézd, hogy hol ringott parányi bölcsője,
Ki volt a dajkája, alma fölött őre,
Rang és fény nem számít, — akár falun termelt,
Akár dús palota ontott rá kényelmet,
Csak egy ő: kisgyermek.

Lelke oly hamvas, mint bársonyos hómező,
Üde tisztasága gyengéden ölelő.
Nem sejtí az élet sötét örvényeit,
Csupa bizakodás, csupa mélységes hit
Szeme pillantása.

Jónak hisz mindenkit, mert ő jó, ő nemes,
Mindenkiben szívet, simogatást keres.
Meg ne bánts, te ember, — fel ne nyisd a szemét,
Ne rombolja össze durvaság, csúf beszéd
Lelke mesevárát!

Hajolj hozzá lágyan, fürdesd meg a lelked,
Gyönyörködj el benne, becézd, kényeztessed:
Szeresd a gyermeket! — És akkor meglátod
Boldog lesz az élted — benne megtalálod
Elvesztett önmagad.

Napcsókolta bimbó ringó rózságon,
Pattanó rügyecske sudártörzsű fákon,
Beborult egünkön fényradó derengés
Biztatás, ígéret, csupa dal és zengés
Minden magyar gyermek!

Szinok Margit.

A csendőrség bűnügyi laboratóriumából.

Az összehasonlító mikroszkóp a nyomozás
szolgálatában.

Írta: DR. VITÉZ SZÉKELY FRIGYES százados.

Nyomok, bűnjelek összehasonlítása fontos, sokszor döntő szerepet játszik a nyomozásnál. Egy lábnyomról pl. csak akkor jelenthetem ki, hogy az egy bizonyos egyéntől vagy lábbelítől származik, ha ezzel alak, méret és főleg egyéni sajátosságok tekintetében egyezik. Ennek megállapításához viszont szükséges, hogy a helyszíni lábnyomot összehasonlítsam a próbanyommal. Vagy pl. a betörés helyszínén talált vésőnyomról is csak akkor állíthatom, hogy az a gyanúsított vésőjétől származik, ha azon ugyanolyan csorbulási nyomokat találok, mint a gyanúsított vésőjén. Egy gyilkosság színhelyén talált pisztolytöltényhüvelyről is csak akkor állíthatom, hogy azt a gyanúsított pisztolyából lőtték ki, ha a helyszíni hüvelyen ugyanolyan egyéni sajátosságokat, elváltozásokat, nyomokat találok, mint a gyanúsított birtokából megszerzett egy másik töltényhüvelyen. Mind ezt megintcsak az összehasonlítás által érhetem el.

Az összehasonlítás gyakorlatilag általában úgy történik, hogy az összehasonlítandó tárgyakat, nyomokat egymás mellé helyezve, alak, méret és egyéni sajátosságok tekintetében egyeztetjük. Különösen az egyéni sajátosságok játszanak fontos szerepet az összehasonlításnál, mert ezek adják meg az összehasonlítandó tárgyak, nyomok jellegét, egyéniségét s így végeredményképpen ezek döntik el az azonosság kérdését. Ezért fontos, hogy az összehasonlításnál minél több egyező sajátosságot kutassunk fel.

Egyszerű az összehasonlítás, ha az összehasonlítandó tárgyak, nyomok elég nagyok s így a rajtuk előforduló sajátosságok már szabad szemmel is jól kivehetők. Pl. egy helyszíni lábnyom összehasonlítása gyanúsított lábnyomával.

Nehézebb azonban a helyzet, ha ezek a nyomok kisebbek, úgy hogy szabad szemmel csak rosszul láthatók. Ilyenkor az összehasonlítás felnagyított fényképek segítségével történik. És pedig vagy úgy, hogy az összehasonlítandó tárgyakat (nyomokat) közösen lefényképezzük s utána ezt a képet összehasonlítás céljára megfelelően felnagyítjuk, — vagy úgy, hogy az összehasonlítandó tárgyakat külön-külön fényképezzük le illetve nagyítjuk fel. Utóbbi eljáráshoz akkor folyamodunk, ha erősebb nagyításra van szükségünk, vagy ha az ú. n. fedőeljárással akarunk dolgozni. (Ridegh—Olekváry-féle Bűnügytan 154. old.)

Sokszor azonban az összehasonlítandó nyomok, elváltozások annyira aprók, hogy egyszerű fényképnagyításokkal már nem érünk célt. Ilyen esetekben a göresövet (mikroszkóp) kell segítségül hívunk. Ezzel úgy történik a vizsgálat, hogy mikroszkóp segítségével átvizsgáljuk az összehasonlítandó tárgyaknak azon részeit, ahol mikroszkópikus nyomokat sejtünk. Az így felkutatott és kellően felnagyított nyomokat azután a mikroszkópra szerelt fényképezőgéppel lefényképezzük s az így nyert fényképfelvételeket ú. n. mikrofotofelvételeket hasonlítjuk össze egymással.

A közönséges kézi mikroszkóp azonban nem nagyon alkalmas összehasonlító vizsgálatok végzésére.

A mikroszkópikus nyomok vizsgálata ugyanis rendszerint 3—20-szoros felnagyítással történik, ezzel szemben a laboratórium kézi mikroszkópjának legkisebb nagyítása 21-szeres, tehát túlságosan felnagyítja az összehasonlítandó tárgyakat, úgy hogy az összehasonlítandó tárgyakat nem vizsgálhatjuk egyszerre, sőt még egyenként is csak egészen kis részletekben. Fenti kézi mikroszkópnál pl. mindössze 28 mm az a terület, melyet — a mikroszkópon átnézve — egyszerre látunk. Ezek után könnyű elképzelni, hogy milyen nehéz és hosszadalmas lehet pl. két manlicher töltényhüvelynek az összehasonlítása, amikor annak felülete kb. 2230 mm. Hányszor kellene a göresövet beállítani és hány fényképfelvételt készíteni, hogy minden mikroszkópikus elváltozást összehasonlíthassunk.

Éppen ezért egy korszerűen felszerelt bűnügyi laboratóriumban a mikroszkópikus nyomok összehasonlítását nem ilyen egyszerű kézi-mikroszkópokkal, hanem egyenesen erre a célra készült összehasonlító mikroszkópokkal végzik, amelyek a fenti hátrányokat kiküszöbölik.

A csendőrség bűnügyi laboratóriuma 1938-ban kapott egy ilyen készüléket, a „Leitz-féle nagy összehasonlító mikroszkóp”-ot. Ennek az elmés és értékes műszernek a legkisebb nagyítása mindössze 7-szeres, tehát csak harmadrésze a már említett kézi-mikroszkópénak, — az egyszerre átvizsgálható terület pedig 1075 mm², ami annyit jelent, hogy az összehasonlító mikroszkóppal 40-szer akkora területet vizsgálhatunk át egyszerre, mint a kézi mikroszkóppal. Ebben rejlik az összehasonlító mikroszkóp óriási előnye a kézi mikroszkópokkal szemben.

Az összehasonlítandó tárgyakat a készülék alaplapjára szerelt két tárgyasztalkára helyezzzük. Megvizsgálásuk az asztalkák fölé szerelt szemlencsén (okuláré), illetve két tárgylencsén (objektív) át történik. A két asztalka csavarok segítségével minden irányban elmozgatható, ezenkívül vízszintes síkban forgatható is, sőt a vizsgálandó tárgyak az asztalkákra szerelhető dobok segítségével az asztalkáktól függetlenül is forgathatók.

A szemlencsén keresztül nézve, egy bizonyos beállítás mellett 2 képet látunk egymás mellett a két tárgynak megfelelően. Az így nyert két kép egymástól való távolságát az asztaloknak jobbra-balra mozgatásával egy tűkörszerkezet és prizma segítségével tetszés szerint változtathatjuk. Ennek megfelelően mennél közelebb hozzuk egymáshoz a két asztalt, annál jobban távolodik egymástól a két kép és megfordítva, minél jobban távolodik egymástól a két asztal, annál közelebb kerül egymáshoz a két kép, mígnem egy éles határvonalban érintkezik, sőt továbbforgatással egymást metszi. Így módon az összehasonlítandó felületek, helyesebben az ezeken sejtett jellegzetes nyomok, sajátosságok egészen közel hozhatók egymáshoz, ami az összehasonlítást nagyon megkönnyíti.

A készülékhez fényképező berendezés is tartozik, mellyel a beállított képeket lefényképezhetjük, rögzíthetjük.

Az összehasonlító mikroszkóppal a legkülönbözőbb összehasonlító vizsgálatokat végezhetjük. Így többek között és első sorban nagyon alkalmas lövedék és töltényhüvely vizsgálatokra. Erre a célra külön lövedék- és hüvelytartók szerelhetők az asz-

talkákra s a lövedékeket ugyancsak az asztalkákra szerelhető dobok segítségével — az asztalkáktól függetlenül is — forgathatjuk, ami által azok egész felülete gyorsan és pontosan átvizsgálható jellegzetes és egyező elváltozások (sajátosságok) után.

Nagyon eredményesen használható a készülék betörés helyszínén talált különböző eszközök, illetve eszköznyomok összehasonlítására is, amelyeken szintén számos — szabad szemmel csak rosszul, vagy egyáltalában nem látható sajátos elváltozások lehetnek, mint pl. az éleken vagy széleken jelentkező különböző vonalvezetésű csorbulások, kopások, törések, elhajlások, reszelések, vagy pl. a felület belsejében mutatkozó különböző sajátossági pontok (apró lyukak, recézések, marások stb.).

Az alábbiakban két büncselekményt fogok ismertetni, amelyek nyomozásába a bűnügyi laboratórium is bekapcsolódott éppen az összehasonlító mikroszkóppal végzett lövedék- és hüvely-, illetve eszközvizsgálattal. Az egyik egy szándékos emberölés büntette, a másik egy kasszaifurás kísérlete. Mint látni fogjuk, mindkét büncselekmény kiderítésénél fontos, mondhatnám döntő fontosságú szerep jutott az összehasonlító mikroszkópnak.

I.

1939. szeptember 19-én 23 óra 30 perc között B. községben ismeretlen tettes rálőtt előbb Borbély József örvetzőre, majd Bánomi József polgári egyénre. A lövések következtében Bánomi József szeptember 21-én a nyiregyházi kórházban meghalt, Borbély örvetző pedig súlyos sérülést szenvedett.

A helyszínen talált két töltényhüvelyből és a két lövedékből megállapítást nyert, hogy a lövéseket 7.65-ös öbméretű Frommer rendszerű pisztolyból adták le.

A gyanú a cselekmény elkövetése után nyomban H. E. huszárra irányult, aki kérdéses alkalommal nevezettekkel együtt mulatott, majd leittasodva velük szóváltásba keveredett. A gyanút megerősítette az a körülmény is, hogy gyanúsított pisztolya is 7.65-ös Frommer pisztoly volt.

A megindított vizsgálat alkalmával, kb. másfél órával később, gyanúsítottat a szállásán alva találták. Pisztolya zubbonyának zsebében volt s a pisztoly csövén lövés nyomait vélték felismerni.

Gyanúsított, akit nyomban letartóztattak, a cselekmény elkövetését kezdettől fogva tagadta és azt állította, hogy a cselekmény elkövetésének idején a szállásán aludt.

Tanúk kihallgatása útján annyit kétségtelenül megállapítottak, hogy vádlottat egyik huszár bajtársa az esetet megelőzően mintegy fél órával a szállására kísérte. Később beismerte ugyan, hogy szállására való hazaérkezése után nem ment be a kapun, hanem ittasságának hatása alatt újra vizszatért a faluba és csak később feküdt le. A cselekmény elkövetését azonban továbbra is tagadta és azzal védekezett, hogy a részére kiadott 14 darab tölténye hiánytalanul megvan.

Az eset után kb. egy héttel, a helyszínen talált kettő darab üres (kilőtt) töltényhüvelyt, 2 darab lövedéket, továbbá a vádlottól őrizetbe vett 7.65-ös öbméretű Frommer pisztolyt az ügyész megkeresésére, bírósági szakértőkként alkalmazott két tüzérszertári tisztviselő megvizsgálta. Ezek egybehangzó véleménye szerint: „nem lehet pontosan és biztosan meg-

állapítani, hogy a két töltényhüvelyt a vádlott pisztolyából lőtték-e ki.“ A szakértők azt sem tudták határozottan eldönteni, hogy mikor lőttek utóljára a pisztolyból. A csőben talált rozsdafoltokból és a csappantyúnak a zárolófején látható lenyomatából mindössze következtettek arra, hogy a pisztolyból a közelmúltban lőhettek.

A debreceni honvéd törvényszék gyanúsítottat. — jöllehet a szakértők nem mertek határozott állást foglalni az azonosság kérdésében —, a tanúk terhelő vallomásai alapján 10 évi fegyházra ítélte.

Az ügy fellebbezés folytán a legfelsőbb honvéd törvényszék elé került. A legfelsőbb honvéd törvényszék nem találván beigazoltnak vádlott bűnöségét, elrendelte az ügy újrafelvételét és egyben újabb fegyverszakértői vélemény beszerzését.

Ezért a debreceni honvéd törvényszék, a helyszíni hüvelyek és lövedékek, továbbá a próbahüvelyek, vádlott pisztolyának egyidejű megküldése mellett, megkereste a bűnügyi laboratóriumot, hogy mikroszkópikus vizsgálattal döntse el, hogy: „a pisztolyból kilőtt töltényhüvelyeken ugyanazok az elváltozások és nyomok találhatók-e, mint amilyenek a helyszínen talált 2 darab kilőtt töltényhüvelyen észlelhetők“. Egyben arra kérte a laboratóriumot, hogy határozott véleményt nyilvánítson tekintettel arra, hogy a kérdés tisztázása a vádlott bűnösségének felderítése tekintetében igen nagy fontosságú.

Megjegyzendő, hogy a honvéd törvényszék a megkeresésében elhallgatta vádlott elítélését, sőt egyenesen azt állította, hogy ellentmondó és hézagos tanúvallomásokon kívül, semmiféle terhelő bizonyíték nem áll rendelkezésre. Ezzel nyilván az volt a célja, hogy a laboratórium véleménye egészen tárgyilagos, minden befolyástól mentes legyen.

A bűnügyi laboratórium kb. 10 napon át tartó gondos és lelkiismeretes vizsgálat után az összehasonlító mikroszkóp segítségével kétséget kizáróan megállapította, hogy a helyszíni hüvelyeket, illetve lövedékeket vádlott pisztolyából lőtték ki és ezáltal döntő jellegű tárgyi bizonyítékot bocsátott a honvéd törvényszék rendelkezésére.

A vizsgálatot az alábbiak szerint folytattuk le: Mindenek előtt leadtunk vádlott pisztolyából 8 próbálövést egy vízzel telt medencébe. (A vízzel telt medencére azért volt szükség, hogy a lövedék eredeti formájának megváltozását megakadályozzuk.)

Ezután az összehasonlító mikroszkóp segítségével összehasonlítottuk egymással először a próbálövések hüvelyeit, olyan nyomok és elváltozások után kutatva, melyek valamennyi próbahüvelyen (a tüzérszertári tisztviselők által leadott lövések hüvelyeit is beszámítva) egyformán fellelhetők.

Gondos vizsgálat után a hüvelyek fenekén négy olyan elváltozást találtunk, melyek mindegyik próbahüvelyen egyformán megvoltak.

Ezután a két helyszíni hüvelyt vizsgáltuk át fenti elváltozásuk után kutatva s az egyik helyszíni hüvelyen három, a másikon azonban mind a négy elváltozás pontosan feltalálható. (Lásd I. sz. fényképet.)

Most a helyszíni hüvelynek a próbahüvellyel való összehasonlítása következett. E végett levettük a tárgyasztalról azt a helyszíni hüvelyt, melyen csak három elváltozást találtunk és a helyébe tettünk egy olyan próbahüvelyt, melyen mind a négy

elváltozás jól kivehető. A vizsgálat eredményeként megállapítottuk, hogy a kérdéses négy elváltozás úgy a helyszíni, mint a próbahüvelyen úgy alakra és méretre, mint elhelyeződésre tökéletesen egyezik. (L. II. sz. fényképet.)

Ezek a jellegzetes elváltozások a következők:

1. egyik vége felé keskenyedő téglalap alakú bevágás (a kivető okozta nyom), melynek alakja, méretei, fekvése úgy a helyszíni, mint a próbahüvelyeken tökéletesen egyezik. (Lásd: I., II., III. és IV. számú fényképen „a“-val jelölve.) Különösen a nyom fekvése jellegzetes: a képzelt sugárra ferdén és úgy fekszik, hogy egyik vége beleér a hüvelyperem és csappantyú közötti barázdába (I. és II. sz. fénykép). Ennek oka az, hogy a használt pisztoly kivetője görbe.

2. A kivetőnyomtól jobbra 0.35 mm-nyire egy jellegzetes elferdített „S“ alakú elváltozás, mely harántirányú karcolásokból tevődik össze. A karcolások alakja, vonalvezetése és egymástól való távolsága tökéletesen egyezik. Ezt a jelet a zárolófej okozhatta, amikor — a töltényhüvelynek a töltényürben való meglazítása céljából — a visszafutás pillanatában hossz tengely irányában kissé elfordult (V. sz. fénykép).

3. A kivetőnyomtól jobbra 2.5 mm-nyire lévő 1.3 mm hosszú, sugár irányú nyom (I. és II. fénykép), mely véleményem szerint a kivető horonyának egyik szélétől származik.

4. Végül a csappantyú közepén az ütőszeg benyomata (csésze), mely alakra, méretre szintén egyezik, úgy a helyszíni, mint a próbahüvelyeken. Az I. és II. fényképen jól kivehető, hogy a gyuszeg benyomata körüli perem baloldala sokkal vastagabb, mint a jobb oldala.

A hüvelyek megvizsgálása után hasonlóképpen összehasonlítottuk a két helyszíni lövedéket a laboratórium által kilőtt próbálövések lövedékeivel. Bár a próbálövedékek, — minthogy a cső a közben eltelt ¼ év alatt teljesen beroszdásodott — azonosításra kevésbé voltak alkalmasok, hosszas és fárasztó munkával mégis sikerült itt is számos olyan barázdát (karcolási nyomot) felfedezni, melyek úgy a helyszíni, mint a próbálövések lövedékeinél egyaránt fellelhetők (VI. és VII. sz. fényképek).

A vizsgálat során természetesen azzal az eshetőséggel is számolni kellett, hogy említett nyomok talán a pisztoly rendszerével vannak összefüggésben és így azok minden Frommer-pisztolyból kilőtt hüvelyen fellelhetők. Megnyugtatóan ilyen irányban is végeztünk vizsgálatokat, amennyiben megvizsgáltunk 30 olyan hüvelyt is, amelyet azonos rendszerű és öbméretű, de különböző gyártási számú pisztolyokból lőttek ki. A vizsgálat eredményeként megállapítottuk, hogy a hüvelyeken talált kivető és ütőszegnyomok, továbbá a 3. alatt tárgyalt karcolási nyom alakja, méretei, fekvése, illetve egymáshoz viszonyított helyzete a helyszíni és próbálövések hasonló nyomaitól lényegesen eltér. A 2. alatti „S“ alakú jel, amely pedig talán a legjellegzetesebb, — a 30 hüvely közül egyikén sem fordul elő.

Fentiek alapján most már nyugodt lelkiismerettel adhattam írásbeli véleményét, mely szerint a helyszíni és próbahüvelyeket, illetve lövedékeket egyazon pisztolyból lőtték ki.

A lövedék- és hüvelyvizsgálatot a laboratóriumtól függetlenül a rendőrség hites bűnügyi szakértője

is lefolytatta, aki véleményében a laboratórium véleményét mindenben alátámasztotta. A hites szakértő véleményének beszerzése azért vált szükségessé, mert a laboratórium véleménye, mely kizárólag a nyomozás tájékoztatására szolgál, nem tekinthető perrendszerű bizonyítéknak és így nem helyettesítheti a hites törvényszéki szakértő véleményét.

A két véleményt a laboratórium által elkészített 7 darab mikrofelvétellel együtt megküldtük a debreceni honvéd törvényszéknek, mely a folyó évi október 31-én tartott újravizsgálati tárgyaláson a laboratórium véleményét teljes mértékben a magáévá tette, vádlottat újra elítélte úgy, hogy minden remény megvan rá, hogy a legfelsőbb honvéd törvényszék az ítéletet a szakértői véleményünk alapján jogerőre emeli.

II.

Folyó évi április 23-ra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték az abaujszinai hitelszövetkezetbe és az irodahelyiségben levő Wertheim-szekrényt a zár körül megfúrták, kinyitni azonban nem tudták.

Az ügykei őrs, mely a nyomozást bevezette, csak annyit tudott megállapítani, hogy kérdéses alkalommal, 24 óra körül három ismeretlen kerékpáros érkezett a községbe Kassa irányából, majd körülbelül 3 órával később ugyanazon az úton Kassa irányába eltávozott.

Az őrs, mivel a nyomozás megindításához, illetve a tettesek személyének megállapításához minden támpont hiányzott, a 8. nyomozó alosztályt is bevonta a nyomozásba. A nyomozó alosztály által kiküldött nyomozók a helyszínelés alkalmával a páncélszekrény közelében a földön két darab fémfúródarabkát találtak (VIII. sz. fénykép 1. és 2.).

A bűnesemény elkövetésével Tóth Bertalan és két társa büntetett előéletű, kassai lakosokat gyanúsították, akik a kassai rendőrkapitányság területén is követtek el hasonló betöréses lopásokat. A náluk tartott házkutatás során az őrs egyik járőre az egyik gyanúsított lakásán három darab törött fúrot talált, melyek mérete egyezni látszott a helyszíni fúródarabkák méretével.

Kiss Lajos gépészkovács, abaujszinai lakos, a járőr által igénybe vett mesterember szakértő megállapította, hogy a helyszíni két fúródarab és a három törött fúró azonos méretűek, ezenkívül a törési felületek is hasonlóknak látszanak.

Mivel más terhelő adat rendelkezésre nem állt, gyanúsítottak pedig a cselekmény elkövetését tagadták, — a nyomozó alosztály a fúrókat, illetve fúródarabokat felterjesztette a nyomozó osztály parancsnoksághoz, hogy a bűnügyi laboratórium útján mondjon szakvéleményt az azonosság kérdésében.

1848. december 2-án Ferdinánd király lemondott és unokaöccse, Ferenc József foglalta el a trónt. Együttal erélyes intézkedések történtek a magyar szabadságharc leverésére.

Lipót király (1657—1705) felismerte, hogy pusztá katonai karhatalommal nem biztosíthatja magának Erdélyt és Magyarországot sem, 1691. dec. 4-én szabadságlevélben visszalépett az ország alkotmányát, szabad vallásgyakorlatot biztosított a bevett hitvallások számára.

Mátyás király 13 évi özvegysége után, nemzete régi óhaját teljesítve, Aragoniai Ferdinánd nápolyi király lányát, Beatrix hercegnőt vette nőül, akit 1467. dec. 13-án Székesfehérvárott megkoronáztak.

Miután pontos mérésekkel megállapítottuk, hogy a fúródarabkák tényleg azonos méretűek és pedig egy-egy 69/3 mm-es (69 mm hosszú és 3 mm széles) fémcsigafúrónak részei, — az összehasonlító mikroszkóp segítségével összehasonlítottuk egymással az egyes darabkák törési felületét és ennek eredményeként megállapítottuk, hogy a 2. számú helyszíni fúródarab a 4. számú törtfúrónak hiányzó része (VIII—XII. sz. fényképek).

A vizsgálatot a következők szerint folytattuk le:

1. Először a két helyszíni fúródarabkát hasonlítottuk össze egymással, de eredménytelenül, mert a törési felületek egyáltalában nem egyeztek.

2. Ezután a 2. számú helyszíni darabkára és a 4. számú tört fúróra került a sor és megállapítottuk, hogy ezek törési felületei (vastagság törési felületei) sem egyeznek ugyan, a törési felületek széleinek vonalvezetése azonban feltűnő hasonlóságot árul el (IX—XII. sz. fényképek). Ez a hasonlóság, mely különösen a IX. és X. számú fényképen szembetűnő, kétségtelenül azt bizonyítja, hogy a 2. számú helyszíni fúródarab a gyanúsított birtokában talált 4. számmal jelölt törött fúródarabnak hiányzó darabja.

Az azonosság mellett szól az is, hogy a két fúródarab együttes hosszúsága éppen 69 mm, mely hosszúság a 3 mm-es fémcsigafúrók szabványos hosszának felel meg.

Az a körülmény, hogy a törési felületek széleinek vonalvezetése feltűnően hasonló, ugyanakkor maga a törési felület, helyesebben a keresztmetszet törési felülete még sem egyezik, — nem ellentmondás és egyáltalában nem zárja ki az azonosságot. Gondoljuk el, hogy a törés pillanatában egyrészt apró fémszilánkok is lepattanhatnak, melyek már önmagukban is megváltoztathatják a törési felület képét —, másrészt a fúró nem áll meg azonnal a törés pillanatában, hanem a tehetetlenségénél fogva egy kis ideig még forog, ami szintén nagymértékben befolyásolhatja a törési felület képét. Ezzel magyarázható az is, hogy a törési felületek szélei a XI. és XII. számú fényképen nem egyeznek olyan pontosan, mint a IX. és X.-en.

3. Az 1. számú fúródarabkát a 3. számú törött fúróval összehasonlítva, a törési felületek széleinek vonalvezetése némi hasonlóságot mutat ugyan, határozottan azonban nem lehet megállapítani az azonosságot (VIII. sz. fénykép).

4. Végül összehasonlítottuk az 1. sz. fúródarabot az 5. sz. törött fúróval és megállapítottuk, hogy ezek nem illenek össze márcsak azért sem, mert az együttes hosszúságuk több a szabványos 69 mm-nél. De ettől eltekintve a törési felületek képe is eltérő.

Az azonosság kérdését a most leírt összehasonlító vizsgálaton kívül anyagvizsgálattal is el lehetne dönteni, — ezt azonban a fentiek után feleslegesnek tartottam, annyival is inkább, mert a laboratórium nem lévén berendezkedve anyagvizsgálatra, külön szakértőt kellett volna igénybe venni, ami csak felesleges anyagi megterhelést jelentett volna az illetékes nyomozó alosztálynak. A bíróság, ha fentiek után is szükségesnek látja, — majd elrendeli.

Az sincs kizárva, hogy a bíróság a véleményt, minthogy egyedüli terhelő bizonyíték, — nem fogadja el. Ez azonban a nyomozás szempontjából közömbös, az őrs mindenesetre elérte célját, mert a laboratórium véleményével egy olyan fontos terhelő

adat birtokába jutott, melynek alapján nyugodtan megtehetette a feljelentést s így egy kiderítetlen bűncselekménnyel kevesebbet kell nyilvántartania.

Itt említem meg, hogy helyes volt az enyikei őrsnek az az eljárása, hogy előzőleg mesterember szakértőhöz fordult. Igyekezzünk a jövőben is minél többször igénybevenni mesterember szakértőket, akik a szakmájukban való jártasságuknál fogva sokszor értékes felvilágosításokat adhatnak. Csak arra vigyázzunk ilyen esetekben, hogy a szakértői vizsgálat tárgyának (bűnjel, nyom) állaga ne változzék s különösen, hogy a mikroszkópikus nyomok, melyek az összehasonlító vizsgálatnál oly fontosak lehetnek, — meg ne semmisüljenek.

Az összehasonlító mikroszkóppal, a most ismertett vizsgálatokon kívül, természetesen még egyéb sereg más, hasonló vizsgálatot is végezhetünk, így, hogy csak néhányat említek: eredményesen alkalmazható a készülék pl. pénzhamisításnál: pénzdarabok, bankjegyek összehasonlítására, névtelen feljelentéseknél, röpiratterjesztéseknél: gépirásos vagy nyomtatott betűk összehasonlítására, csalások, hamisítások esetében: bélyegzőnyomók (bélyegző) egyeztetésére stb. Sőt, ha a két tárgyasztalt a helyére átvilágító berendezést szerelünk, mely az áteső fény alkalmazását is lehetővé teszi, úgy egyes vékonyabb tárgyaknak még a belsejét is összehasonlíthatjuk. Pl. fonalak, szövetek, papír stb. (A laboratórium ilyen átvilágító berendezéssel egyelőre még nem rendelkezik, beszerzése folyamatban van).

Cikkemnek a célja az volt, hogy olvasóimnak bemutassam a laboratórium összehasonlító mikroszkópját, felhívjam a figyelmet a készülékre, illetve ennek teljesítő képességére. Remélem, hogy ez némileg sikerült is s így az őrsök a jövőben összehasonlító vizsgálat céljából is minél gyakrabban felfogják keresni a bűnügyi laboratóriumot.

EMCÉKEZZÜNK!

Pap István tolnai őrsbeli csendőrt, vezényelve a nagybicsei őrsre, 1914 december 5-én vasútbiztosító szolgálatban Peredmér határában egy mozdony haláragázolta.

Tárkányi János ragályi őrsbeli csendőr, a benyomuló csehek ellen harcolva, 1918 december 5-én Alsókubinban meghalt.

Mózner József győrszentmártoni őrsbeli csendőr, vezényelve a coasta-lui-russui határszéli őrsre, éjjeli portyázás közben 1915 december 7-én szikláról lezuhant.

Takó Károly trencsényi őrsbeli csendőr, az oroszokkal Karcew mellett vívott ütközetben 1914 december 11-én elesett.

Korodi János újbórlóvénny őrsbeli csendőr, az oroszokkal a Vereckei-szorosnál 1914 december 13-án vívott ütközetben elesett.

Garaj András őrsvezető címz. őrmester, a havasközi őrs parancsnoka, 1914 december 14-én Havasköz határában, az oroszokkal harcolva, elesett.

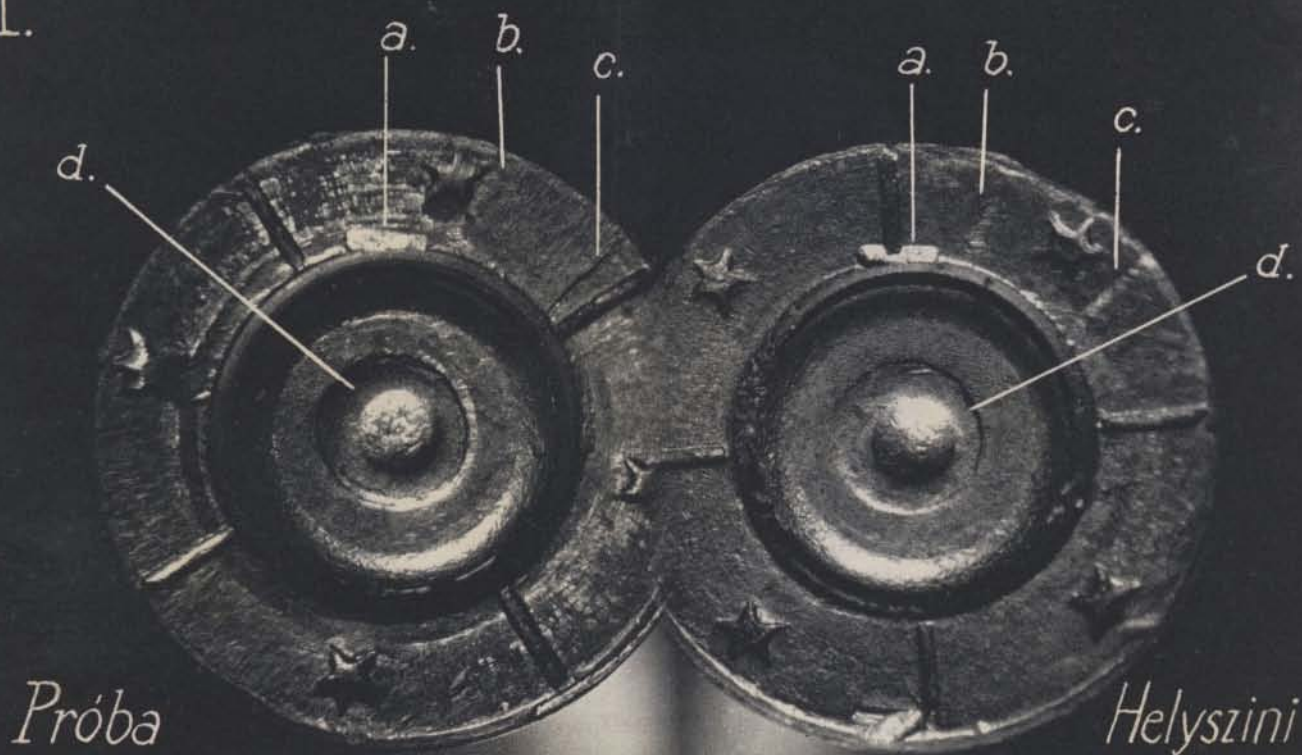
I.

Helyszini hüvelyek

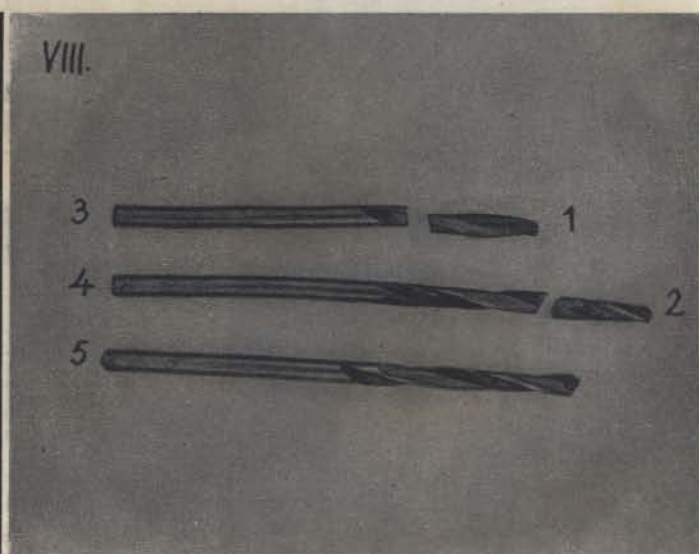
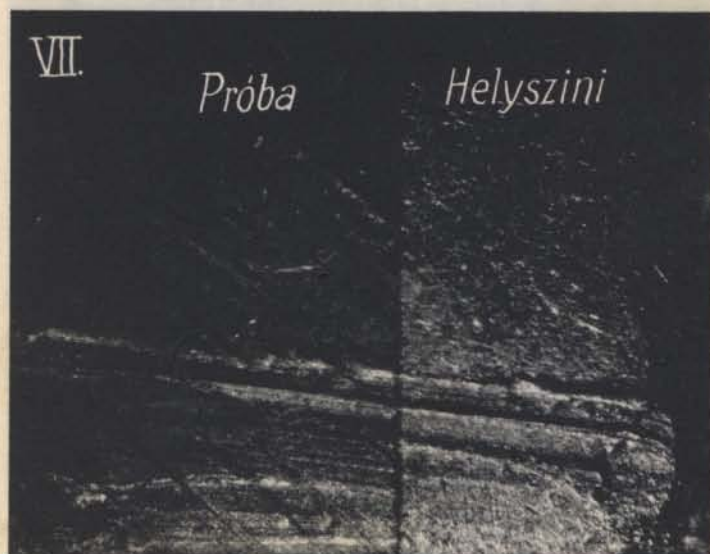
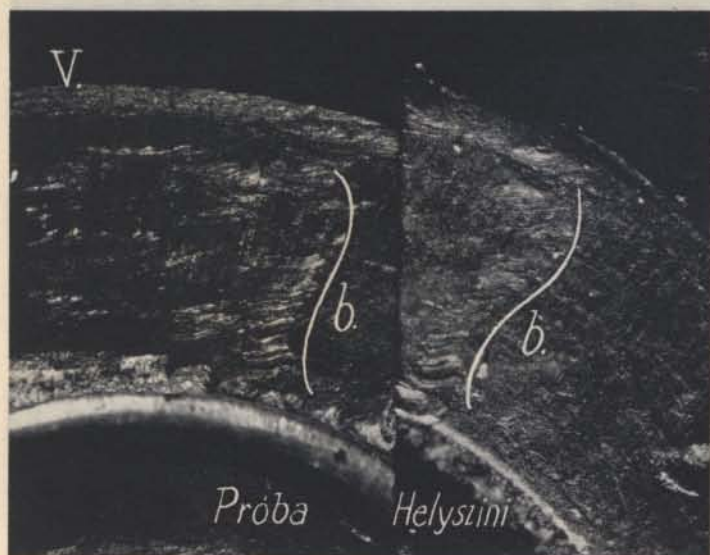
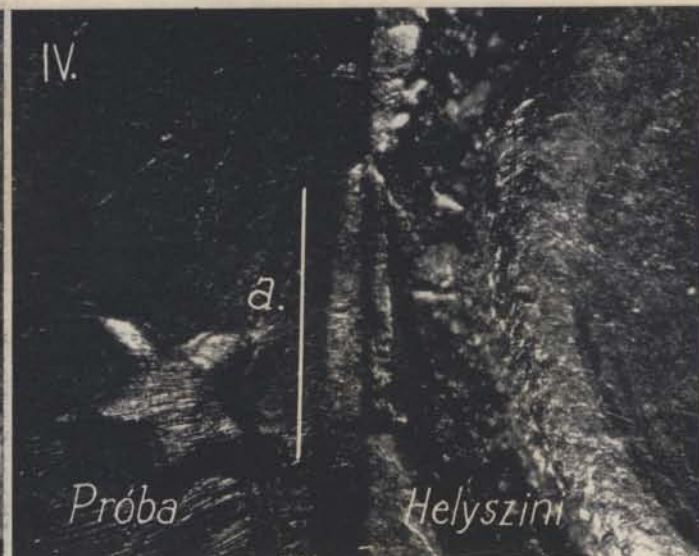

A helyszínen talált két töltényhüvely összehasonlítása.

II.

A próbálövés után kapott és a helyszínen talált egyik töltényhüvely összehasonlítása.

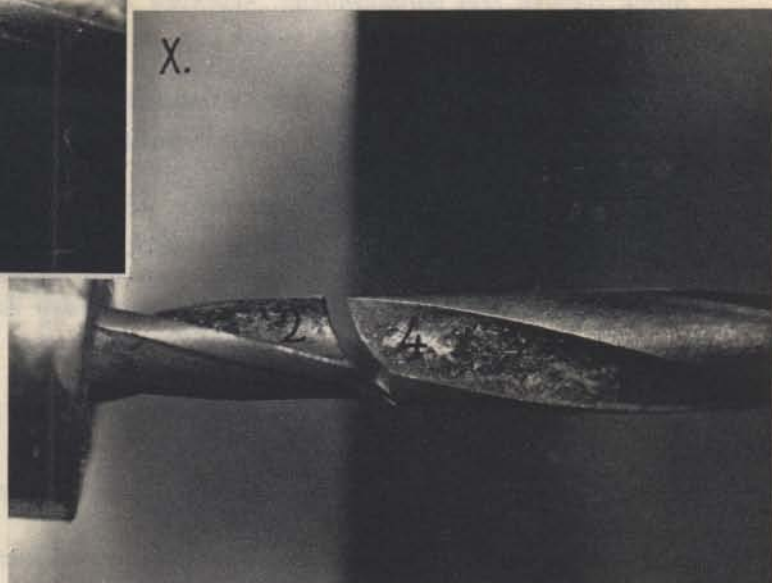

III.—IV. A pisztoly kivetője nyomainak összehasonlítása.

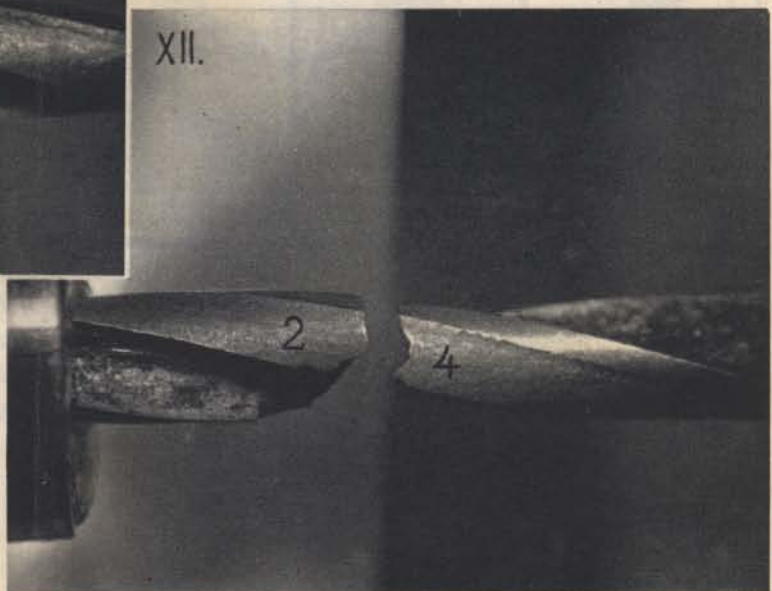
V. Sajátságos „S” alakú elválások összehasonlítása.

VI.—VII. A karcóási nyomok hasonlóságai és csatlakozásai.

VIII. A helyszínen talált fúródarabkák (1-2) és a gyanúsított birtokában talált törött fúrók (3-5).

A helyszínen talált fúródarab (előbbi képen 2-el jelezve) és a gyanúsítottnál talált törött fúródarab (4-el jelezve) összehasonlítása négy különböző oldalról.

A m. kir. kolozsvári IX. csendőrkerület.

(Történelmi visszatekintés.)*

A m. kir. belügyminiszter Úr és a m. kir. honvédelmi miniszter Úr által egyetértésben kiadott 4222/res. VI. b. 1940. számú rendelettel 1940. november 26.-tól ismét működik a kolozsvári csendőrkerületi parancsnokság. Huszonegy és fél év után él újra ez a legrégebbi kerület. Fellelevenítjük röviden régi parancsnokait, képekben pedig bemutatjuk azokat, akik Kolozsváron kerületi parancsnokok voltak — már a m. kir. csendőrségnél — 1919-ig.

**A m. kir. csendőrség megszervezése előtt
következők voltak csendőrparancsnokok Erdélyben:**

A 9-ik cs. kir. csendőr ezredben, Kolozsvár székhellyel:

1850/55-ik években: **Riebel von Forstreu Carl**, őrnagy-ezredes,

1856/60: **Jankovszky von Marienhorst Franz**, alezredes-ezredes,

1861/68: **Topavicza Péter**, őrnagy és **Anzenberger József**, alezredes-ezredes.

A 10-ik cs. kir. csendőr ezredben, Kolozsvár székhellyel:

1869/71-ik években: **Nabicht Franz**, őrnagy,

1872/76: **Schatz Ludwig**, őrnagy.

Ezen cs. kir. csendőr ezred átszerveződött, *Siebenbürgischer Gendarmerie Kommandó*vá. Eddig a szolgálati nyelv **német volt**. 2228/H. M. 1876.

Az 1881. február hó 14-én szentesített III-ik törvéycikk alapján, alábbiak voltak m. kir. csendőrkerületi parancsnokok Kolozsvár székhellyel:

A kolozsvári m. kir. csendőrkerületi parancsnokság 1919. január hó 11-én volt kénytelen elhagyni Kolozsvárt, mint a legutolsó katonai alakulat és Jászberénybe vonult vissza.

A 42.607/VI. b. 1920. számú B. M. rendelettel oszlott fel a kolozsvári m. kir. csendőrkerületi parancsnokság. Mindig tudtuk, hogy csak ideiglenesen ...

* Sebeszta Ottókár ny. ezredes adatai alapján.

Portyázás.

A katonai közigazgatás most már harmadszor adja át a kitisztogatott teret a polgárinak. Felvidék, Kárpátalja, Erdély: ezek az állomások. Az ujságok csak néhány soros hírben közölték, hogy megszűnt a katonai közigazgatás, de a nagyközönségnek bizony fogalma sincs arról, voltaképpen miféle munkát is végzett?

A felszabadult területek csendőrei azonban tudják. Ismerik jól minden nehézségét annak az átmeneti időnek, amikor a kivonult idegen államigazgatás nyomai még az élet minden mozdulásában érezhetők s ezek helyébe kell átültetni a magyar államigazgatás szellemét és szabályait. Nem könnyű munka. Nem annyira szakismeret kell hozzá, mint inkább egyéni ítélőképesség és felelősségvállalás, de ezekből aztán sok. Itt nincsenek kitaposott ösvények, hanem sok mindenre ki kell találni a megoldást. Minden katonának jóleső érzése lehet, hogy az egyenruha itt sem mondott csődöt, sőt, a jelek szerint, mindig megtalálta a legokosabb és legemberibb megoldást.

Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy ebből a munkából a kakastoll is kivette a részét. Erdélybe nem vittek magukkal ezrekre menő bajtársaink egyetlen Szutot és más tudományforrásokat, mégsem állott meg a tudomány. A fejükben, szívükben vitték magukkal, erkölcsükben találták meg, mikor mit kellett tenniök. Senki sem bogarászott paragrafustengerben, mikor cselekedni kellett, mert nem is volt neki ebből a tengerből cseppnyi sem.

Az élet nagyszerű gyakorlati tanfolyama volt ez, parádés vizsgával. Ilyen Szut-talan kirándulást nagyon csiklandós dolog lett volna hiányosan képzett csendőrséggel megkockáztatni. Sok év építő munkájának az eredménye, hogy sikerült. Igazán büszkéek lehetnek rá, akik résztvettek ebben az erdélyi feladatban.

A büszkeségen túl pedig nagyon kínálkozik az a tanulság, hogy a magyar csendőr sokak által nem is sejtett teljesítményre, de főleg önállóságra képes, csak tér kínálkozzék hozzá. Minden feladatot nyugodtan rá lehet bízni. Erdély megszállásának lezárásakor fel kellett jegyeznünk ezt a tapasztalatot, mert minden mást felülmúlóan fontos és értékes.

Pánik tört ki egy szanatóriumban. Nem volt Budapesten földrengés, repülőbombák sem potyogtak, a pánik oka egyszerűen az, hogy meghalt a szanatórium igazgatója. Egész csapat beteg kapta magát és átköltözött más szanatóriumba, vagy hazament. S ha azt hinné valaki, hogy idegszanatóriumról van szó, téved.

Ezeknek a betegeknek a veséjük meg a májuk ficamodott ki, vagy pedig töltöttkáposztára meg túróscsuszára nem bírnak dagadós káposztát enni, hál vesehimpellériával, meg étvágytalansággal befekszenek a szanatóriumba. Annyira jól megy a soruk, hogy megéheznek egy kis sajnáltatásra, orvosi és ápolónői ajnározásra. Ezek éppen úgy mennek időnként szórakozásból szanatóriumba, mint egyszerű ember hetenként a kocsmába, hogy tarkázza kicsit a napokat.

Hiszen tőlünk bujhatják a szanatóriumokat ilyen divatbetegek, de engedjék meg, hogy ennél a pániknál mosolyogjunk egyet. Csupa úgynevezett művelt emberről van itt szó, a babona tehát nem tényező s így nem marad más magyarázat, mint a gyávaság. Ez a puhánygyűjtemény nyögődcsele színészkedik a betegség komor színpadán, de ha a kaszás csak úgy messziről odasuhint, lóhalálában rohannak haza egyszerű, közönséges egészségesnek. Ami ugyan nem divatos és nem finom társadalmi állapot, de mégis csak barátságosabb az olyan szanatóriumnál, ahol — meg is lehet halni. S hozzá éppen az igazgatónak.

Émelyítő cirkusz ez olyan világban, amikor véres vassal új évezredet ír a történelem. Amikor az erőt százmilliók feszítik a végletekig s amikor mindenki az utolsó lehelletig kitart a maga posztján. Mikor a lelkeknek acélból kell lennie. Hova dugjuk ebben a világban az ilyen vattalelkű szanatóriumnyafogókat? Hogyan védjük meg őket a holnap ellen?

Megmondjuk: sehogy! Aki beteg közülök, menjen kórházba, aki pedig egészséges, nyugodjék bele ebbe a hangulattalan állapotba. Belátjuk, hogy ez nagy lemondás, de kijut abból másoknak is. Valamivel több az ilyennél.

Érdekes dolgokat ír egy jónevű írónk Jókairól. Azt mondja, hogy egy teljes nemzedék udvariasan elhallgatta az „öreget”. Könyvei kegyeleti tárgyak a polcokon. Ha valaki műveltnek akart maradni az emberek szemében s mégis Jókait akart olvasni, akkor el kellett a könyvvel bujnia valami kivert sarokba.

Egyetértünk az íróval. Jókai szellemi lomtárba került. Kitolakodták szegényt a modern szellemi áramlatok „alkotásai”: a cvejek, stefánok, emilek és ludvigok, meg mindenféle kázmérok. Jókait olvasni évtizedeken át műveletlenségi önbeismerés volt. — „Egy röhej!” — mondták rá Pesten. Ezek a mindent „eggyel” beszélő emberek elhitették a magyar emberekkel is, hogy Jókai nem is volt író, hanem jámbor kis mesemondó, felnöttek pósalajosa. Elhitették még az irodalmi téren tiszta utakat keresőkkel is, hogy Jókai csak volt, de meghalt mindeztől. Szépen pisikélt a nagypapáknak, de nem írt „irodalmat”.

Ezt a játékot pedig nemcsak Jókaival tették, hanem minden olyan íróval, festővel, szobrásszal, szellemóriással, aki minden ízében magyar és csakis magyar mert lenni. Módszeresen gyomláltak ki belőlünk mindent, ami magyar. Még bigbill-ponyrát is hoztak, csak jó gyermekek legyünk.

Mig aztán most egyik legtekintélyesebb trónk meg meri mondani, hogy Jókai bizony nem avult el, soha nem is fog elavulni. Száz könyve ma is élő ér-

lék és az marad minden időkre. S ezt a felfedezést olyan lap hasábjain olvassuk, amelyik mindig szívesen adott teret az emilek és ludvigok szellemáramlatainak.

Honnan ez a fordulat? Ne keressük, csak vegyük tudomásul. Örülünk, hogy Jókai most már nemcsak a magunk változhatatlan magyar szívében, hanem az úgynevezett irodalmi szalónokban is újra polgárjogot kap. Örülünk, hogy ezután nem lesz kulturális szégyen Jókait olvasni. Sajnos, örülnünk kell ennek, bármennyire idegen marad azért Jókai ezután is bizonyos pesti irodalmi elefántcsont-tornyokban. Örülünk mégis, mert az igazi magyar középosztály tekintélyes része megszokta az ilyen tornyok vezérkedését. Nekik mindenki el fogja hinni, hogy Jókait ezután nemcsak a harangozó bácsi tanítónőrendélfia, hanem maga a jegyző úr is bátran oltashatja, mert ezután a Grün fogorvos nem meri majd azt híresztelni róla, hogy műveletlen ember.

Mert azért kicsit még mindig ott tartunk, hogy a Grün fogorvosok az elhivatottak ítélkezni: van-e valakinek e honban magyar műveltsége, vagy sincsen? Az ő unokaöccse ugyanis járt Párisban...

Nagy kártevők a valutásiberek, milliókat lopnak ki az országból, de talán még náluk is aljasabb tolvaj az a kofa és fűszeres, aki árdragítással filléreket rácsál ki szegény emberek zsebéből. Mint a legutóbbi árrazziák mutatják, van ilyen patkányunk elég. A fővárosban és környékén sok figyelem jut a piacoknak, de ráfér ez a vidékre is. Talál rá a csendőr módot, hogy a drágítókat leleplezze, csak törődje a kérdéssel kicsit. A hatóság elé kell vinni minél több árdragítót, mielőtt még előtt bennünket a spekuláció tengere. A közgazdálkodások révén a csendőr is érdekelt ebben a küzdelemben, de ne ez vezesse, hanem a hivatása.

Lapunk hasábjain nem egyszer hívtuk fel már a figyelmet arra, hogy a korszerű csendőrségnek szakítania kell azokkal a hagyományokkal, amelyek hajdanában csak a lopás, meg a rablás és testisértés iránt keltettek bennünk érdeklődést. A gazdasági harc fontosabb annál, hogy Kovács ütötte előbb po-fon Kerekest, vagy fordítva. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni a gazdasági vonatkozású rendeletek szigorú ellenőrzését. A nemzetnek beosztással kell télire berendezkednie, ennek az általános összehúzózkodásnak ne legyenek vámszedői. Ha egy csendőr ilyen eredményt tud beírni a tevékenységi naplójába, büszkébb lehet rá akármelyik sikeres lopásnyomozásnál is, mert az árdragítók nemesak megkárosítják az emberek zsebét, hanem felkorbácsolják a lelkeket is.

Minden okunk megvan rá, hogy ezt a romboló munkát csírájában elfojtsuk.

Nem az öröm, nem a nyugalom az élet célja, hanem a munka, enélkül egyáltalában nincs semmi cél.

AUERBACH

Aki mindent dicsér, az csak hízog. Csak az tudja, hogyan kell dicsérni, aki mértékkel dicsér.

VOLTAIRE

Erdély és népe.

Írta: dr. vitéz GEREÖFFY GÉZA őrnagy.

VI.

Az 1764. évi madéfalvi veszedelem után megindult Erdélyből a székelyek tömeges átvándorlása. A szabadságharc leverése után a száműzött erdélyi magyarok egyrésze ugyancsak Moldvában talált menedéket. A világháború után Erdélynek Romániához csatolásával újból megindult a tömeges átvándorlás.

Az erdélyi magyarok mindig érezték a jussukat erre a területre. Bandilus történelemíró feljegyzése szerint Gyulafalva moldvai falut a hét magyar vezér egyike alapította. Ugyancsak Bandilus jegyezte fel, hogy Bakó környékén az ősök a közeli dombon fehér lovat áldoztak. Jellemző egyébként, hogy a száműzött Salamon király is Moldvában keresett menedéket, ami kétségtelen bizonyítéka annak, hogy fajtestvéreikhez ment.

Még most is számos magyar nevű falu van Moldvában, amelyeket csak legújában, az önkényes románosítás korszakában át, a nép azonban ma is a magyar neveket használja.

A moldvai magyarság szabad kigazda volt, azaz kisbirtokos. Ezek nem tartoztak semmiféle földesúr, sőt még az állam joghatósága alá sem.

Jószágukat ősi honfoglalás jogán birtokolták és függetlenek voltak, akiknek senki sem parancsolt.

Bakó vidékén 35 és Kampulung vidékén 12 közösségben ilyen honfoglaló magyarok laktak, akik a vajdának kisebb évjáradékot fizettek, de bíráikat maguk választották.

Ha a vajdák néha megpróbálták fölemelni adóikat, vagy éppen hűbériségük alá akarták kényszeríteni őket, akkor ezek a moldvai magyarok vagy ellentálltak vagy elmenekültek.

A magyarság arányszáma Moldvában hosszú ideig nagyobb volt, mint a román — Cantele Deme-ter román történetíró állapítja meg egyik munkájában, hogy „valódi román paraszt Moldvában nincs, mert akik ott élnek, inkább csángó eredetűek”.

A csángó magyarokat inkább vallási türelmetlenségből pusztították a moldvai vajdák. Bandilus történetíró szerint a román vajdák afölött való dühükben, hogy az ottlakó magyarok nem tértek át a bizánci hitre, leromboltatták a katolikus magyar kolostorokat és templomokat. De később a királysággá alakult Románia is mindent elkövetett a csángók elrománosítására. A népszámlálások során minden eszközzel románá nyilvánították őket.

Ez a moldvai csángó nyelv a székely beszéd tájszólása lett az idegen környezet hatása alatt. Ezt szemléltetem az alábbi eredeti helyesírással írt dalszöveggel:

Hírvad az a ruza, kinek töve nincsen,
ien isz bírvadozok, had szeretem nincsen.
Mit nem celekedném régi szeretémétt,
Dunából e vizet kannavol kimerném,
Duna fenekirél gyöngyszemeket szednék,
mejen a ruzdmnak gyöngykoszorút ketnék.
Nagy Magyarországon veresz torony teccik,
sz ott esz az ien ruzdm más ölibe jádzik.

Egyik moldvai csángó leveléből:

„Nadon hidjük, hogy valamikor megtérnének a csángó nép közi, ahol a magyar nyelvnek szólása nagyon el van hervadozva, tanítandak és hirdetnek a csángó nép között minden csak tiszta magyarul és akkor elhinnők, hogy az

elhervadt magyar nyelvnek szólása a csángó nép közt még felpillanna."

Ezekről a moldvai csángóktól meg kell különböztetnünk a bukovinai, gyimesi és Brassó melletti csángókat. Ezeknek ősei a székelyföldről valamenynyien Mária Terézia hóhér generálisa, Bukow elöl menekültek el a madéfalvi veszedelem után. A román népviselettel székely ruháikat félelmükben cserélték fel, mert tudták, hogy a románok az osztrák császári udvar kegyét élvezték. Így „eltűnhettek” a románság között a havasokban. Ezeknek száma 50.000. Ebből Bukovinában (András-, József-, Hadik-, Istensegits-falva stb.) 20.000 él némileg jobb sorsban, mint a moldvaiak. A Brassó-vidéki 20.000 csángó sorsa sem rózsás. A gyimesi csángók 10.000-en visszerültek.

A csángókhoz kell sorolnunk azt a 200.000 románkirályságbeli székelyt és magyart, akik, mint népefelesleg, — Erdélyből a román városokba visszavándoroltak. Ennek zöme, $\frac{2}{3}$ -a Bukarestbe, míg $\frac{1}{3}$ -a nagyobb román városokban él.

A magyarok nem most kezdtek Bukarestbe le-
húzódní, hanem már a háború előtt is tekintélyes magyar lakosság élt a román fővárosban. Különösen a székelyek kerestek foglalkozást Bukarestben és sokan közöttük, akik csak átmenetileg akartak némi pénzt gyűjteni, ott is ragadtak. Így szaporodott meg a magyarság Bukarestben a háború előtt és aránylag jó dolga is volt, mert a hatóságok nem törődtek velük. Iskoláik voltak és virágoztak, egyházaik elég derekasan tartották magukat és az a néhány vezető ember, aki magyar szívvel gondoskodott lelki épülésükről, igyekezett úgy-ahogy azon, hogy minél kevesebben merüljenek el a román tengerben és minél kevesebben szívódjanak fel a román asszimiláció szivacsában. A háború után ez a lehúzódas erősebb lendületet vett, különösen akkor, amikor Erdélyben megromlott a gazdasági élet, a pénzt és a tőkét a kormányok politikája Bukarestbe központosította és a munkanélküli magyar proletár a kisebb szociális nyomás törvénye szerint oda sietett, ahol gazdasági boldogulása elé a nemzetisége kisebb akadályt gördített, mint Erdélyben. Pár évvel ezelőtt még Bukarestben nem nézték, hogy ki milyen nyelven beszél a műhelyben, énekel az állványon és tréfálkozik a pult mögött, hanem szerették és keresték a magyar munkást, cselédet, pincért, mert hű volt, dolgos, megbízható és becsületes.

Rége a Székelyföldről vonult le a zöme, de utóbb már a székelyföldi áramlás lassúbb tempót vett. Nem régen érdekes statisztikát készített egy magyar kutató a régi románkirályságbeli magyarság származásáról és ez nem rejt vigasztaló tanulságokat magában. Ez a statisztika a regátba származott magyarság eredetét így tünteti fel: 6% a régi királysági születésű, 14% brassómezei, 12% háromszékmezei, 8% csíkmegyei, 7% udvarhelymezei, 5% kolozsmegyei, 10% a többi szorosabb értelemben vett erdélyi megyei, 13% biharmegyei, 8% szatmármegyei, 9% a többi királyhágónineni megyei, 8% a mai magyarországi. Ezek a számok siralmasan beszélnek. Azt magyarázzák nekünk, hogy a bukaresti magyarok tekintélyes része a trianoni határ mellől szedte fel a vándorbotot és otthagya a bihari és szatmári egytömögű magyarságot és igyekezett dél felé betevő falat után. Magából Bihar megyéből

mintegy 20.000 magyar vándormadár vette az útját a román városokba. A háború előtt sok magyar iskola volt Bukarestben, ma azonban reájuk is ráfeküdt a hatalom keze és ma már csak egyetlen magyar iskola működik, de ez is nagy kínódással képes hivatását betölteni, mert segítő forrásai vékonyan csurognak.

Pedig a román állam már csak a viszonyossági elv alapján is adhatott volna emberi és nemzeti jogokat a Regát magyarságának. Hiszen a románságnak a magyar parlamentben képviselőjük volt. A román párt, sajtó állami támogatást élvezett. A községi önkormányzatban teljes szabadságot élveztek. Közpályákon érvényesülhettek. Gazdaságilag szervezkedhettek. Iskolai önkormányzatuk volt magyar pénzen. 5 papnevelő, 27 középiskolájuk, 2985 népiskolájuk működött román nyelven.

Ezzel szemben a Regát 450.000 magyarjának még magyar sajtóterméket sem szabad olvasnia és egyetlen elemi iskolával sem rendelkezik. Nem hiába sír a csángó éneke:

„Csángó magyar
Mivé lettél,
Agról szakadt madár vagy Te,
Elfeledve, eltemetve.
Halljuk, még áll Magyarország,
Istenem, bár te is megáll,
Hogy rajtunk könyörüljenek,
Elveszni ne engedjenek!”

(Folytatjuk.)

Harc a csempészekkel.

(Egyik versenyfeladatunk anyagából.)

(Folytatás.)

A járőr úgy haladjon, hogy mindent lásson...

1938 október 15-én rendes szolgálat során Vilonya községbe érkeztem. A község leportyázásakor az egyik lakóház udvarába — melynek kapuja nem volt — benéztem s láttam, hogy egy előttem ismeretlen egyén a lakóház kertjén keresztül az udvar felé jött. Amikor az ismeretlen engem meglátott, pillanatnyilag az udvaron volt szalmakazal mellé lépett s azután folytatja útját a lakóház felé úgy, mintha engem észre sem vett volna. A lakóház ajtójához érve oda bement, — utána mentem. Akkor már a házban lakótól munka után érdeklődött. Igazolásra szólítottam fel, mire az egy kopott munkakönyvvel igazolta magát. Kovács Jánosnak hívták, de a munkakönyve annyira rossz állapotban volt, hogy már a személyadatokat is csak nehezen lehetett megállapítani. Igazoltatása, illetve személyadatainak megállapítása után, úgy az igazoltatottat, mint a

Amikor az ismeretlen engem meglátott...

lakóház tulajdonosát magamhoz vettem és az udvaron levő szalmakazalhoz mentünk. A szalmakazal azon részét, hol az igazoltatott pillanatnyilag késett, alaposan átkutattam és a szalmakazal oldalában 1 papírba csomagolva 700 dbb tűzkövet és 30 dkg. szacharint találtam. Gyanúsítottat felelősségre vontam, hogy a tűzkövet és a szacharint miért rejtette a szalmakazalba? Tagadta, hogy a kérdéses tárgyakat ő rejtette volna oda. Előadta, hogy a kerten keresztül jövet találkozott egy ismeretlen egyénnel, bizonyára az tehette oda. Ezek után gyanúsítottat megmotoztam és nála 100 csomag osztrák eredetű cigarettapapírt, 15 sárgaréz öngyújtót és 20 dkg. kristály édesítőszerrel találtam. A fentírt tárgyak megtalálása után beismerte, hogy a szalmakazalba elrejtve volt tűzkövet és szacharint is ő rejtette el, gondolva azt, hogy én nem vettem észre, vagy nem igazoltatom. Ha igazoltatom is és az egyéb tárgyakat megtalálom nála, azért már nem kap olyan büntetést, mintha a tűzkövet és szacharint nála találom. Beismerte még, hogy már csempészet miatt 7 esetben volt büntetve s tudja azt, hogy a szacharinért és tűzkőért súlyosabb büntetést kap.

Gyanúsítottat bűnjelekkel együtt a veszprémi pénzügyőri szakasznak adtam át, kik már azt névszerint szólították: — Na, János, már megint megvan?

*Rónás Ferenc törzsőrmester,
Peremartongyártelep.*

Százezer szacharin...

Ukk községben 1937 augusztus 4-én B. egyénemtől arról értesültem, hogy Fis Ferenc szacharin és tűzkőcsempész a községben szacharin és tűzkő árusítása végett gyakran megfordul. Arról azonban felvilágosítást adni nem tudott, hogy a szacharint és tűzkövet hol értékesíti és kinél raktározza le. Fis Ferencet polgári ruhás pénzügyőrökkel is figyeltették, de eredményt így sem értek el. 1938 december 31-én Fis Ferenc elfogása végett ugyancsak 5 fő polgári ruhás pénzügyőrt vezényeltek ki, akik vele 1938 január 1-én 4 óráig mulattak együtt, de amikor el akarták fogni, egy óvatlan pillanatban megszökött. Fis ezen a táncmulatságon az ott levő fiatalságnak a pénzügyőrök jelenlétében több tűzkövet adott el. Amikor tőle a polgári ruhában levő pénzügyőr is akart tűzkövet venni, azt mondta annak, hogy a kint elrejtett tűzkőből visz be, mert ami nála volt, már elfogyott. A korcsmából kijövet elszaladt. Fis elfogására már mi is készen álltunk, de nem vettük ott őrizetbe, mert előbb tudni akartuk, hogy a szacharint és a tűzkövet kinél raktározta el. Ezért őt a mezőkön keresztül észrevétlenül követtük mindaddig, amíg az egyik

...ami nála volt, már elfogyott...

lakásba bement. Itt elfogtuk, a szacharin és tűzkő előadására felszólítottuk, de eredménytelenül. Ezért aztán házkutatást tartottam. A konyhában volt kenyérsütő kemence mellett a katlan tüzelőjében 1000 doboz szacharint és 3000 tűzkövet, valamint fekvő beteg leánya ágyában 600 doboz szacharint és 1000 tűzkövet találtam. Az udvar átkutatása alkalmával pedig a sertésólban elrejtve ugyancsak 500 doboz szacharint és 900 tűzkövet találtunk. Fis Ferenc ekkor beismerte, hogy már évek óta foglalkozik szacharin és tűzkő csempészésével, de ezideig nem fogták meg, pedig sokszor találkozott pénzügyőrökkel és csendőrökkel, azonban a hazugságával sikerült mindig megmenekülni. Ugyanekkor a járőr Fis gyanúsítottól megtudta, hogy a községben kik voltak a társai. Azokat is kikérdezte, mely alkalommal még 344 doboz szacharint és 165 tűzkövet vett el a járőr.

Dömötör Lajos őrmester, Kapoles.

Dohány az ing alatt

1930. évben Mesztegnyő község határában az úgynevezett „Fenyveserdőben“ találkoztam rendes szolgálat közben Barna Viktor mikiei lakos földművessel, ki egyébként sovány ember volt, ezúttal

...úgy nézett ki, mintha kígyó csavarodott volna rá.

azonban a tavaszi kabát alól mégis vastagnak, vagyis erős testalkatúnak látszott.

Igazoltattam, szabályszerű okmányokkal kelően elvált látva és igazolását elfogadtam. A tavaszi kabátot vele kigomboltattam. Erős dohányszag csapott meg. Mikor azt kérdeztem, hogy miért van olyan dohányszaga, azt felelte, hogy igen erős dohányos és az az egész ruháját átjárta.

Védekezését nem hittem el, mert közben munkásember létére „Kölnivíz“ szag is az orromhoz vágódott. Ez még gyanúsabbá tette a dolgot. Kérdéseimre mindent tagadott. Ezek után a tavaszi kabátját, mellényét és az ingét levettettem. A mikiei ember derekára három sorban levelesdohány volt rátekerve. Úgy nézett ki, mintha kígyó csavarodott volna rá.

A gyanúsított testéről lecsavart dohány 5 kg-ot tett ki. Állítása szerint saját termésű dohányát árusította, melyet még a pénzügyőrök nem láttak.

A fentírt erdőrészen olyan úton haladtam járőrtársammal együtt, hogy az később oda nyilatkozott, miért megyünk a rossz úton, mikor van az erdőben jobb út is. De nekem régi tapasztalatom az, hogy a bűnös emberek soha nem járnak a rendes járt utakon. Kerülnek mindent, hogy valakivel ne találkozzanak.

Németh Sándor II. törzsrőrmester,
(Folytatjuk.) Fonyód.

CSENDŐR LEKSZIKON.

46. kérdés. Két egyén, akiknek gyanús kosarát egy erdőőr az erdőben át akarja vizsgálni, ellenszögöl, az egyik bottal megüti az erdőőrt, majd mindketten megragadják és el akarják venni a szolgálati fegyverét. Az erdőőr felindulásában az egyik egyénnek a fején súlyos, a másiknak a kezén könnyű testisértést okoz. A járőrvezető a hatósági közeg elleni erőszak miatt az ellenszögölőket a kir. ügyészséghez, az erdőőrt pedig az általa okozott testisértések miatt a kir. járásbíróshoz jelentette fel. Mindkét feljelentés „Megjegyzés” címszáva alatt jelentette a másik helyre tett feljelentést is. Helyes volt-e a járőrvezető eljárása?

Válasz. A járőrvezető eljárása nem volt helyes. Az esetről egy feljelentést kellett volna tenni a kir. ügyészséghez.

A Pinczés-féle Btk. a II. kötet 1300. oldalán részletes útmutatás van arra, hogy mikor kell az előfordult bűncselekményeket egy feljelentésben tárgyalni és mikor kell azokról külön-külön feljelentést tenni. Általános szabály, hogy azokról a bűncselekményekről, amelyeket a bíróság egy ítélettel tud elintézni, egy feljelentést kell tenni, míg azokról, amelyekben a bíróságnak több, egymástól független ítéletet kell hoznia, a csendőrnek is külön-külön feljelentéseket kell szerkesztenie.

Ebből a szempontból vizsgálva a kérdésben tárgyalt esetet, nem kétséges, hogy azt a bíróság nem választhatja külön hatósági közeg elleni erőszakra és testisértésre, hanem együtt kell tárgyalnia és ítéletbe foglalnia, mert itt összefüggő eseményről, egy tényállásról van szó, amelynek keretében a két gyanúsított hatósági közeg elleni erőszakot, a harmadik gyanúsított (az erdőőr) pedig testisértést követett el. Lényegileg kölcsönös testisértésről van szó, azzal a különbséggel, hogy a két ellenszögölő által elkövetett testisértés hatósági közeg elleni erőszakká minősül. Nem befolyásolja a bíróság illetékességét, hogy a gyanúsítottak egyuttal kölcsönösen sértettek is.

Ha ez alkalommal csupán az ellenszögölés történt volna meg és az erdőőr emiatt nem ugyanakkor, hanem egy másik alkalommal bántalmazta volna az ellenszögölőket, akkor az utóbbi esetet az előbbtől független, illetőleg azzal legfeljebb okozati összefüggésben álló cselekménynek lehetett volna minősíteni és a bíróság is az előbbtől függetlenül bírálta volna el. Így azonban, hogy az események egy alkalommal, egymást közvetlenül követve és egymástól el nem választhatóan történtek, azokat egy feljelentésben kellett volna feljelenteni, még pedig a kir. ügyészségnek, mert a legsúlyosabb cselekmény, a hatósági közeg elleni erőszak a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

47. kérdés. Az őrsők által minden szerdán és szombaton átvizsgálásra felterjesztett közbiztonsági szolgálati ügyiratokkal együtt fel kell-e terjeszteni a szolgálati lapokat is?

Válasz. A Szut. 26. mellékletek kiadott „Irányelvek” 2. oldal 4. bekezdése szerint: „A bűnügyi feljelentések fogalmazványaihoz a nyomozással kapcsolatos szolgálati lapokat csak akkor kell csatolni, illetőleg csak akkor kell pótlóan felterjeszteni, ha a szárnyparancsnok esetenként beköveteli.” Ebből a rendelkezésből megállapítható, hogy a szolgálati lapokat külön parancs nélkül rendszeresen nem kell felterjeszteni, illetőleg azokat sem a hetenként kétszer felterjesztett közbiztonsági ügyiratokhoz. sem pedig a havonként felterjesztett szolgálati havifüzethez nem kell mellékelni.

Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a szolgálati lapok tömegének gépies felterjesztését és láttamozását kikü-

szöbölje és ehelyett a kémpróbaszerű átvizsgálást honosítsa meg, amelynek során kevesebb szolgálati lap kerül ugyan a szárnyparancsnok átvizsgálása alá, de ezzel szemben az átvizsgálás részletesebb és alaposabb lehet és csak azokra a szolgálati lapokra terjed ki, amelyeket a szárnyparancsnok őrsönként kijelöl.

A Szut. 588. pontjának 1. bekezdésében foglalt rendelkezés, hogy t. i. a szakaszparancsnok: „Az őrsők által minden szerdán és szombaton felterjesztett szolgálati lapokat és azok mellékleteit... átvizsgálja” nem ellentétes a 26. melléklet 4. bekezdésében foglaltakkal, hanem csak azt jelenti, hogy azokat a szolgálati lapokat, amelyeknek felterjesztését a szárnyparancsnok elrendelte, szintén szerdán és szombaton kell felterjeszteni és ezeket a szakaszparancsnoknak természetesen ugyanúgy át kell vizsgálni, mint a közbiztonsági ügyiratokat.

48. kérdés. A csendőr hullát őriz a bíróság kiszállásáig. Katonai őr-e ebben az esetben a csendőr és megilleti-e őt a Szolg. Szab. I. rész 457. pontjában meghatározott fegyverhasználat joga?

Válasz. A szolgálatban álló csendőr mind a jogai, mind a kötelességei szempontjából mindig katonai őr. Ebből a megállapításból kiindulva azt kellene mondanunk, hogy a csendőrt, mint katonai őrt a Szolg. Szab. 457. pontjában foglalt fegyverhasználat joga is megilleti. A dolog azonban nem így áll, még pedig a következő okokból:

A Szut. 295. pont 1. bekezdése szerint a szolgálatban álló vagy szolgálati minőségben fellépő csendőr ugyanazokkal a törvényes jogokkal van felruházva, amelyekkel minden katonai őr bír. Hozzáteszi azonban az utasítás, hogy ez alatt azt kell érteni, hogy a csendőr személyének a törvény ugyanazt az oltalmat nyújtja, amellyel a katonai öröket védi. Egyébként — tehát a fegyverhasználati jog szempontjából is — az utasítás 17. pontjának rendelkezése mértékadó, mely szerint a Szolgálati Szabályzat I. része a csendőrségre is csak azzal a fenntartással hatályos, amennyiben a csendőrségi szabályzatok és rendeletek másként nem intézkednek. Minthogy pedig a Szut. 330. és 332. pontjai a csendőr fegyverhasználati jogát a Szolg. Szab. I. rész 457. és 458. pontjaitól eltérően szabályozzák, következik, hogy a csendőrről nem az utóbbi, hanem az előbbi rendelkezések mértékadók.

A Szolg. Szab. I. rész 383. pontja szerint az örök: díszőrök vagy biztonsági örök lehetnek. Külön említi a szabályzat a körjáratokat (455. pont) és a járőröket (456. pont.)

E megkülönböztetés szerint tehát kétféle őrség van: álló és mozgó őrség. Álló őrség az, amely a szolgálatát helyhez kötött teljesíti, mozgó őrség pedig, amely úgynevezett járőr-szolgálatot végez.

Az álló őrségre szigorúbb szabályok mértékadók, mint a mozgó őrségre. Az álló őrnak a mozgására kijelölt helyet, vagy rendszerint néhány méternyi vonalat semmiféle címen, még rövid időre sem szabad elhagynia és a szolgálatát sokkal éberekben kell ellátnia, mint a mozgó őrség tagjainak. Az álló őrt mindig fel kell vezetni és időnkint (két- vagy egyóránként) fel kell váltani. Ezzel szemben a mozgó őrség szolgálatát rendszerint hosszabb időre terjed és alakilag nem olyan megkötött, mint az előbbi. E két őrszolgálat között különbséget tesznek a Kbt. 102—104. §-ai is, amennyiben őrszolgálati büntetést követően az álló- és a mozgó őrségek parancsnokát és a felállított öröket egyformán büntetik ugyan, de már a mozgó őrség tagjaira a 103. §. 2. bekezdésében foglalt enyhébb büntetést rendelik.

A csendőr őrszolgálatát is kétféle lehet: mozgó- és álló őrszolgálat. Mozgó őrszolgálatban a csendőrt nem illeti meg a Szolg. Szab. I. rész 457. pontjában meghatározott fegyverhasználati jog, álló őrszolgálatban megilleti.

A járőr-szolgálat mindig mozgó őrszolgálat, akkor is, ha annak keretében a csendőrnek valamit őriznie kell. Járőr-szolgálatban állónak kell tehát a csendőrt tekinteni akkor is, ha a helyszínt őrizi, hullát őriz, fogolyörzést teljesít, stb., mert ezek a csendőrségi szolgálat sajátlagos voltából folyó és attól (pl. a nyomozástól) el nem választható ténykedések. A Kbt. figyelembe veszi a csendőrségi járőr-szolgálat különleges viszonyait és követelményeit, ezért a csendőr járőr-vezetők által elkövetett őrszolgálati bűncselekményeket enyhébben bünteti, mint pl. a honvéd járőrök parancsnokai által elkövetetteket, amennyiben a csendőr járőrvezetőket a 103. §. 2. bekezdése szerint, vagyis a mozgó őrségek tagjaira megállapított tétel szerint bünteti, kivéve a fogolyszökést, amelyet a 105. §. egyformán büntet, akár csendőrrjárőr, akár pedig honvédjárőr, vagy őrség tagja követte el.

Álló őrnök a csendőr csak akkor minősül, ha őt valamely általa ej nem hagyható őrállás elfoglalására felvezették. Ez közbiztonsági, vagy katonai célból történhetik. Ilyen eset lehet pl. ha lázadás idején a laktanyát, vagy középületet kell őrizni, ha a csendőrséget elvonult honvéd alakulatok pótlására kivételesen katonai őrszolgálat ellátására alkalmazzák, ha a csendőrt díszőrként vezetik fel, stb. Ilyenkor azonban mindig szabályszerűen meg kell alakítani és el kell igazítani az őrséget, az őrköt fel kell vezetni, kétóránként felváltani, stb., az ilyen szolgálatba vezényelt csendőröket pedig minden egyes alkalommal külön ki kell oktatni, hogy katonai értelemben vett álló őrszolgálatot teljesítenek.

Ebben az esetben — csakis ebben — van joga a csendőrnök a Szolg. Szab. I. rész 547. pontjában meghatározott fegyverhasználatra. E pont legényesebb rendelkezése az, hogy a felvezetett őr fegyverhasználatra van jogosítva azzal szemben, aki őt (vagy az őrséget) előrebocsátott figyelmeztetés után is durván sértegeti, feltéve, hogy az illetőt az adott viszonyok között nem lehet elfogni. Itt a Szolg. Szab. azért jogosítja fel az őrt a fegyverhasználatra, mert a durva sértegetés az őrség által képviselt honvédséget és az államhatalmat mélyen sérti, az őrnök pedig a fegyverhasználaton kívül nincs más védekezési lehetősége, mert az őrhelyét nem szabad elhagynia, a sértegetőt tehát nem veheti üldözőbe és nem foghatja el. (A Szolg. Szab. által említett elfogás lehetősége nem a felállított őrré, hanem az őrség többi [pl. pihenő] tagjára vonatkozik.)

Ez a fegyverhasználati jog azonban csak elméleti és nem gyakorlati jelentőségű, mert évtizedeken át nem fordult elő, hogy egy katonai őr azért használt volna fegyvert valaki ellen, mert az őrséget durván szidalmazta. Egy csendőr még inkább megtalálná a módját annak, hogy az ilyen magatartásnak fegyverhasználat nélkül is végét vesse.

49. kérdés. Mit kell tudni a terményértékesítési kormányrendelettel kapcsolatban?

Válasz. Az ország lakosságának több mint felét kitevő gazdáközönség szempontjából életbevágóan fontos az, hogy olyan értékesítési lehetőségek álljanak a gazdák rendelkezésére, amelyek mellett a termelők munkájának hasznát nem a közvetítő kereskedelem főlőli le.

Ezért a M. Kir. Kormány már hosszú évek óta céltudatos tevékenységet fejt ki abban az irányban, hogy a magyar gazdáknek megfelelő terményárakat biztosítson s ezzel egyidejűleg a keresztény és nemzeti alapokon nyugvó terménykereskedelemtől kialakulását előmozdítsa.

Hosszú évek gondos előkészítő munkájának tapasztalatai alapján ez évben a kormány elérkezettnek látta az időt, hogy végleg kizárja azokat a nemkeresztény elemeket a terménykereskedelemtől lebonyolításából, akik — a gazdák érdekeire való tekintet nélkül — csak a saját hasznukat tekintették.

E célból jelent meg folyó évi július hó 27-én a M. Kir. Miniszterelnök Úr 5430/1940. sz. rendelete, amelynek értelmében búzát, rozst, kétszerest és zabot *továbbeladás* céljaira csak

1. a Futura, illetve ennek vidéki kirendeltségei és bizományosai,

2. azok a kereskedők vásárolhatnak, akiket a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter Úr a Földművelésügyi Miniszter Úrral egyetértve erre feljogosít.

A kereskedelmi és vegyes őrléssel foglalkozó malmok közül búzát, rozst és kétszerest szintén csak azok vásárolhatnak, amelyeknek erre az Iparügyi Miniszter Úr engedélyt adott. Az engedély alapján a kereskedelmi és vegyes őrléssel foglalkozó malom búzát, rozst és kétszerest *csak őrésí, vagy hántó'sai célokra* és csakis közvetlenül a termelőtől, illetve a Futurától, vagy a jogosított kereskedőtől vásárolhat és az őrlésre, vagy hántolásra fel nem használt terményfeleslegét is csak a Futurának, illetve kirendeltségeinek, vagy bizományosának, avagy a jogosított kereskedőnek, illetve vásárlási engedéllyel rendelkező más — kereskedelmi és vegyes őrléssel foglalkozó — malomnak adhatja el.

Ez tehát annyit jelent, hogy malom zabot egyáltalában nem vásárolhat és más számára ügynöki tevékenységet nem fejthet ki.

Természetesen következik ebből, hogy a zsidó volt gabonakereskedők és azok a gabonakereskedők, akik jelenleg jogosítvánnyal nem bírnak, búzát, rozst, kétszerest és zabot továbbeladás céljaira nem vásárolhatnak.

Fentiek szerint vásárlásra jogosított egyének, cégek, malmok, stb. zsidó ügynököket sem foglalkoztathatnak, tehát az

esetleg tiltott vásárlási tevékenységen tettenért zsidó gabonakereskedők nem védekezhetnek azzal, hogy csupán ügynöki minőségben ennek, vagy annak számára vásárolnak.

A folyó évi szeptember hó 18-án kiadott 6530/1940. M. E. sz. rendelet a fenti intézkedéseket újabb rendelkezésekkel egészítette ki, amelyek közül jelen esetben legfontosabb az, hogy a fentemlített terményművek zár alá helyezettek és azok vasúton, tehergépkocsin, vagy hajón *csak szállítási igazolvány kíséretében szállíthatók*. A szállítási igazolványokat az illetékes községi előjáróság állítja ki.

Mint hogy zsidó egyének és cégek az illetékes miniszteriumtól vásárlási jogosítványt nem nyertek, természetes, hogy a gabonakereskedelemtől fenti szabályozása a zsidó gabonakereskedők érdekeit érintette, miertis előfordulhat, hogy ezek titokban továbbra is megkísérlik üzletük folytatását. Az ilyen eljárás a M. Kir. Kormány rendeleteinek kijátszását jelentené és a magyar gabonakereskedésnek nemzeti alapokra való helyezését hátráltatná. Főlőttéb kívánatos tehát, hogy az egyes csendőrörsök szigorú figyelemmel kísérjék a régi zsidó gabonakereskedők tevékenységét, akik esetleg vásárlási jogosítvány nélkül is megkísérlik a szóbanforgó terményekből korábbi üzleti tevékenységük továbbfolytatását, esetleg raktáraikba a gazdák által beszállított búza-, rozs-, kétszeres és zab tételre fizetéseket eszközölnék, illetve azokat megvásárolják. Ezeket a zsidó kereskedőket minden községben ismerni — s a fentiek szerint ellenőrizni — kötelesség.

Az ellenőrzés megkönnyítése céljából a közeli napokban kiadásra kerülő egyik Belügyi Közlöny azoknak a kereskedőknek a névjegyzékét is tartalmazza, akik az országban a M. Kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter Úr által aláírt, névre szóló terményvásárlási jogosítványt kaptak, míg a hasonló módon vásárlásra feljogosított *malmok névsorát* egyik később kiadásra kerülő Belügyi Közlöny fogja tartalmazni.

A Futura vidéki kirendeltségeinek és bizományosainak névsora e jegyzékekben nem szerepel, mint hogy azoknak személye, illetve cége működési körzetükben általában közismert, kétség esetén pedig a kezükben levő bizományos szerződéssel igazolhatják magukat, vagy a Futura R. T. (Budapest, V., Vigadó-utca 6. sz.) kérdezhető meg.

Röviden összefoglalva; az új terményértékesítési rendszer lényege az, hogy azok, akik nem a Futurának bizományosai, vagy kirendeltségei, továbbá azok, akik az illetékes miniszteriumtól vásárlási jogosítványt nem kaptak, búzát, rozst, kétszerest és zabot továbbeladás céljából nem vásárolhatnak, amennyiben ezt mégis megtennék, a hivatalból is lefolytatandó nyomozás után az elsőfokú közigazgatási hatóságoknál (főszolgabíráknál) feljelentendők.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Betöréses lopások nyomozása.

Beküldte: PANDUR JÁNOS tiszthelyettes
(Remetemező).

I.

1940. október 12-én délelőtt kb. 12 óra tájban Pandur János tiszthelyettes remetemezői őrsparancsnok és Tóvári Károly próbacsendőrből álló járőrnek rendes szolgálat alkalmával Barlafalu községben K. H.-né a következő bejelentést tette: aznap reggel a családjával együtt elment templomba, ahol délig tartózkodtak. Eltávozásuk előtt úgy a lakásukat, mint a fűszerüzletüket bezárták. A lakásban senki sem maradt. Úgy 1 1/2 órákor Erzsébet nevű 18 éves leányát hazaküldte a lakásra azzal, hogy nézzen körül nem történt-e valami. A leánya hazament, de hamarosan megjelent újból a templomban és elmondta, hogy a lakóházuknak udvarfellelő szobaajtáját valaki befejeztette és úgy a szobában, mint a fűszerüzletben mindent összeforgatott. Leányával együtt azonnal hazasietett és utána né-

zett a hiányoknak. Megállapította, hogy az üzlethe-
lyiségben volt pénzes dobozból az olvasatlanul visz-
zahagyott pénz hiányzott. Hogy mennyi pénzt vi-
hetett el a tettes, nem tudja. Előadta, hogy a gya-
núja cigányokra irányul.

Az ügyben a nyomozást a járőr azonnal beve-
zette. A helyszíni szemle alkalmával megállapította,
hogy a tettes a gyenge fenyőajtót a testsúlyával
nyomhatta be, mert az ajtón egyéb feszítési nyom
és elváltozás nem volt felfedezhető. A szobában a
szekrény ajtaja ki volt tárva és a ruhák össze-vissza
voltak dobálva. Az üzlethelyiségben pedig szintén
össze volt forgatva minden, de nem hiányzott más,
mint a pénzes dobozból a pénz.

A részletes helyszíni szemle alkalmával sem le-
hetett olyan nyomokat, vagy elváltozásokat találni,
amelyekből a tettes személyére lehetett volna kö-
vetkeztetni.

Nyomozás közben egy barlafalui lakos közölte
a járőrrel, hogy aznap délelőtt Remetemező község-
ben is betörték S. M. lakására, de hogy mit vittek
el, azt nem tudja. Egyidejűleg az őrsről Sasvári
János csendőr is küldött egy szolgálati jegyet, mely-
ben jelentette, hogy 1940. október 12-én délelőtt S.
M. remetemezői lakos, hentes a lakóházának udvar-
felőli ablakát betörte, azon keresztül a lakásába
ment és onnan egy 35×60 cm nagyságú barnaszínű
kézbőröndöt, egy öltöny új kávébarna férfiruhát,
egy barna pantallót, egy pár magasszárú férfiba-
kanesot, 2 darab papír 5 pengőst, 3 darab 20 fillé-
rest és ismeretlen mennyiségű román pénzt ellopott.
A sértett előadása szerint a gyanúja cigányokra
irányul, mert ezen a vidéken román uralom alatt
csak azok szoktak lopni.

A járőr véleménye ezzel szemben az volt, hogy
mindkét lopást valami idegen csavargó követ-
hette el.

Sasvári Sándor csendőr Csondor Kálmán csend-
őrrel magát az ügy nyomozására szolgálatba vezé-
nyelte. Ezzel a járőrrel Pandur tiszthelyettes kül-
dönc útján az érintkezést felvette és vele szemben
intézkedett, hogy a tettest idegen csavargó szemé-
lyében keresse, aki még a közelben tartózkodhatik.
Pandur tiszthelyettes ezt tartotta sürgősebbnek,
mert a gyanúsítható cigányokkal szemben a nyo-
mozást később is lehetett folytatni, mivel azok az
örskörletbe valók.

Sasvári Sándor járőrvezető és Csondor Kálmán
csendőrökből álló járőr az őrsparancsnok parancsára
a Szamoson átvezető komphoz ment és felhívta ott a
kompot kezelők figyelmét, hogy aki nem helybeli
egyén, tartóztassák fel a járőr újbóli megérkezéséig.
Utánna a járőr visszament a községbe, ott kerékpá-
rokat kértek kölcsön és a műutat Szamosveresmart
község felé kutatták át, míg az őrsparancsnok a
másik járőrrel Papbikó felé kutatta át az útvonalat
és az idegeneket igazoltatta.

Sasvári Sándor csendőr járőrvezető és Csondor
Kálmán csendőrből álló járőr aznap 13 óra tájban
érkezett meg Szamosveresmartra, ahol érdeklődtek
idegenek után, de senki sem tudott mondani sem-
mit; ezért tovább mentek és útközben a műuton egy
bőröndöt cinelől egyént értek utol, akit igazolásra
szólítottak fel.

Az igazoltatott egvén G. J. isaszaesi lakos volt,
aki magát egy Kolozsváron kiállított bejelentő lap-

pal igazolta. A nála volt bőröndre vonatkozólag azt
adta elő, hogy abban Kolozsvárról a ruháit és ba-
kanesát szállítja haza Isaszaesra, mivel azonban
pénze nincs, az utat kénytelen gyalog megtenni.

Mivel a nála volt bőrönd és ruházat az S. M. re-
metemezői lakostól lopott holmival azonosnak lát-
szott, a járőr kijelentette az őrizetbe vételét azzal,
hogy az őrsre előfogja vezetni. Ez ellen nevezett
tiltakozott és megmaradt ama állítása mellett, hogy
a saját ruháit és bőröndjét viszi magával és nem
lopott holmit; ártatlan.

G. J. a járőrrel való beszélgetés közben az árok
szélén állva valamit leejtett. A koppanásra a járőr
felfigyelt és kérdezte tőle, hogy mit dobott el. G. J.
tagadta, hogy valamit eldobott volna. A járőr
azonban az árokpartot átkutatta és a füves rész
között egy zsebkendőbe kötve magyar és román
pénzt talált.

A gyanúsított akkor is azt állította, hogy azt
nem ő dobta el és nem is az övé, lehet, hogy valaki
ott üldögélt és a zsebeiből kiesett. A járőr állította,
hogy látta, mikor eldobta, de az tovább tagadott.

A gyanúsítottat a járőr, a nála volt tárgyakkal
együtt, az őrsre kísérte, ahol a bőröndöt és ruhákat
S. sértettnek felmutatta, aki azokban a saját hol-
miját ismerte fel. A gyanúsított erre a remeteme-
zői betöréses lopást beismerte. A pénzre vonatko-
zólag azt adta elő, hogy azt tényleg ő dobta el, de
az az övé. Mint fűszerkereskedő Kolozsváron kereste.
Azért dobta el magától, mert arra gondolt, hogy ha
a járőr pénzt nem talál nála, a bőrönddel és ruhák-
kal együtt tovább fogja engedni.

A járőr azután a remetemezői kompkikötőt ér-
tesítette, hogy a tettes megkerült, tehát, ha vannak
idegenek, azokat is átszállíthatják.

Pandur tiszthelyettes a gyanúsítottal alibitiga-
zoltatott, de az ellogadható módon az alibjét iga-
zolni nem tudta, majd a részletes kikérdezése alkal-
mával a barlafalui betöréses lopást is beismerte.

Előadta, hogy Kolozsváron volt alkalmazásban
mint fűszerkereskedő segéd és a munkáját 1940 ok-
tóber 11-én otthagya és onnan gyalog elindult az-
zal, hogy Máramarosszigetre megy és ott vállal
munkát, hogy a családjához közelebb legyen. Az
utat gyalog tette meg. Barlafaluba érve, nagyon el-
fáradt, azért elhatározta, hogy betörés útján pénzt
szerez és vonattal utazik tovább. Tudta, hogy hosz-
szúnap van és ilyenkor a zsidók lakásai felügyelet
nélkül vannak.

A helyi viszonyokat ismerte, mert a román ura-
lom alatt ezen a vidéken volt 2 éven át román ka-
tona.

A lopás elkövetését a beismerés után a járőr és
bizalmi egyének jelenlétében éppen úgy bemutatta,
mint ahogyan a beismerésben elmondta.

A gyanúsítottnál a járőrök az összes ellopott
tárgyakat és pénzt megtalálták és ezenkívül egy ál-
kulesot is találtak nála. A gyanúsítottat a bűnjelek-
kel együtt az őrs tényvázlat alapján 1940 október
14-én a m. kir. kolozsvári honvéd törvényszék mára-
marosszigeti kirendeltségének adta át.

A gyanúsított az átadása előtt odanyilatkozott,
hogy kiszabadulása után nem követ el többé lopást,
mert a magyar csendőrök igen gyorsan elfogják a
tettest, nem ér rá még a lopott pénzt sem elkölteni.

A nyomozás sikerének egyik feltétele a gyorsaság. A kiderítés ezen mulott. Helyesen járt el az őrsparancsnok, midőn abból a feltevésből kiindulva, hogy a tettes idegen csavargó, kézrekerítésére a szükséges célszerű intézkedéseket azonnal megtette.

Azt a helyet, ahol az elfogás vagy őrizetbevétel történt, mindig át kell kutatni. Ott elrejtett vagy eldobott bűnjelleggel ugyanis mindig lehet számolni. Az átkutatásra ebben az esetben akkor is szükség lett volna, ha a járőr történetesen nem veszi észre, hogy az igazoltatott egyén valamit eldobott magától.

II.

1940 október 14-én B. L.-né remetemezői lakos az őrsön feljelentette, hogy 14-re virradóra a lakásuk padlásának ajtaját ismeretlen tettesek feltörték és onnan füstölt szalonnát és gabonát 40 pengő értékben elloptak.

A gabonát biztosan 14-re virradóra vitték el, mert előző nap a padláson volt és látta, hogy megvolt. A szalonnára vonatkozólag nem emlékszik határozottan.

Gyanuja nincs senkire.

Az ügy nyomozására Márton József törzsőrmestert, Sasvári Sándor csendőrt és Tóvári Károly próbacsendőrt vezényelte ki az őrsparancsnok.

A járőr a helyszínen 15-én reggel megjelenve, megállapította, hogy a lakóházat körülvevő deszkerítés mellett elmosódott bocskor- és bakancsnyomok voltak láthatók. Kiöntésre nem voltak alkalmasak.

A lakóház padlásajtáig a falon sáros foltok voltak, amiből arra lehetett következtetni, hogy a tettesek többen lehettek és egyik a másikat segítette fel a padlásra. A padlás ajtaján feszítési nyomok nem voltak láthatók. A gyenge fenyőfa ajtót a tettes a testsúlyával nyomhatta be.

A helyszíni adatokból a járőr arra következtetett, hogy a bűncselekményt olyan egyének követhették el, akik tudtak arról, hogy sértett a szalonna készletét és gabonáját a padláson tartja. Ezért a tettest helybeli egyének között kereste.

A lakosság között puhatolt, hogy kik hordanak bocskort, mire azt a választ adták a községben lakó megbízhatóbb emberek, hogy a lakosságnak kétharmada bocskort, egyharmada pedig bakancsot szokott viselni. Ezen tehát nem lehetett elindulni.

A járőr azután az üzleteket és koreszmákat járta le és érdeklődött, hogy nem akartak-e szalonnát és gabonát eladni, de az üzletesek és koreszmárosok nemmel válaszoltak. Azután érdeklődött a koreszmárosoktól, hogy kik tartózkodtak 13-án este a koreszmájukban, ki milyen italt és mennyit fogyasztott, ki maradt adós a koreszmárosnak, ha adós maradt, már rendezte-e az adósságát.

A járőr érdeklődésére az egyik koreszmáros elmondta, hogy 13-án este 9 óráig S. Lajos és B. Dezső a koreszmájában tartózkodtak és 6 deci pálinkát fogyasztottak el. A pálinka árával, mivel pénzük nem volt, adósak maradtak. S. Lajos azt mondta, hogy másnap majd kifizeti. Másnap, 14-én koreszmájában megjelent és a pálinka árát tényleg kifizette. A fizetésnél 100 leu román pénzt adott, amiből a visszajáró összeget visszaadta neki.

A járőr S. Lajost előkerítette és bizalmi egyének jelenlétében alibit igazoltatott vele, de az a hozzá-

tartozókon kívül mással az alibijét elfogadható módon igazolni nem tudta. A pénz holszerzésére vonatkozólag azt adta elő, hogy V. Károly lakostól kérte a 100 leut kölcsön. V. Károly előadta a járőrnek, hogy tőle már a lopást megelőzőleg kért kb. egy héttel 100 leut.

A járőr a községházára kísérte B. Dezsőt is. S. Lajos és B. Dezső először tagadni próbáltak, de azután beismerték, hogy a lopást együtt és közösen követték el.

A lopott holmit elvitték S. Józsefhez, akinek akkor éjjel el is adták. A lopott áruért 700 leut kaptak, amelyen megosztottak. S. Józsefnek megmondták, hogy a szalonnát és búzát lopták. A gyanúsítottak beismerése után a járőr S. Józsefet is kikérdezte, aki tagadta, hogy része lett volna a bűncselekményben. Tagadta azt is, hogy neki bárki bármit adott volna el. A járőr aztán S. József lakását átkutatta, ahol a lopásból származó szalonnának kétharmadát és a zsákot a búzával együtt megtalálta. Ekkor S. József is beismerte a bűncselekmény elkövetését.

A gyanúsítottakat a járőr elfogta, mivel azok a lakosság bemondása, valamint a saját beismerésük szerint is Romániába készültek elköltözni s őket a máramarosszigeti honvéd törvényszéknek átadta.

A tolvaj élvezni akarja a cselekménye gyümölcsét, tehát költekezik. Faluhelyen nem nehéz a megtörtént lopás után kipuhatolni, hogy ki költekezik azóta valamilyen formában. Ez eredményezte a leírt esetről is a sikert.

HALOTTAINK

Szák János irodai alhadnagy 1940 október 25-én, Nagyváradon gyomorátífúródás és hashárgyulladás következtében meghalt. 1909 április 1-től szolgált a testületben, utoljára a debreceni kerületnél. Kitüntetései: M. Br. É. É., Háb. e. é. kard és sisakkal, Osztr. h. e., Bolg. h. e., I. oszt. leg. kat. szolg. jel.

Nyugállományu bajtársaink közül meghaltak:

Czeglédi Pál tiszthelyettes (IV. ker.), 1884—1899-ig szolgált,

Kellessy Gábor tiszthelyettes (I. ker.), 1899—1922-ig szolgált.

Kiss István tiszthelyettes (V. ker.) 1896—1920-ig szolgált,

Nagy Bertalan II. törzsőrmester (VII. ker.) 1923—1938-ig szolgált a testületnél.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Az őrs

tagjai, messze az otthontól úgy határoztak, hogy ha már nem tehetik le virágjukat szeretteik sírjára halottak napján, megjelennek a felszabadult erdélyi község egyik sírjánál, egyik bajtárs édesanyja sírjánál és annál gyujtanak világot az emlékezésnek... A bajtárs, amint űk is, messze van a legszebb sírtól, a szolgálat, mint űket, azt is, máshová rendelte...

Az őrs tagjai kimentek délután a sírhoz, hazagondolva, csendben, szeretettel telt szívvel letértek a régi sír mellé és szóltanul nekiláttak rendbehozásához. Estére a sírdombocskát tiszta lett, csak a fekete hantok fénylettek azon. Azután egyik bajtárs koszorút kötött mezei virágból, körülzúszta ezt tölgylevéllel és letette csendben a sírkő tövébe. Majd, hogy leszállt a sötét, gyertyák kerültek a dombocskára szélére, sorjában és az őrs hat embere, egyik Zalából, másik Nyírségből, egy lélekkel csukta össze két keze ujjait, lehajtotta fejét és bizonyára ilyen gondolatokkal nézett a szívforma lángocskába:

... Az én anyám is... Valaki ott is van, az ő sírjánál... Az anyám, az anya... csodálatos, legszebb ajándéka a Teremtésnek, mindenütt egyforma: magát felégető szív, mindentodaadás, élő aggodalom... Valami seb mindig a szívén, ha csak annyi is, hogy... de messze a fiam... Az én anyám most felülről ide mosolyog, érzem, mert melegebb a szívem...

Ezek a gondolatok zsongták körül az idegen és mégsem idegen sírt tisztán, égi tisztán, mint a május reggeli illatár, az arany nap és a benne boldog madárka csengő dala, az ő imádsága...

Az őrs, a czegei őrs, nagyon szépen üdvözölte a visszatért magyar sírokat. Milyen igaz bajtársak űk, akiknek kezeit ezért melegen megszorítjuk.

B-y.

Lapunk legközelebbi számát nem december 15-én, hanem a karácsonyi ünnepekre jelentetjük meg.

A csendőrség berendezkedése Erdélyben. Vitéz Vadász István ezredes, a belügyminisztérium csendőrségi osztályának vezetője egyes szakeladók kíséretében november hó folyamán repülőgépen Erdélybe utazott. Útjának célja az erdélyi csendőrpáncsnokságok végleges szervezetének körülményeiről tájékozódás, főleg pedig anyagi szükségletek biztosítása volt. Az erdélyi kisparosság és részben a gyárpar

nagyarányú munkához jutott 4000 próbacsendőrrészsére szükséges ruházat és felszerelési cikkek megrendelése s a lakatnyák berendezéseinek elkészíttetése és az épületek helyreállítása révén.

Csendőrlaktanya avatása Péten.

A szombathelyi III. csendőrkerület területén a a folyó évben immár másodszor avattak korszerű csendőrlaktanyát. A Veszprém közelében levő Pétygyártelepen, a gyártelep vezetősége által létesített csendőrlaktanya 1940 november 3-án adatott át ben-sőséges ünnepély keretében rendeltetésének.

Az ünnepségen, melyet az őrs legénysége és a gyártelep vezetősége együttesen rendezett, megjelent vitéz Poltáry Vilmos ezredes ezredesi parancsnok, Tóth Ernő alezredes osztályparancsnok, Hajdu Endre őrnagy szárnyparancsnok, Madacsay Béla százados nyomozó alosztályparancsnok; a laktanya előtt a gyártelep levante díszszakasza és zenekara várta az érkező vendégeket. Megjelentek a gyár-

telep tisztviselői és munkásai, és Birtalan Lajos igazgató, aki a csendőrség képviselőjének rövid üdvözlése után meleg szavak kíséretében adta át az épületet rendeltetésének.

Azután vitéz Poltáry ezredes köszönte meg a gyártelep vezetőségének áldozatkészségét, amellyel az, az őrs laktanyát — valóságos kis palotát — felépíttette. Köszöntötte a munkásokat, akik részesei voltak az építkezésnek, majd az őrs tagjait üdvözölte, mondván: — Ti pedig éreztétek magatokat jól új otthonotokban, legyetek büszkék portátoakra, tartásotok azt mindenkor példás rendben és tisztaságban és maradjatok továbbra is méltóak a belétek helyezett bizalomra.

A beszéd elhangzása után a levantezenekar a Himnusz, majd más hazafias dalokat játszott, mi-alatt a vendégek az elhelyezést megtekintették. (A laktanyában a gázbiztos óvóhelyen kívül remek gyakorlóter, kuglipálya és kb. két holdnyi zöldsés kert is van, amellet, hogy kétszobás és fürdőszobás nős altiszti lakás is tartozik hozzá.) A laktanya megtekintése után a csendőrlegénység jóízű pörkölttel és pogácsával vendégelte meg a „Csendőrotthon” felépítésében szorgoskodó munkásokat.

Fegyverhasználat. A dombovári vasuti őrs állománya-ba tartozó Rózsa János csendőr november 17-én 23 órakor szol-gálaton kívül, Deli Jenő kapospolai lakos ellen kardfegyvert használt. A fegyverhasználat azért történt, mert Rózsa

csendőr kerékpáron eltávozásról a laktanyába igyekezett bevonulni, mely alkalommal az úton haladó Deli és 10–15 társa a kerékpáron haladó Rózsa csendőr elől nem tértek ki, mire Rózsa csendőr és Deli között szóváltás keletkezett. Ez alkalommal Deli Rózsa csendőrrel szemben támadólag lépett fel, mikor is Rózsa csendőr mellén a köpenyt megragadta és kardját el akarta venni. Rózsa csendőr kardjával Delinek jobb halántékára vágott. Deli sérülése 20 napon túl gyógyuló. Rózsa csendőr nem sérült meg.

Fegyverhasználat. A fűzesabonyi őrs állományába tartozó Kovács György törzsörmeister november 22-én 1/23 órakor szolgálaton kívül, kerékpáron lakására ment, amikor Fesztrenka Ferenc fűzesabonyi lakos megtámadta. Nevezett ellen Kovács törzsörmeister kardfegyvert használt. A fegyverhasználat következtében Fesztrenka balkézfejeének mutató- és gyűrűsujja között sérült meg. A sérülés 14 napon túl, de 20 napon belül gyógyuló. Csendőregyén nem sérült meg.

Kényszerítő eszköz alkalmazása. A jászapáti őrs állományába tartozó Réz István őrmester november hó 17-én 11 óra tájban szolgálaton kívül, a Hősök terén, a községi vendéglő előtt 3 egyént felszólított, hogy ne állják el a járdát a vendéglő bejáratánál. A felszólításra 2 egyén eltávozott, míg a 3-ik ahelyett, hogy a felszólításnak eleget tett volna, Réz őrmesternek pusztá kézzel neki támadt. Réz őrmester Tomlit felölelte, majd kardot rántott és bekísérte a község házára. Tomlit a kivezényelt járőr elfogta és a helybeli kir. járásbírósnak átadta.

Hogyan történt? 1940 november hó 19-én a dorogi őrs járőre Patakfalvi Márton és Kampfl Katalin dorogi lakosokat betöréses lopás miatt elfogta. Nevezettek november hó 20-án a dorogi őrsről megszöktek.

Csendőr-gyűrű.

Versenyleadataink nyerteseinek jutalmazására különféle értékes, hasznos és szép tárgyakat szereztünk be. Legújabbban kiváló kivitellű pecsétgyűrűket sikerült készítenünk, amelyre felhívjuk bajtársaink figyelmét s amelynek rajzát itt közöljük. Természetesen a rajz nem mutathatja a maga szépségében ezt a gyűrűt, amely ezüstből és teljes aranyozással készült, a gyűrűpánt mindkét oldalán, a betűmezők alatt domború kivitellű tollaskalapos

csendőrfejjel. Az is célunk volt, hogy azoknak a bajtársainknak, akiknek nincs még meg az előírt pecsétnyomójuk, megkönnyítsük annak beszerzését, és hogy valóban jó anyagú, tetszetős kivitellű gyűrűt vásároljanak pénzükért. A gyűrű ára betűvéséssel együtt 15 P. A rendelésnél meg kell írni az újbírságot is, amit milliméterben kell kifejezni, azonkívül meg kell írni azokat a betűket is, amit a rendelő a gyűrűbe vésetni kíván. A rendeléseket a szerkesztőség továbbítja. A gyűrű ára három havi részletben is fizethető.

Honvédségi Közlöny. 36. szám. Személyes ügyek. Dícséret: A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úr Okirati dícsérel elismerésben részesítette Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához történt visszacsatolása

alkalmából, az átlagos kötelességteljesítésen túlterjedő munkásságával kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért: *nemes udvardi és kossuthi Kossuth József alezredest.* A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirati dícsérel elismerésben részesítette Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához történt visszacsatolása alkalmából, az átlagos kötelességteljesítésen túlterjedő munkásságukkal kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeikért: *vitéz Pásztóhi Ernő alezredest, dr. Dobolyi Lajos, Hanthay Károly, Cserfay Ferenc, Örendy Norbert, Zalassy Ferenc, Fejér Károly, Nemesmonostory Jenő és Mariska György őrnagyokat, Gencsy Géza, vitéz Biró József, Bakonyi István, Takács József I. és vitéz Borgóy János századosokat és dr. Declava Dénes főhadnagyot.* — A m. kir. honvéd Vezérkar Főnöke Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához történt visszacsatolása alkalmával, az átlagos kötelességteljesítésen túlterjedő teljesítményükkel szerzett érdemeik elismerésül az alább felsoroltaknak okirati dícsérel elismerését fejezte ki: *Lugosfalvy István alhdgy., Szombathy Márton alhdgy., Jenei Péter alhdgy., Mátra József thts., Kozma József I., Vidi István, Ungi Mór, Gombos Gyula thts., Pándi József, Fekete József, Pető Károly, Páncél Adám és Fülöp Dénes törm., Lovas Ferenc, Balogh Péter őrm., Gönczi Ferenc, Király István, Bárdos Kálmán eső.*

Nemesség elismerése: A m. kir. belügyminiszter úr Kádár Gyula-András m. kir. csendőr g. alezredes régi magyar nemességét igazolta.

Csendőrségi Közlöny. 23. szám. Szabályrendeletek. A m. kir. csendőrség rangosztályba soroló havidíjasainak, legényeinek állományú egyéneinek és egyéb polgári alkalmazottainak illetményei, továbbá a csendőrségi ellátásban részesülők ellátási díjai. Lakáspénzosztályba sorozása a visszatért keleti és erdélyi országrészek helységeinek. Nemténylges viszonyba visszahelyezettek fegyelmi fenytetésénél követendő eljárás. — **Ötözet módosítása a csendőrségnél.** Havidíj és csendőrségi pótdíjfokokozatokba való besorolás, valamint korpótdíj odaítélése a csendőrség tisztjei részére.

Román katonai repülőgép kényszerleszállása. November 21-én 12 óra 30 perckor, Csíkszentmiklós és Csíkborsóva községe között elterülő réten egy tartalékos román főhadnagy által vezetett lengyel vadászipülőgép kényszerleszállást végzett. A pilóta állítása szerint Brassóba akart repülni, de eltévedt és benzinhány miatt le kellett szállnia. A repülőgépet őrizetbe vették. A pilótát a szépvízi járási katonai parancsnokság vette át.

A kihágások és felsőbírósi határozatok. Írta: *Tusnádi Éltés Gyula dr.* egyetemi m. tanár, a Kihágási Tanács büntetőbírája. A törvényekbe és miniszteri rendeletekbe ütköző kihágások, döntvényekkel és magyarázatokkal. I–II. kötet, összesen 1085 oldal. Teljes vászonkötésben csendőröknek kedvezményesen 16 pengő és 82 fillér postaköltség. Fizethető négyhavi részletben is befizető lapokkal. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, XI., Fadrusz-utca 4. IV. 2.

Párbaikódex kiadása. A m. kir. honvédség és csendőrség részére rendszeresített A—46 jelzésű Beesületügyi Szabályzat folyó évi szeptember hó 1-én lépett hatályba. Az új Szabályzat lényeges változásokat tartalmaz, de különösen a lovagias ügyek levezetésével és befejezésével kapcsolatosan új eljárási szabályokat határozott meg. A lényeg változatlan maradt, de új formák szabályozták a lovagias ügyek katonai vonatkozású elintézését. A Sgardelli Párbaikódexet, mely eddig is különös figyelemmel volt a lovagias eljárással kapcsolatosan kiadott katonai rendelkezésekre, az új Beesületügyi Szabályzat alapján újra át kellett dolgozni. Egyelőre az egyedüli Párbaikódex, mely az új előírások szemelőtt tartásával készült. A Kódex 34 mintát tartalmaz és biztos támpontot nyújt a lovagias ügy helyes elintézéséért felelős megbízottak részére. Minden könyvkereskedésben kapható.

Paprikaország címen érdekes cikkeket közöl a Buvár novemberi száma a magyar paprika termeléséről és feldolgozásáról. Nemes Suhay Imre a székely határvidékről, László Magda az imprimé készítésről, Lenhossek Mihályné az öregsegről, Balkay László a mérlegekről és Dulovits Jenő a nappal szemben való fényképezésről írt értékes cikkeket. Meg kell még említenünk Hankiss János és Erdélyi Gizella írásait. A tudomány műhelyéből rovatban számos kis cikk és a Buvár szellemi sportja egészíti ki a szép kiállítását folyóiratot. A Buvár Cavallier József szerkesztésében és a Franklin Társulat kiadásában jelenik meg.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidék-köz 5. sz. 2. és Dél József ny. tiszthelyettes Rákosszentmihály, József-u. 74.

Ki tud róla? Kiss János volt sárkányi (Fogarasi m.) esendőr járásparancsnokot keresi sógora, az Aradról menekült Kovács Géza. Címe: Nagyvárad, I. sz. menekült tábor. Horthy Miklós-út 26. Aki tud valamit Kiss Jánosról, közölje a megadott címen.

SZEMÉLYI HIREK.

Elöléptek: a budapesti I. kerületben: Alhadnagyokká: Dr. Zádor Antal, Simon Lajos, Dági Lajos, Fogarasi József, Fenyővári Károly, Gémesi István, Csizmás Piskál, Beresényi Árpád, Soós János, Orosz Mihály tiszthelyettesek. Tiszt-helyettesekké: Olaj Lajos, Cselényi József, Nagy Lajos törzs-ormester vizsgázottak, Papp Károly, vitéz Tajthy Gáspár törzsormesterek. Törzsormesterek: Málnás József, Pálfalvi Lőrinc, Pásztor József II., Nagy Kálmán, Pálházi János, Nyitrai László, Tömöri Gyula, Lengyel Antal, Pusztai Béla, Oszkó István, Dicső Mihály őrmesterek. Őrmesterek: Dósa György, Pénzes János, Nyitra Mihály, Szőke Illés, Csontos Kálmán, Sipos Miklós, Reményi Ferenc, Polgár László, Turcsányi István, Tardi József, Molnár Gábor I., Maros Mihály, Sárközi Mihály, Tóth Károly, Szűcs Balázs, Kolozsvári András, Papp Mihály, Urbán Gyula esendőrök. A székesfehérvári II. kerületben: Alhadnagyokká: Benkő Lőrinc, Nyitrai József, Horváth-Kalmár Lajos, Székely-Ábrahám Lőrinc, Bertalan Lajos, Őri Gábor, Baksai József tiszthelyettesek. Tiszt-helyettesekké: Dencsházi Ferenc, vitéz Tatár Balázs törzs-ormesterek, Törzsormesterek: Borbély János, Varga Vendel, Szivós János, Kollár István őrmesterek. Őrmesterek: Csizmazia István, Szatmári Ferenc I., Páncél István, Danes István, Márton Lajos, Kovács Albert, Takács Endre, Pintér Antal, Pataki János I., Szabó Lajos I., Szita József, Kozma Mihály, Végh Zsigmond, Kozma István, Sümegh József esendőrök. A szombathelyi III. kerületben: Alhadnagyokká: Kolozsvári Gyula, Kun Miklós, Sipőcz Győző, vitéz Varga József X., Gábor Lajos tiszthelyettesek. Tiszt-helyettesekké: Ferencz Máté törzsormester vizsgázott, Magyar Mihály törzsormester, Pálfi József számvivő törzsormester. Törzs-ormesterek: Horváth Mihály III., Czimer János, Harecz József, Szombath Gyula őrmesterek. Őrmesterek: Csizmazia József, Sulyok József, Magyar József II., Biró János I., Nagy Antal, Tóth Gyula I., Forrai Domokos esendőrök. A pécsi IV. kerületben: Alhadnagyokká: vitéz Diószegi Imre, Péter Jenő tiszthelyettesek. Tiszt-helyettesekké: Szigeti Antal,

Kovács Péter törzsormester vizsgázottak, Vajda József II. számvivő törzsormester. Törzsormesterek: Noé János, Katona Ferenc, Ágoston János, Simon Márton, Csaba Ferenc, Kaposi Béla, Tóth Imre III., Hegyi István, Dinnyés József, Deák Vendel őrmesterek. Őrmesterek: Alpár József, Babos Lajos, Kovács István VII., Hajas Gábor, Kerkai Sándor esendőrök. A debreceni VI. kerületben: Alhadnagyokká: Kulcsár Imre, Bálint András, Balázs András tiszthelyettesek. Törzsormesterek: Kulcsár Miklós, Erdélyi Antal, B. Kovács János, Temesvári István, Nagy Sándor I., Rónás Dániel, Nagy Sándor II., Szemerédi Gergely, Balogh István I., Tóke Lajos őrmesterek. Őrmesterek: Kovács Gábor, Karikás Mihály, Póti József, S. Varga Károly, Harmati János, Szendi Sándor esendőrök. A miskolci VII. kerületben: Alhadnagyokká: Szekeres István I., Szelei Pál, Pálhidai Győző tiszt-helyettesek. Tiszt-helyettesekké: Bodó Kálmán, Zámboi József törzsormester vizsgázottak, Kovács István I., Boros János törzsormesterek, Szőke János, Szabados Sándor I. szám-vivő törzsormesterek. Törzsormesterek: Bodnár József, Komáromi József, Deák János, Kalocsai István, Majoros Imre, Győri Péter, Biró Balázs, Fekete István, Sári Imre, Uti József, Kovács György őrmesterek. Őrmesterek: Varga László, Timár Lajos, Harmati András, Pálmai György, Máté Ferenc, Bérczes István, Tornyi Antal, Sövényi Ferenc, Hargitai Pál esendőrök. A kassai VIII. kerületben: Alhadnaggyá: Szanádalfi Péter tiszthelyettes. Tiszt-helyettesekké: Pál András, Rozsnyai György, Udvardi György, Medgyesi Lajos I., Molnár Pál, Magócs József, Pándi József, vitéz Tóth János, Békefi József, Duczai István törzsormester vizsgázottak, Makó István számvivő törzsormester. Törzsormesterek: Fazekas János II., Biró Imre, László Lajos, Fenyves Lajos, Kállai József, Háló Sándor, Jeges János, Harmath Márton, Boros László, Pető Imre, Zombori István II., Várnagy István II., R. Lengyel Péter, Nemes-Kiss József III., Sáfár Pál, Szoboszlai István I., Kolozs Sándor, Erdei Imre, Lakatos Miklós II., Berényi Lajos, Horváth Lajos II., Csák Béla, Takács István II., Mike Sándor őrmesterek. Őrmesterek: Tálos László, Fodor Lajos, Pataki Sándor, Pete László, Bálint Adolf, Vas István, Bodnár István, Tóth Győző, Gere Gábor, Király Sándor, Kiss István II., Bere Lajos, Vajk Géza, Perlaki Imre, Barta András, Buruncz Lajos, Kosztolányi János, Mogyorós Gál, Párdi Sándor, Felföldi István esendőrök.

Óra, Ékszer-

ÁRU NAGY RAKTÁR **BALINT ISTVÁN**
PÉCS. (SZÍNHÁZZAL SZEMBEN)
SZAKSZERŐ JAVÍTÓÜZEM CIGÁRIKÉZELÉSI ÜZEM

BÜTORAIT

SZAKEMBER TÖLVÁSÁROLJA
SUHANESZ L.

KÁRPITOS ÉS BÜTORÁRU CSARNOK
ARANYEREMEL TÖBBSZÖRÖSEN KÜNTETVE
NYÍREGYHÁZA, VAY ÁDÁM-U. 4.

SZEMÜVEGEK, LÁTCSÓVEK, FENYKÉPEZŐGÉPEK és KELLÉKEK

legelőbban
besszerezhető **BARNA ANDOR**

látterspecialista. M. Kir. Honvédség, Mabl. Otha. Hév. Posta stb.
szerződéses szállítója, optikai és fotoszaküzletében. Budapest,
VI., Andrássy-út 26. Telefon: 516-546. (Operaház mellett) Videkre
készséggel küld áránálantot foto vagy látcsó árjegyzéket.

MOST JELENT MEG!

A m. kir. Honvéd Térképészeti Intézet

ZSEB-ATLASZA

32 old. térkép. Ára csak 50 fill. Az összeg bélyegben is beküldhető. Bérmentes szállítás.

KÓKAI LAJOS

Budapest, IV., Kammermayer K. -u. 3.

SAPKA

különlegességek és felszerelési cikkek

Baross-tér 4. szám, a
Keleti p.u. közelében.

Szíves támogatást kér

HOKSÁRI JÓZSEF

Elöléptetéséhez gratulálunk!

További gyors előrehaladást és eredményes munkát kívánunk Önnek, amelyben megbízható, hűséges munkatársa lesz Önnek Continental írógépünk, melyet mérsékelten szabott, kedvezményes árban, kényelmes részletfizetésre is megvásárolhat.

GOÿ és KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-utca 11.

Akkumulátorok

Szárazelemek

minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 424-532.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,

A m. kir. Csendőrség szállítója

Írógépek, sokszorosító és számológépek kedvező részletfizetési feltételekkel. Bemutatás vidékre is. Régi gépek becserelése. Kérjen ismertetőt.

SZILÁGYI írógépüzlet, Budapest, VII., Csengeri-u. 6.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: Birkás János, Kocsis András, Nyitrai József, Pálfi István, Virág Béla tiszthelyettesek, őrsparancsnokká: Szabó József IX., Bódis Pál, Koronkai József, Petre Mihály, Nagy János, Csaba Gyula, Csapó Sándor I. törzsőrmesterek ideiglenes őrsparancsnokká; a pécsi IV. kerületben: Csordás János tiszthelyettes őrsparancsnokká; a miskolci VII. kerületben: Dudás Mátyás, Danyi Sándor tiszthelyettesek őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Pál András, Rozsnyai György, Udvardi György, Medgyesi Lajos I., Molnár Pál, Békefi József, Pándi József tiszthelyettesek őrsparancsnokká; Juhász József V. törzsőrmester vizsgázott ideiglenes őrsparancsnokká, kinevezettek.

Véglegesítették: a miskolci VII. kerületben: Kiss Béla csendőrt a próbaszolgálati idő letelte után.

Vitézzé avatás: a kassai VIII. kerület állományába tartozó Pásztor (File) Gábor törzsőrmestert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága vitézzé avatta.

Házasságot kötöttek: Dr. Martélyi István főhadnagy Lach Klára-Irén úrhölgygel Kassán; a budapesti I. kerületben: Homolya Sándor tiszthelyettes Protrovszky Erzsébettel Sas-halmon, Elekes István őrmester Konye Erzsébettel Kámon; a székesfehérvári II. kerületben: Németh Imre I. tiszthelyettes Németh Máriával Tatán, Németh Miklós őrmester Hanler Máriával Székesfehérváron, Tölgyesi Mihály őrmester Törő Máriával Sárszentmihályon, Simon Gyula őrmester Kontra Juliannával Gyurón, vitéz Fekete Gyula őrmester Kovács Teréziával Oroszváron, Bérczes Géza őrmester Ozigányik Szidóniával Sós-kuton, Horváth György III. törzsőrmester Galavics Annával Lővön, Kovács Gergely törzsőrmester Tóth Irénnel Téten, Balogh Ferenc őrmester Klein Emmával Vilányban, Nyitrai Imre őrmester Gubacsi Eszterrel Fülöpszálláson, Soós Ferenc törzsőrmester Raufschneider Rózsával Balatonkilitin, Németh Sándor I. őrmester Remete Máriával Bánhidán; a debreceni VI. kerületben: Bognár László tiszthelyettes Végh Margittal Csornán; a miskolci VII. kerületben: Vajda János törzsőrmester Antal Máriával Csányoszáron, Putnok István csendőr Fekete Maria-Margittal Mezőkeresztesen; a kassai VIII. kerületben: Vértés György tiszthelyettes Csányi Veronával Dunaszekesén, Ádám Antal őrmester Puskás Teréziával Paszabon, Bakó József tiszthelyettes Együd Margittal Budapesten, Erdős Jenő törzsőrmester Domanyik Annával Rácalmáson, Papp Sándor II. őrmester Toka Piroskával Nagykállón, Horváth Lajos II. őrmester Takács Katalinnal Esztergomban.

Született: Nemes Tanczos Ferenc főhadnagy feleségének Emőke-Mária leánya; a budapesti I. kerületben: Marton József őrmester feleségének György fia, Barabás Ferenc tiszthelyettes feleségének Borbála Klára leánya, Szilágyi Sándor tiszthelyettes feleségének László fia, Imrei József tiszthelyettes feleségének Ibolya leánya, Hegedüs Tóbiás tiszthelyettes feleségének Katalin leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Antal Imre tiszthelyettes feleségének Imre Endre fia, Lakos József törzsőrmester feleségének Gyöngyi-Julianna leánya, Kara József törzsőrmester feleségének Olivér-János fia; a szombathelyi III. kerületben: Simon József II. tiszthelyettes feleségének József-Vendel fia, Pálfi József törzsőrmester feleségének Ilona-Katalin leánya; a pécsi IV. kerületben: Fehér Károly tiszthelyettes feleségének Zsófia-Erzsébet leánya, Tarnóczy János tiszthelyettes feleségének Erzsébet leánya, Gyimesi Imre tiszthelyettes feleségének Imre-Ferenc fia; a debreceni VI. kerületben: Szentmiklósi Péter törzsőrmester feleségének Elvira-Magdolna leánya, Cégény József törzsőrmester feleségének Magdolna leánya, Bódi Ferenc tiszthelyettes feleségének Lenke-Julia leánya; a miskolci VII. kerületben: Csábi Sándor törzsőrmester feleségének Ibolya leánya, Titkos József törzsőrmester feleségének József fia, Dávid Sándor törzsőrmester feleségének Zoltán fia; a kassai VIII. kerületben: Lóránt Ferenc tiszthelyettes feleségének Csaba-Ferenc fia, Varga István I. törzsőrmester feleségének Mária-Valéria leánya, Szalaknai Ferenc tiszthelyettes feleségének Ferenc-István fia, Pinczés Lajos tiszthelyettes feleségének Tamás-József fia, Papp Miklós tiszthelyettes feleségének Ilona leánya, Litkei Ádám tiszthelyettes feleségének Zsófia-Lujza leánya, Márton Mihály törzsőrmester feleségének Mihály-Miklós fia, Kecskeméti Mihály tiszthelyettes feleségének Béla-Ferenc fia.

Halálozás: Bérczes András tiszthelyettes József fia és Veronika leánya Hangonyon, Kertész Ferenc II. törzsőrmester Katalin leánya Debrecenben meghalt.

75. Jótékonycé.ú m. kir. államsorsjáték

Főnyeremény: 40.000 ar. pengő.

és még 21.320 nyeremény
312.000 pengő értékben.

Húzás december 5.-én

Sorsjegyárak:

Egész: P 3.— Fél: P 1.50

Kapható minden osztálysorsjegyfőárusítónál, valamint az összes dohánytőzsdékben.

EMERGÉ
a tökéletes gumiaruk védjegye!

 Magyar Ruggyantaárugyár R.-T.
Közel 50 éves gyártási tapasztalat

Igyunk Kneipp malátakávét!
Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

DOXA

**A TOKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVAJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.**

ÖGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBARAI

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási áteszsolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és felhasználóan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb hely-

ség nevét, vagy öljegyű számot választani. Aki jellegét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapra tegyék.

Hol vagy magyar igazság. Az 1. és 2. kérdésére nézve forduljon a községi jegyzőhöz. A vonatkozó rendeletek meg vannak ott. 3. Megismételjük 1939. évi 7. számunkban adott üzenetünket: a Szut. 69. p. megmondja, hogy a szolgálat végén a laktanyában töltött pihenő alatt is „szolgálatban, illetve őrszolgálatban állók”-ként jönnek tekintetbe a csendőrök. A 289. p. szerint pedig a pihenőhelyet csak szolgálati okból szabad elhagyni. Olvassa el a Pinczés Btk. 1556—1560. oldalain írtakat.

B. L., ny. törm., Tab. A most beküldött 2 pengővel előfizetése 1940. december 31-ig van rendezve.

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat és szárazelemeket gyártja:
NIFE akkumulátor és villamossági rt.
Budapest, IX. ker., Vaskapu-utca 20. szám.

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

25 gyertyalényes kezelésmentes lágyfényű világítás. Régi lámpáját átalakítjuk ismertető díjmentesen küld:

Aladdin RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA

Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Zoltán-u. 2. Tel.: 129-560. Sörgöncím: BRIKETT

Szénbányák: Tatobánya, Tokod, Dorog.

Mésztelepek: Felsőgalla, Hejőcsaba, Beremend.

Brikettgyár: Tatobánya.

Karbidgyár: Felsőgalla.

Portlandcementgyárak: Felsőgalla, Beremend, Nyergesujfal.

Szénlepárolótelep: Felsőgalla.

Bauxitcementgyár: Felsőgalla.

Ferrósilíciumgyár: Felsőgalla

Csipak József konfekciós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.

Epilka

Éz a mi **Írógépünk**

Vezérképviselet:

Bálint Sarolta

Budapest, Erzsébet krt 43. Tel.: 422-123.

Elsőrangú kivitel, nagy teljesítő képesség, méltányos ár.

A m. kir. csendőrség részére kedvezményes fizetési feltételek.

Kérje a gép díjtalan bemutatását.

S. J., nt. törm., Apátfalva. Igényjogosultsági igazolványt kérhet, ha megfelel az 1939. évi II. számunk 393. oldalán „A munka nemesít” jelige alatt közölt üzenetünk feltételeinek. Csúpan a tényleges szolgálati idő jöhet figyelembe.

Hernádvölgyi öreg csendőr. 1. A Háborus emlékérem megilleti, de kérnie kell. Utbaigazítást talál erre nézve lapunk ezévi 8. számának 269. oldalán „Piros, fehér, zöld” jelíges üzenetünkben. 2. Lehetségesnek tartjuk, hogy a közölt adatok alapján kegydíjban részesülhet. Kérelmét a Kormányzó Úr Ö Főméltóságához kell előterjesztenie és pedig, ha még szolgálati ideje alatt benyújtja, a Szolg. Szab. I. Részének 93. pontja szerint. Ha leszerelése után nyújtja be, akkor közvetlenül a Kabinetirodához. 3. Kérheti rangjának megállapítását a kerületi parancsnokságtól.

44.444. De Sgardelli Caesar ny. alezredes címe: Budapest, V., Perczel Mór-u. 4. — Dr. Sándor Tibor tart. főhadnagy címe: Budapest, XI., Horváth Miklós-út 11. A többi cím ismeretlen.

Székelyföld. Meg lesz.

J. Gy., volt nt. eső., Tiszaszentimre. Előjegyeztük, de sok reménye nem lehet.

Szöllőfürdő. Ilyen hiányos adatok alapján nem kereshetünk. Ismétlje meg a kérését és írja meg, hogy az illető mikor és hol szolgált.

K. J., volt eső., Dunavölgy. Forduljon a budapesti kerület törzsgazdasági hivatalához. Esetleg ott meg van.

Alag. Horgospataka Szolnok-Doboka megyében van. A község román neve Strámbu (kiejtése Sztrámbui), ami bizonyára azonos a keresett községgel.

Kiskolozs. Magyarország helységnévtárában (beleértve az elszakított területeket is) ilyen nevű község, vagy lakott hely nincs. Talán Kolozs-ról van szó (Kolozsvar mellett), esetleg Kiskolcs-ról. Utóbbi Szatmár megyében van. A kért adatokat a községi előjáróság tudná megmondani.

B. J., Demeeser. Magánúton nem szerezhető meg. Aki kárt tesz benne, az árát kell megtérítenie.

18.879. Ha közös vagyona, illetve közszerzeménye van külön élő feleségével, akkor közös megállapodás szükséges az örökbefogadáshoz, egyébként nem.

546. Hargita. Nem hinnénk, hogy a közölt ok akadályt képezne, de a döntésre nem mi vagyunk hivatottak.

Igazság. Kárba vesztett idő és fáradság olyasmin tűnődni, amin változtatni nem lehet. Már pedig, amit Ön fesseget, az ilyen. Ha egyszer nem felelnek meg a feltételeknek, akkor bele kell nyugodniok.

Szebb jövőt! A kegyelmi kérvényt annak idején az öv vegynek kell benyújtania a Kormányzó Úr Ö Főméltósága kabinetirodájába.

Fülöp J., ny. őrsv., Aranyos megye. A sérülési pótdíj iránti kérvényt 10 éven belül elő kell terjeszteni. Tekintettel azonban az Ön különleges helyzetére, kísérelje meg most a kérelmezést. A kérvényt H. M. úrhoz terjessze elő. Egyelőre ne csatoljon semmit hozzá.

Előre. A XIV. századból való bécsi Képes Krónika képei szerint a magyarok vörös zászló alatt harcoltak, a zászlót fekete karvaly (turul) madár képe díszítette. De látunk már ebben a Képes Krónikában vörös-fehér csíkos zászlót is. Vörös-fehér szín szerepel Nagy Lajos királyunk fegyverzetén is. A vörös-fehér-zöld színű is találkozunk már 1222-ben II. Endre egyik okmányán, melynek pecsétje ilyen színű színóron függ. Ilyen színőrt használnak a többi hivatalos helyek is az okmányokon s később a vegyes- és a Habsburg-házból származó királyok alatt általánossá válik. Eszerint Magyarország színeinek már akkor a vörös-fehér-zöldet tekinthetjük, bár a régi törvényekben erre nézve intézkedést nem találunk. Az 1848. évi XXI. t.-c. I. §-a a piros-fehér-zöld nemzeti színt visszaállítja régi jogaiba s úgy intézkedik, hogy nyilvános ünnepek alkalmával a középületeken és a magyar hajókon a magyar nemzeti lobogót kitűzzék.

Cs. I. Önnnek van igaza.

Nagymagyarországról. Megértjük nehéz helyzetét. Az említett nehézségekkel azonban sok bajtársnak kell megküzdnie és becsületükre válnék, példásan megállják a helyüket. Amint leveléből látjuk, képességei igen jók, úgy, hogy erős akarat-

ARCHÓ IRODAGÉPEK SZAK ÜZLETE

OLÁH MIHÁLY BUDAPEST, V., SZALAY-U 5/a Tel: 118-995

Az összes rendszerű író és számológépek és kellek raktáron Köztisztviselőknek nagy fizetési kedvezmény

BUDAPEST

Váci-út 98. T. *29-89-96

Külföldi testvérvállalatok Hindenburg 0 5 Witkowitz (Németország)

BERTALANNÉ

KERESZTÉNYBÚTORSZALON

Bábiók, ebédírók, kombinált szobák, konyhák, előszobák, kárpitok különlegességek FIZETÉSI KEZDVEZMÉNYEK! A RAROSS SZÖVETTERÉGI TAGJA

Vidékre ajánlatot küldök

Budapest, Rákóczi-út 82. I. em. Telefon 140 4001. Birtalan Árt. Árt. Árt.

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS új és használt ÍRÓGÉPEK

Nádor-utca 30.
Távbeszélő: 126-243.

Pallagi Jánosné

egyen és polgárisapka készítő mester

Budapest, VI., Eötvös-utca 30.

Óskeresztény iparos.

KLETT EDVIN

VÉSNÖKI INTÉZETE ÉS DOMBORNYOMDÁJA

Budapest, VII., Klauzál-u. 4. Óskeresztény cég!

Telefon: 139-128.

Postatákp. csekszám: 54.212.

tal a legjobbak közé küzdheti fel magát. Az őrsparancsnoki iskolát el kell végezniök, valószínű 1-2 hónap múlva kezdődik.

4444. Olvassa el a Cs.-20. Határozványok 81. pontját.

Macola. Előbbi szolgálata is beszámít, de ezt kérnie kell a kerületi parancsnokságtól. A jelzett igazolványt kérje onnan, ahová beadta, mert kérvényéhez csatolnia kell azt. Ha nem lenne meg, szerezzon be két tanu előtt kiállított nyilatkozatot olyan bajtársaktól, akikkel a cseh hadseregben együtt szolgált.

Szeged. 1. Hiába kérné. 2. Előterjesztheti kérelmét, összeg megjelölése nélkül. Hat gyermekére és szülőire Isten áldását kérjük. Bár ennyit nevelne fel minden magyar ember.

Tagyon. Szerezze be a kiadásait igazoló írásokat, a beszerző gépről árajánlatot és orvosi bizonyítványt s kérje a B. M. úrtól megfelelő segély kiutalását. Ha igazolódik ráutaltsága, lehet reménye.

Felvidék. Olyan utasítást nem talál a világon, mely minden kívánságnak, egyéni érdeknek és elgondolásnak eleget tudna tenni, így hát a Cs.-20. Határozványoktól se várja ezt. Amit azonban várhatunk tőle, azt meg is adja: az aránylag olcsó, tápláló és ízletes házi étkezést. Kérdésére egyébként a válaszuk a következő: a Cs.-20. Hat. 117. pontja szerint nős csendőrök is részt vehetnek ugyan a közétkezésben, mégsem válhatik rendszerre az, hogy a nős csendőrök csak olyankor étkeznek a közétkezés konyhájáról, amikor előzetesen meggyőződnek, hogy háromfogásos, vagy ínyükre való ebéd lesz. A közétkezési bizottság elnökének jelentést tehet. A Cs.-20. Hat. 123. pontja az étkezési pénz 20%-ának hozzájárulás céljaira való levonása alól csak a 29. pont d) alpontjában felsorolt esetekben tesz kivételt. Ezek között a kórházban és eltávozáson távollévők nem szerepelnek, tehát a 20%-ot azoktól is le kell vonni, ha a közétkezésben való részvételre kötelezték.

Erdélyért. Előbbi „Felvidék” jeligés üzenetünk részben Önnek is szól. A mai rendkívüli idők olyan helyzeteket is teremtenek, melyek mindegyikére az utasítások nem rendelkezhetnek, az elvek azonban megvannak s azokat követni

kell. Amire nézve pedig kifejezetten intézkedik a szabály, azt be kell tartani, még ha kis méltánytalanságot érzünk is.

Szerető bajtárs. A kérdezőt címe: Csap, vasúti őrs. Másik kérdésére később válaszolunk.

4444. Nemtényleges csendőregyén a családját a kincstár költségén nem költöztetheti.

Vítás. 1. Csak akkor tudunk válaszolni, ha megírja, hogy melyik gazdasági hivatal és milyen időre követelte be az étkezési pénzt. 2. A kerületi parancsnokságtól kell egyszerű engedélyt kérnie, egyelőre minden okmány csatolása nélkül. 3. Beadhatja így is a kérvényt, az arra hivatott parancsnok majd dönt. Fogalmazása nem a legjobb! Olvasson sokat és figyelmesen, azzal tanul.

Soltvadkert. Ismételte meg Ön is a kérdését annak fel-tüntetésével, hogy melyik gazdasági hivatal és mely időre fizettette be az étkezési pénzt. Enélkül nem tudunk válaszolni.

F. Szeged. Jelígtét nem írt és teljes nevet sem, de amint megállapítottuk az előfizetők névsorából (már pedig mindenki előfizető!), ez a név sem az Öné, olyannak pedig, aki így cselekszik, nem válaszolunk, mert aki a nevét nem meri megírni s ehelyett más név (tehát hamis) alá búvik, az gyáva. Ilyen eljárást még nem is láttunk eddig. Ön az elsőség dícsősége...

Berend. 1. Olvassa el lapunk ezévi 20. számának 695. oldalán „Temesvár” jelígtés üzenetünket. A 2., 3. és 6. kérdésre választ talál a folyó évi november 14-én megjelent Cs. K.-ben. 4. Nem. 5. Igen.

Ozália. Jelentse be az illető „a m. kir. hadilevéltár személyügyi osztályá”-nak (Budapest, I. ker., Bécsikapu-tér 4. sz.), hogy a kitüntetését mely ezrednél és mikor kapta s hogy igazolványokat is kapott róluk, de a románok elvették. Kérje az egykori Rendeleti Közlönyök alapján új igazolványok kiállítását. Ha pedig ez alapon nem igazolható a kitüntetései, kérjen a hadilevéltárból kutatóívet és csekket. A csekken 2.50 pengő kutatási díjat kell befizetnie, a kutatóívet pedig kitöltve, vissza kell küldeni a hadilevéltárnak. Körülbelül egy éven belül megkapja a választ. A Károly csapatkeresztről ilyen úton igazolványt nem kap. Minthogy újonnan visszacsatolt

Kauderer Károly

accumulátor gyártó üzeme,

Bpest, VII. Nagyatádi-Szabó-u. 24. T.: 421-577

Fióküzeme: IX., Erkel-utca 14. Tel.: 186-408

Gyárt, javít és tölt bármilyen típusú autó indító accumulátort

ÍRÓGÉPEK

PAPÍRÁRUK
ÍRÓSZEREK

KIRÁLYFALVY-től

a legkedvezőbb részletre

MISKOLC,
Horthy Miklós-tér 18.

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Csendőrijárőr

éjjeli portyázásain csak

Pertrix

elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

KERÉKPÁR (alkatrészek) **RÁDIÓ**, (összes márkák) **CSILLÁR**

Kedvező részletre!

Megbízható kiszolgálás:

Szakszerű elismert javítóüzem.

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

Viczena Sándor

KERESZTÉNY MŰASZTALOSOK BUTORCSARNOKA

Budapest, IX., Üllői-út 19. Telefon: 181-591.

Üzem: Újpest, Óz-utca 41. Tel.: 295-632.

Céltalajdosok: Szöke Pál és Lukács József. Hálók, Komb. szobák, Ebédők, Konyhák, Uri szobák, Ülő butorok. Styl butorok dús választékban saját, vagy adott tervek szerint is készítenek saját üzemekben. Fizetési kedvezmény.

IRIBON

RUHAZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

területen lakott eddig, bizonyára módjában lesz Károly csapatkeresztjét is igazoltatni. Erre nézve forduljon az illető a községi jegyzőhöz. Ott megtudja, ha a jogosultság igazolására vonatkozó rendelet megjelenik.

Csendőr méhészt. Testvér után családi pótlékot nem kaphat.

K. E., Esztergom. Ha nincs 15 évi beszámítható szolgálati ideje, akkor ú. n. szanálási levonással kapja a nyugdíját 60 éves koráig. Ha viszont 15 évvel több beszámítható szolgálati idővel ment nyugállományba, a nyugdíja szanálás alá nem esik. Ezelőtt a 65. életév elérésekor újból megállapították a nyugdíjat, de ez a 8000/M. E. 1940. sz. rendelet folyománya-képpen megszűnt.

58901. A közölt ok nem akadály, de ajánljuk, hogy fontolja meg alaposan. Nem szabad csupán a szívre hallgatni, gondoljon a jövőre, gyermekeire, magyar vérükre s arra a sok magyar leányra, akik magyar legényre várnak. Az aláírása olvashatatlan, állomáshelyet és keltet sem ír levelében. Vigyázzunk, mert az írás és a külső sok mindent elmond. Az alaposságot, rendszeretét és szilárd jellemet éppúgy elárulja, mint az ellenkezőjét.

Türelm. A kéreztett címe: Budapest, XI., Vak Bottyány-utca 6. sz.

Cz. Á., Denesháza. Igen rég távozott a testülettől, visszavételre nem számíthat.

Salgó. A szövi leszerelő-tábor iratai a következő helyen találhatók: H. M. 22. osztály (Veszteségi csoport), Budapest, Károly főherceg laktanya, Honvéd-u. 28.

V. S., Csökmő. A kérdésről tárgyalnak s lehetséges, hogy az Önökre nézve kedvező elintézés nyer. Türelm. Azt írja, hogy mindössze egyszer kapott dorgálást, azt is önhibáján kívül. Jó, jó, ezt Ön mondja, aki megdorgálta, az másként emlékszik — és egyúttal üdvözlí Önt, derék alárendeltje volt.

Aba. Előző üzenetünk szól Önnek is.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Hargitaváralja. Felhasználjuk.

Paliesfürdő. A választ megadtuk ezévi 9. számunk 312. oldalán. Türelmet kérünk, sok cikkünk vár közlésre.

1910. Úgyes munka, de nem egészen nekünk való s nincs helyünk a közlésre.

007. Ez már nem is csodabogár, magunkat nevetetnénk ki vele.

Minor. Szívesen adtuk, nem vártunk érte köszönetet.

T. S., Dálnok. Adjunk hálát az Istennek, hogy azon a területen elmúltak már azok az idők, amikor rosszindulatú feljelentések alapján román csendőrök kínozták testvéreinket. Közismert eset, nincs helyünk a számára.

V. A., Hajásd. Nem közölhetjük. Halottak napjára szánt cikkét november 3-án írta. Talán a jövő évi november 1-i számunkba szánta?

Sz. F., Nemesvid. Köszönjük, szívesen vesszük minden „csodabogarat”, de selejtítenünk kell, csak az odailloket hozhatjuk.

Atilla. Nem rossz, de versből csak a legjobbakat és keveset közlünk.

Kínese Erdély. Sok embert áldott meg az Isten verselő készséggel. Ezek közül való Ön is, de minden verset nem közölhetünk. Mi szívesebben fogadunk érdekes csendőrségi vonatkozású cikkeket.

R. J., Kaposvár. Úgyes gondolatok a csendőr népnevelő munkájáról. A katonásdit játszó gyermekek megdicsérese, a sok gyermekes anyához intézett elismerő szavak, de egy-magában a csendőr becsületes élete is csupa nemzetnevelés. A cikket hely hiányában nem hozhatjuk.

P. M., Kosna. Azt üzenjük Önnek is, mint az „Atilla” jeliség bajtársnak.

T. I., Mezöbánd. Isten éltesse Szabó István mezőbándi kishíró 6 fiával együtt. Köszönjük a bevonuló csendőrök-höz írott versét, de nem közölhetjük.

Szaboles. Öszintén sajnáljuk, hogy a leírást nem közölhetjük; a szorosán vett szakeikre is kevés helyünk van. A rendkívül nagy munkát megtakaríthatna volna, ha előzetesen érdeklődik nálunk, hogy közölhetjük-e cikkét. Erre szerkesztői üzenetünk elején külön is állandóan felhívunk a figyelmet, olvassa csak el. Ugyanezt mondhatjuk a „Cionizmus” című cikkére is. Ilyen tárgyú dolgokkal nem foglalkozhatunk, ezek társadalomtudományi folyóiratokba valók.

K. S., Nagyorosi. Elég ügyesen versel, de nem nekünk való mégsem.

Memória. Dicséretes, szép dolog. Így kell éreznie minden magyar embernek. Amit ír, azt tudja minden magyar, tudjuk mi is és nem feledjük. Hasonló leírásokat már közöltünk, ezt nem hozhatjuk.

Faköpeny. Igen jól ír. Szívesen látjuk csendőri vonatkozású, tanulságos, érdekes leírással. Erre nincs helyünk.

Alapítási év: 1921

Telefon: 144-192

KOZÁK ANTAL

ezüstkoszorús mester. Kardműves- és lakatosműzem

PÉMCISZOLÁS. CHROMOZÁS. NIKKELEZÉS. AUTÓÉNHARGESZTÉS
Budapest, VIII., Üllői-út 58. (Futó-u. sarok, villamosmegálló)

Gallicza Gyula

írógép üzeme

Budapest, V., Zrínyi-utca 16. Tel.: 127-637

Az összes rendszerű írógépek kedvező
fizetési feltételek mellett is.

Divatárukat, szövetet, vásznat, női és
gyermekkabátokat, szőnyeget és függönyt

DEÁK TESTVÉREK cégnél

Székesfehérvár, Károly király-tér 2. vásároljunk

Szabott árak. Kedvező fizetési feltételek. Alapítási év 1843.

kerékpárt, írógépet, rádiót, csillárt
A L K A T R É S Z T

NAGY LAJOS-NAL

SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 8.

Megbízható keresztyén cég

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

FEINER GYULA

Márkus órák

ÓRASEKESZERESZ

arany, ezüst, ajándékárnyak maghásható
kivitelben. Kedvező fiz. feltételek. Szakszo-
rók javítások • Keresztény munka • Élet

SZOMBATHELY
GRÓF SZÉCHENYI-UTCA 6

ZALKA LAJOS

EGYENRUHAZAI SZÉKESFEHÉRVÁR, Színház épület

FELSZERELÉSI CIKKEK — TELEFONSZÁM: 8-12. —

URI SZABÓSAG A magyar király csendőrség agának

kedvező zérés eltételek

Continental írógépek képvisellete

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR, Fákóczi-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

M. BÚTORT

FEKETE VILMOS

Székesfehérvár, Színház épület

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Méltányos árak! Kíváló munka!

B. I. Sztárnémeti. Igen köszönjük, de már megkaptuk máshonnan és közöltük is.

N. B. Mátrászöllös. Ilyen csodabogárról már hallottunk.

B. I. Dés. Jó gépe van, a képek is érdekesek, de nem nekünk valók.

Turc. Szép, éles képek és gyönyörű vidék, de a képei erősen beállítottak. Szinte halljuk, amint a járórnak magyarul: „Tegyetek úgy, mintha lépnének.” Ezeket a képeket nem közöljük, de máskor is szívesen látjuk. Olyan felvételt azonban nem akarunk látni, ahol kiszáradt öreg fa tetején tárogatóval ül. Akármennyire is akarja szórakoztatni a társaságát, komikusan hat ez.

Hatvani szárny. Köszönjük. Nem alkalmas közlésre.

Laktanyaszemle. A régi képét fogjuk közölni, ezt nem.

Budafok. Kívánsága teljesült.

H. J. 1913. Még nem eléggé kiforrott munkák, ha kedve van, dolgozzék tovább, jelentkezzen néhány hónap múlva.

Megfejtések.

I.

Az 1940/1. számunkban közölt „Talált kincs” c. versenyfeladatunk helyes megfejtése: Kiss Péter elkövette az 1929. XI. t. c. 44. §-ába ütköző régi kincs elcsatolása vétségének kísérletét, valamint a Btk. 306. §-ába ütköző lopás bűntettét. A versenyfeladatot helyesen oldották meg és jutalmat kaptak: Almási László törzsrőmester (Karád), Szabó Dénes csendőr (Eresi), Pethő István tiszthelyettes (Vaszar) és Süveg József tiszthelyettes (Kerepes). Jól minősítették a bűncselekményt: Arvai Márton cső. (Romocsafalva), Barta András cső. (Trebusejérpatak), Boda István cső. (Endrőd), Buzás József cső. (Egyek), Csapó Mihály törm. (Balassagyarmat), Csató József törm. (Kaba), Császi Lajos prb. cső. (Orosháza), Csiki Miklós törm. v. (Tiszafüred), Csurgó Lőrinc őrm. (Nyírad), Dákai Péter thts. (Perkáta), Dömötör Lajos őrm. (Kapos), Ferenc József II. őrm. (Romocsafalva), Harmati Ambrus cső. (Felsőszőlő), Kalmár Péter törm. v. (Debrecen), Kerekes Pál thts. (Rákospataki), Kiss Antal I. törm. (Egyek), Kiss Imre törm. (Rákospataki), Kovács Gábor cső. (Egyek), Márton Ferenc cső. (Kerepes), Mester József törm. (Miskolc), U. Nagy József thts. (Hajdudorog), Németh Ferenc III. törm. (Keszthely), Polgár István törm. v. (Nagykátán), Szakács István cső. (Kiskunfélegyháza), Székely Sándor törm. (Alsódabas), Tölgyes Gábor törm. (Üllő), Végső Mihály thts. (Monok).

II.

Könyvekben

Összegyűjtve kiadjuk a legszebb tanulságos nyomozásokat. Hogy a *Csendőrségi Lapokban* az eddig közölték közül melyek a legérdekesebbek, azt olvasóink választására bízunk az 1940/13. számunkban kiírt versenyfeladatban. Egyik résztvevő azt írja: *A tanulságos nyomozások kiválogatása nagyon nehéz feladat. Nehéz azokból kihagyni egyet is, mert mindegyik csendőrvérvetékkel kihámozott eredmény és mindegyikből meríthetnek valami tanulságot nemcsak a fiatalabbak, hanem a csendőrkalapban megőszült bajtársak is.* A versenyfeladatra kevesen jelentkeztek, könnyen lehetséges, hogy éppen azért, amit bajtársunk írt. Ez a körülmény azonban nem térít el szándékunktól és — már a nyomdában is van a legszebb tanulságos nyomozások anyaga. Három kötet lesz egyelőre. Aik részvételükkel segítségünkre voltak a kiválogatásnál, azok mindegyikének emléktárgyat adunk emléke. Ezek:

Arkosi Gyula alhg. (Budapest), Barcsi-Gábor Lajos thts. (Budapest), Bárány István thts. (Debrecen), Csaba István cső. (Alsódabas), Kürti Gergely thts. (Budapest), Menyhart István thts. (Kassa), Németh Sándor II. törm. (Fonyód), Takács Ferenc thts. (Kassa).

III.

Véleményt kértünk

az 1940/11. számunkban arról, hogy lapunk melyik közleményét olvassák bajtársaink legszívesebben. A válaszokat — mindenekelőtt — hálásan köszönjük. Köszönjük azt a szeretetet is, amely felénk sugárzik a levelekből, de amelyet áthárítunk munkatárs-bajtársainkra. Jólesik látni azt az örömet, hogy most már mindenki magáénak mondhatja a *Csendőrségi Lapokat*, 1939 július 1. óta tehát még szorosabb a kapcsolat köztünk! Legtöbb bajtársunk azt írja, hogy úgy várja a lapot, mint szerető hozzátartozót. Igazuk van, törekvéseink egyike ez, a másik, hogy minél nagyobb segítséget nyújtunk bajtársainknak szolgálati és magánéletükben felmerülő nagyok sok kérdésben, gondban, munkában. Erdemesnek tartjuk megemlíteni egyik bajtársunk levelét, amelyben azt írja, hogy az ő kezében a *Csendőrségi Lapok* számai és kötetjei a tudásnak és ismereteknek valóságos bányája; betűsoros mutatót vezet a közleményekről, lekszikonyagról és a szerkesztői üzenetek közérdekű kérdéseiről. Nincs olyan csendőri vonatkozású kérdés, melyre így néhány pillanat alatt választ adni ne tudna. Nem részletezzük tovább a válaszokat, azok a mi további munkánkhoz adnak alapot, jóleső tudatot. Aik résztvevtek e körkérdésben hozzászólásaikkal, fogadják — ismételtlen — hálás köszönetünket. Ha tehetnének, mindegyik résztvevőt emléktárggyal jutalmaznánk. Erre lehetőség nem lévén, a sorsra bízunk a döntést. Eszerint jutalmat kap-

Vászon, fehérnemű
kelengye legjobban

Mössmer-nél

IV. Váci-utca 1. Távbeszélő: 388-132.

NAGY IMRE

cs és kir. udvari szállító
virágkereskedő

Budapest, Fővám-tér 5.

Távbeszélő 186-829 és 186-820

PAOR IMRE

autógumi körvulkanizáló üzem

Budapest, II., Fő-utca 45-47. sz.

TÁVBESZÉLŐ 152-151 SZÁM.

ADMIRAL

PORTABLE és STANDARD írógépek olcsó árban
a legkedvezőbb részletfizetési feltételekkel

TELEFON: 182-697

PIRKNER ÉS ZETTNER

és

ÍRÓ és SZÁMOLÓGÉP VEZÉRKÉPVISELETNÉL

182-239.

BUDAPEST, IV. MÁRIA VALÉRIA-UTCA 1. SZ.

Írógép CSENDŐRBOLTBAN Kerékpár

A 77.416/eln. 20.-1940. sz. Honvédelmi
miniszteri körrendelettel rendszeresített
vállapok, nyakvédő, (köpenyhez) és inggallér
már kaphatók. Szállítás utánvétellel.

Nyomatványt, hajtókaposztót vagy más szövetet egyelőre nem tartunk!

CSENDŐRBOLT

BUDAPEST,

XII., Bőszörményi-út 19/a.

GÁCS EDÉNYGYÁR

INTÉZETEK KÖRHÁZAK KAVÉHAZAK
ÉTKEZÉDKÉ VENDEGLŐK, CUKRASZDÁK
HAZTARTÁSOK LEGELŐNYÖSEBB
BESZERZÉSI FORRÁSA

BUDAPEST, VIII., ÓR-UTCA 4. TELEFON: 336-644

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1 Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jéleti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi g.h.
levonás mellett: egyen ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és min-
den felszerelést. a Vidéki megbízottak!

tak: Bata József eső. (Bereel), Galambos József őrm. (Pelsőc)
„Lila akác” jelige, Rajna László őrm. (Sajókaza) és Süveges
András őrm. (Mezőkövesd).

Versenyfeladatok.

I.

Helyesírás.

Egyik feljelentésben ezt írták: „...folytatólagosan el-
követett erdőtörvénybe ütköző erdei lopás miatt eljárás
alatt áll.”

Mi a hiba?

Egy másik feljelentésre, az első oldalon ezt írták:
„Fiatalkorú is van benne!”

Mi a hiba?

II.

Bűncselekmény minősítése.

X. Y. falusi legény bosszút forral hűtlen kedvese ellen.
Elcselja azt barátjánőjével együtt sétálni a vasúti töltésre
és amikor a vonat közeledik, kedvesét a vonat elé löki.
A barátjánő ezt látva, a legényt hirtelen — ugyancsak a
vonat elé akarja jökní, de a legény erősebb és a barátjánő
is a kerekek alá kerül.

Milyen bűncselekményekben bűnös a legény?

III.

Rajzolás.

X. községben zlj. pság és esendőrör, a községtől DK-re
450 m-re egy tanyán gp. szd. pság és zlj. segélyhely, a
tanyától ÉK-re, 400 m-re, gőzmalom, abban táb. ágyú
üteg-pság van. A község körül 6 tábori őrs, 1-1 raj áll.
Az 1. számú egy kis magaslaton, 2-es egy tanyán, 3-as
patak hídon, 4-es facsoportnál, 5-ös egy kompátkelésnél és 6-os
egy téglagyár kőkerítésének sarkán.

Rajzolja le. Méret = 1:25.000.

Aki mindhárom kérdésre hibátlanul felel, jutalmat kap.
Csak legénységi állományú olvasóink pályázhatnak.

Beküldés határideje: 1941. január 1.

Irógépek legkedvezőbb fizetési feltételekkel kaphatók

HÖNSCH JÁNOS hadirokkant-
műszerésznel
szakszerű javítóműhely, vétel, eladás, csere.
Bpest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 34. Tel.: 12-40-06.

Gyárák: Schlagenwald
és Chodau.

PORCELLAN, ÜVEG,
DISZMŰÁRU, KERÁMIÁK,
TŰZÁLLÓ EDÉNYEK

LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

Flaas és Czizsek kft.

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 23. • TELEFON 111-851.

MEGBÍZHATÓ KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”

R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlási joggal!

PELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁR-
LÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U.S.

Csodabogarak

Az egyik kérvénybe ezt írták: Alulírott azon alá-
zatos kérelemmel fordulok Nagyméltóságodhoz, hogy
az özvegyi nyugdíjam további folyósításához szüksé-
ges állampolgársági bizonyítvány kérelmem mellék-
leteként csatolandó házassági anyakönyvi kivonat
megküldését kérő kérvényemnek illetékes helyre
leendő áttételét elrendelni kegyeskedjék. (!!)

A másik pedig ez volt: Fenti szolgálati időmet és
vagyonai károsodásomat igénybe véve nyugdíjam fo-
lyósítását alázatosan kérem.

Mérgezési esetről szerkesztett fogalmazványban
ez áll: „A helyszínre érve megvizsgáltam a száját,
nyelvét és nyelvcsövét, amikor is észleltem, hogy
meghalt.”

A folyóból kifogott hulla bejelentésénél a járőr
szolgálati-jegyben jelentette: „A hullán élesztő kísér-
letet nem végeztem.”

A megszökött egyén elfogását így jelentették:
„Jelentem, hogy a fenti őrs 16. R. járőrétől megszö-
kött X. Y. cigány folyó hó 10-én ellett (!) fogva és a
nyomozás lefolytatása után a bírósághoz bedi-
tettem.”

A szárnyparancsnoksághoz tett egyik jelentésben
ez volt:

„A járőr folyó hó 12-én, este 8 órakor a lakta-
nyában bevonított.”

Az iktatókönyvben ezt láttam:
„Nagy Sándor próbaesendőr előterjesztése e. ü.
szabadság engedélyezése iránt.”

Egy elemi csapás következtében előfordult tűz-
esetről szerkesztett jelentés „Megjegyzés” rovatából
a következőket olvastam: „A nyomozás folyamán
megállapítást nyert az a tény, hogy a tüzeset miatt
keletkezett anyagi kártételért senkit mást, mint az
égiháborút terheli a felelősség.”

Küldjön be hozzánk „Csodabogarak”-at!

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felölös: Györy Aladár igazgató.